

**Constitutional
Federalism
Institute**

INCREMENTALISM

**ဖွဲ့စည်းပုံခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် စဉ်းစားနိုင်သောချဉ်းကပ်မှုတစ်ခု/
ကပြုစုခြင်း၊ ပြုပြင်ဆင်ခြင်ခြင်းလဲမှုပါ**

၀၂, တလိက်လမ်း၊ ရမ်းလွီးလွီး (Incrementalism) –

လွင်သုတ်.လူ့ ကန်လင်းဝုန်. မိုဝ်းတိမ်၊ ပန်းပိုင်လမ်းမိုင်း

November 2023

Copyrights

The authors, along with the organization and donor that enabled this research, reserve the right to associate their names with this document in the future. You are free to share and distribute as long as you give appropriate reference to the source (and potentially authors in the future), but you may not use it for commercial purposes or make any changes to the work.

CONTENTS

တွန်းအမ်း.....3

ထိုင်းတိုင်,ပိုင်းရှမ်း ကန်တီဂ်,ယီဂ်ဂန် (DIVIDED SOCIETIES)၊ ပတီဂ်ခါတ်, ပဂ်ပိုင်လဂ်းမိုင်း
 ငလး, လွင်းခွင်းခမ်ဂန်.....5

ဝါ,တလွင်းလီဂ်းလါးဂမ်းလွီးလွီး (INCREMENTALISM) 7

လွင်းကမ်,လွီး လါးသုမ်,ငမ်းတီပံးတတ်းလူလုဂ်း ဂါင်လုံခွင်ဂုန်းအမ်ပိုင်လီဝ် (NON-
 MAJORITARIANISM) 9

လွင်းကမ်,ဂီတီးငါးမိုခ်ဂါန်လုဂ်း.ဖိုခ်.သေ သုတ်.လူးလွင်းခီခ်,တီမ်;လဂ်းမိုင်း (NON-
 REVOLUTIONARY APPROACH) 10

လွင်းမဂ်းမန်း လွင်းပီဂ်,ပိုင်ဂန် အင်,ကန်ပီခ်မီးဝီ. (REPRESENTING THE EXISTING
 DISAGREEMENTS).....11

လွင်းယုဂ်.ခါ.ခေး;တီပံးတတ်း သူင်,ခပ်;ခွပ်,ပါးမိုင်း.....12

လီပံးဂီခ်;အပ်.သါင်းထွမ်း ခဂ်.ဂါခ်ခီခ်,တီမ်;ပဂ်းပိုင်လဂ်းမိုင်း ကိခ်တီယ 12

လွင်းသုတ်.လူးလူလုဂ်း ဝါ,တလွင်းလီဂ်းလါးဂမ်းလွီးလွီး ငလး လွင်းခွင်းခမ် အ်းခဂ်.ဂါခ်ခီခ်,တီမ်;
 လဂ်းမိုင်းခွင်ကိခ်တီယ.....13

လီပံးဂီခ်;အပ်.သါင်းထွမ်း ခဂ်.ဂါခ်ခီခ်,တီမ်;ပဂ်းပိုင်လဂ်းမိုင်း ခွင်ထိုင်;မိုင်းကါယါလီခ်.....17

အပ်.သါင်းအိုင် လွင်းသုတ်.လူးလူလုဂ်း ဝါ,တလွင်းလီဂ်းလါးဂမ်းလွီးလွီး (INCREMENTALISM) 22

လွင်းခါတ်;ခွပ်, ငလး လွင်းလင်;လုတ်;ယွမ်း
 အ်းလွင်းသုတ်.လူးလူလုဂ်းဝါ,တလွင်းလီဂ်းလါးဂမ်းလွီးလွီး.....25

ပိုင်ပီခ်လွင်းခီခ်,တီမ်; ပဂ်းပိုင်လဂ်းမိုင်း ၁၉၄၇ ငလး ပခ်ဂျာဂူးလွင်းလွင်း 28

လွင်းဂုပ်.ဂုခ်ပီဂ်,ပိုင်; တီးတီခ်;ဖွင်းပွင်မိုင်း ၁၉၄၇ 30

ပခ်ဂျာ လိုင်;မိုင်းဂုမ်းတုမ် ငလး လိုင်;မိုင်းလီဝ် 30

ပခ်ဂျာဂုတ်အပ်.တီခ်;ဖွင်းလုမ်းလင်;ခိုတ်; 32

ပခ်ဂျာ သုခ်,လီး;ဖေတ်,ကွတ်,.....32

ပခ်ဂျာလေးမိုင်း.....33

လွင်းကုပ်,ဂုမ် ကန်ငါးလါးတါင်း ဝါ,တသုတ်.လူးလူလုဂ်းလွင်းလီဂ်းလါးဂမ်းလွီးလွီး.....33

ပခ်ဂျာ သုခ်,လီး;ဖေတ်,ကွတ်,.....33

ခေးပိုင်ပါး အ်းထိုင်;ခါင်းပီခ်,ပိုင်;.....34

မိုင်းမါခ်;လင်,အ်. ငလး ကန်လီသိုပ်,ဂုခ်.....36

တွင်းလှမ်း.....	40
ကိုင်ကင်း.....	42
ကိုင်ကင်းပန်းပိုင်.....	43

တွန်းအမ်း

ပန်းပိုင်လင်းမိုင်းအံ့။ ဂွန်းရှိုင်းပန် လွင်းခွတ်၊ ဗွတ်မန်းမန်း၊ ကိန်သတီတူသျှိန် ဖေ၊ တူင်၊ ဂါန်
လှိုင်ပွင်လိုင်း၊ ဖေ၊ လတ်းဂါန်လိုင်းမိုင်း ငလးတင်း ကျ၊ ဆျ၊ သုန်၊ ပွင် ကန်မွပ်ပန်
အိုင်လင်းသင်၊ လိုင်းမိုင်းအန်းယဝ်။ ယဝ်၊ ဂေ၊ ပန်းပိုင်လင်းမိုင်းအံ့။ ပီန်လွင်းပိုတ်၊ ပါးလူလှ်းပန်းပိုင်
ခွင်တူင်၊ ဝိုင်းဂူန်းယာင်၊ အိုင်၊ ကန်ပိုင်းဆေပိုင်ဖှိုင်လိုင်းမိုင်း ငလး၊ တာင်၊ တိန်၊ ခွင်မိုင်းအန်းယဝ်။
(Lerner, 2011)။ လှိုင်အန်း တီးပန်းပိုင်လင်းမိုင်းအံ့။ လူလှ်းလွင်းတိမ်းသွဲ၊ ပုးဝံ။ သုန်၊ လီ၊ ပိုန်၊ ထာန်
ကန်ဂူန်းဂိုင်းမိုင်းဂူ၊ ဂေ၊ မီးသုန်၊ ခုလှ်းရှန်လီ၊ အန်းငလး၊ ပီန်ကန်ဂိုတ်၊ ခေပန်
အင်၊ ရှိတ်ဂူန်းဂိုင်းမိုင်း တေကမ်၊ လျးပူန်၊ ပီန်အိုင် သုန်၊ လီ၊ သုန်၊ ပီန်ပိုန်၊ ထာန်အန်းယဝ်။။
ပေးရှပ်၊ လတ်းတူလှ်းအံ့ တီးပန်းပိုင်လင်းမိုင်းအံ့။ ဂံ၊ လေ၊ တိမ်းပါးလွင်းလိန်၊ ငဖေ လှိုင်တိုင်း
ကျ၊ ဆျ၊ ပာန်၊ ပွင်လိုင်းမိုင်း၊ ပိုင်ဂေ၊ တင်း၊ ကိန်သတီတူသျှိန်လှိုင်ပွင်လိုင်း၊ လွင်း၊ ရှပ်၊ ပာန်၊ အိုင်
သုန်၊ လီ၊ သုန်၊ ပီန်ပိုန်၊ ထာန် ခွင်ဂူန်းဂိုင်းမိုင်း၊ မိုင်းပိုင်ဖှိုင်ရှိုင်လိုင်းမိုင်း၊ လွင်းဂပ်၊ ဂါ၊ အုံးငဂး
ခေးပိုင်ပါးဖေ၊ ဂှမ်းလတ်း၊ ငလး၊ ဂါန်ရှိုင်းယမ်လိုင်းမိုင်း လှိုင်အံ့ယဝ်။ (Lerner, 2011)။
ပုန်းဖွန်းကန်ဝ၊ ယူင်၊ ခာပ်၊ လိုင်းမိုင်း (ဖေ၊ ဗွင်းငမ်း၊ ဖေ၊ ရှိန်းဖိုင်၊ ဖေ၊ တတ်းသိန် လိမ်လှိုင်အံ့။)
တေဂေ၊ သာင်းလိုင်းရှိတ်၊ ကျ၊ ဆျ၊ လိုင်းမိုင်းအံ့။ တွဲအိုင် ခာင်းခာပ်၊ တေလိန်၊ လှိုင်လိုင်းရှိတ် အန်း။
ဂေးလမ်၊ လွင်း၊ ဖေ၊ အိုင်၊ သမ်။ ပွတ်းတွန်းဖေ၊ လင်းအမ်း ကန်ဝ၊ လင်းခမ်း၊ ဂးခမ်း၊
ပိုင်မန်းတတ်းအိုင် လွင်းဝ၊ လိုင်းမိုင်း ရှိတ်၊ မီးမားလိုင်းရှိတ် အန်းဂေ၊ ဝံ၊ မာင်ကမ်၊ လီ၊ အင်၊ ဂပ်။။

တီးလှိုင်လိုင်းမိုင်း ကန်မီးတူင်၊ ဝိုင်းဂူန်းပိန်၊ ပိုင်၊ လွတ်၊ လေးသေ လီ၊ ရှပ်၊ လျးပတိန်းခတ်း
ပါးမိုင်းအမ်လီ၊ အန်းအံ့ ခပ်၊ ဂါန်ခိန်၊ တိမ်းပန်းပိုင်လင်းမိုင်းအံ့။ ယိုင်းမုင်းထိုင် တာ၊ လှတ်းယွမ်းလီ၊
ပတိန်းပါးမိုင်းလှိုင်၊ တာ၊ ရှပ်ပွင်၊ ဂိပ်သွဲ၊ ပုးလီ၊ ပါးရှန်ခွင်တူင်၊ ဝိုင်းဂူန်း ကန်ပိန်၊ ပိုင်၊ လေးလွတ်၊ ဆျ၊
အန်းလှိုင် ငလး၊ အင်၊ ရှိတ်တေယုန်၊ မုန်းပန်လီ၊ လွင်းပိုင်တီမုတ်ခရေလီ အုံးတူင်၊ ဝိုင်းဂူန်း
ကန်ဝ၊ မားအန်းလှိုင်သေ ရှိတ်းသာင်းယဝ်။ (Lerner, 2011)။ ဂူလှ်းဂး၊ ခေးရှပ်၊ ရှန် ကန်ဝ၊
ခေးမုန်းပိုန်၊ ထာန်လှိုင်လှိုင် ရိုင်၊ လီလံ၊ ပုး အုံးပန်းပိုင်လင်းမိုင်းအန်းငတေ။ ပိန်၊ ပိုင်၊ ရှိတ်၊ ရှိုင်၊ ဂန်သေ။

ရှုံးလီး ခေးရှမ်းငွေမလုံမီအိမ်အိမ် တာ၊လွင်းပိတ်၊ပိုင်းရှိုင်းရှောင်၊အိမ်ဂေး၊ ယာပ်၊ယီအိမ်တေယပ်။
ဂွမ်းအိမ်လေး၊ လိုင်းငွေအိမ်၊တိမ်၊ ပန်းပိုင်လင်းမိုင်းအိမ်၊ တာ၊တေယူ၊အိမ်ငင်းလီး၊ ကန်ဂမ်းဂါ၊
လွင်းအိမ်၊တိမ်၊ လင်းမိုင်းသေ ဂေးလိတ်၊လွင်းခွင်းခမ်ကန်အိမ်အိမ်၊ တေမီးခွပ်၊ခမ်း၊ တင်းအိမ်
တင်းလီးအိမ် ကွန်ပွင်၊လုံမားယူ၊ယပ်။ (Lerner, 2010)။ ဖေ၊အိုင်းဂေး၊ ပေးတေမာင်ပိတ်၊ဝံ၊
လွင်းရှပ်၊ကန်ပိတ်၊ပိုင်းဂန်အိမ်၊သေ ပွင်ပန်းပန်းပိုင်လင်းမိုင်းဂျ၊အိမ်သမ်၊ တေရှိုတ်၊ရှုံး၊ ရှိုတ်၊ပိမ်
ငင်းလီးပန်းမိုင်း ကန်ယွဂ်၊ယိတ်၊ငါးအ၊အိမ်၊သေ၊ ထောင်းမီးမား လွင်းလုဂ်၊အိုင်းလုံ လွင်းဖေတ်၊
ကွဂ်၊လုံယပ်။ (Landau and Lerner, 2019)။ မိုင်းအိမ်သေ ရှမ်းဂေး၊ လီးအိမ်၊တိမ်၊ ပန်းပိုင်လင်းမိုင်း
ပိုင်းတာ၊ဂေးလိတ်၊ပန်ရှာအိမ်ဂေးယာ၊ တမ်းတူဂ်အားဂန်ကန်အိမ်အိမ်၊ ဂံ၊ထောင်းပိမ် ဝံ၊ငင်းငိုင်း
တာ၊ရှိုတ်၊ရှုံးပန်ရှာမီးဝံ၊ထပ်ပိုင်းအိမ်၊ ရှိ၊ထေးလှိုင်းတွန်းမားယူ၊ယပ်။။

ယွမ်းအိမ် တီးထိုင်းထိုင်းမိုင်း ကန်လီးယူ၊ပိမ်တူင်၊ဝိုင်းဂွမ်း မီးလွင်းပိတ်၊ပိုင်း
ထွတ်၊လေးအိမ်လီးသေ လီးလတ်၊ဖေအိမ်၊ပန်ရှာမားအိမ်လီးအိမ်အိမ် ထိုင်းငွေအိမ်၊တိမ်၊
ပန်းပိုင်လင်းမိုင်းအိမ်၊ ဂမ်းဂါ၊လွင်းရှပ်၊ကန်ပိတ်၊ပိုင်းဂန် ကန်ရှိုတ်၊မား အိမ်ခမ်းဂန်အိမ်၊တိမ်၊အိမ်၊သေ
ပေးတေခတ်၊လုံ တိမ်းတတ်၊ယပ်၊ယာ၊ အိမ်ခမ်းဂန်အိမ်လိပ်ထိုင် ထောင်းရှိုတ်၊ရှုံးရှိုတ်၊ကွဂ်၊ငင်းလီး
ယိုင်းယိုတ်၊ရှိုတ်၊ ထိုင်းဂွလုံးကမ်၊ဂေး တာ၊တေလီး ပိုင်းထေးခေး၊ငွေ၊ရှမ်းငွေ၊အိမ်ဂေး၊
ထောင်းထိုင်၊အိမ်ဂေး၊ တင်းရှိုင်းလေး၊ ထင်း၊ဂေး၊ လွင်းရှပ်၊ကန်ပိတ်၊ပိုင်းဂန် အိမ်အိမ်၊ ကမ်၊ဂေးလိတ်၊လူလုံး
ပန်းပိုင်လင်းမိုင်းယပ်၊သေ လုံ၊တိုင်းလွင်းသုတ်၊ထူး ကန်ရှာဂေးလိတ်၊ အိမ်ငင်းလီးပန်းမိုင်း
မိုင်းအားအိမ်၊ယူ၊ယပ်။ (Lerner, 2011)။ လွင်းသုတ်၊ထူးကန်အိမ်အိမ်၊ ပေးယူ၊တောင်၊ဖေ၊တူ လုံးအိမ်
လွင်းအိမ်၊တိမ်၊ပန်းပိုင်လင်းမိုင်းအိမ်၊ ဖေ၊တေဝေး၊ ပိမ်ခေး၊တွပ်၊ဂေး၊ ကန်ဂွမ်းတင်းလီးရှမ်းလီး၊ လုံ
ကန်တေဂေးလိတ်၊ ပန်ရှာလေးမိမ်း လွင်းပိတ်၊ပိုင်းလေးမိမ်း ကန်မီးလိမ်ပိုင်းအိမ်၊ ကွန်ကန်ထိုင်ပိမ်
လွင်းတမ်းဝင်းခမ်းဂန် ကန်မီးလွင်းရှမ်းလီးလုံ တာ၊သွဂ်၊ရှာခေး၊တွပ်၊ဂေးအိမ်အိမ်ယူ၊ယပ်။။

ဖေ၊ရှိုင်းတမ်းအိမ်၊ထမ်း ဂမ်းဂါ၊လွင်းခွင်းခမ် ဖေ၊ပန်းပိုင်လင်းမိုင်း ကန်လီးရှပ်၊ထူးတီး
ထိုင်းထိုင်းမိုင်း မီးလွင်းပိတ်၊ပိုင်းလေးထွတ်၊အိမ်၊ လေး၊ လွင်းရှပ်၊ကန်ပိတ်၊ပိုင်းဂန် ဖေ၊ပန်းပိုင်

လွင်းခတ်းလုံမင်းမင်း; ထိုင်.ဆန်အိ.သမ်.လောင်းရှိုတ်းရှိုတ်းပီခ် ပတိတ်းခါတ်းပါးမိုင်းလုံ၊
လွင်းခတ်းလုံတၢ၊ဖေတ်,ကွတ်,လုံယပ်. (Lerner, 2010)။ တီးထိုင်;မိုင်းကိတ်တိယအိ. ငတ,တိမ်;
ပတ်းပိုင်လင်းမိုင်းသေ ပေးရှိုတ်းရှိုတ်း, ၇ လိုခ် ဆုံးပီး ၁၉၄၇ လိုခ်ဂျာန်အိ. ပဂိတ်သတခ်
ဖေတ်,ကွတ်,ဂျ,အိ. ကပ်အေပီခ် တူပ်ယင်,လိယူ,ယပ်. (Lerner, 2010)။ လွင်းဖေတ်,ကွတ်,အိ.ဂေး;
မိုတ်းခိတ်,တိမ်;ပတ်းပိုင်လင်းမိုင်းအိ. ဂွပ်;ပိုင်; လွင်းခတ်းလုံရှိုတ်းရှိုတ်းလိ; ခေး;ဖွမ်.ရှုမ်းဖုင်,
ဆုံးဂေး;ကမ်,မိုတ်းဂိတ်အိ. ကမ်,ကွင်,မာခ်လေး; ထင်,ပီခ်မားယပ်.။ ပတိတ်းခါတ်းက ခိတ်အိ.အိ.
ထတ်းရှိုတ်းပင်ဂုမ်ပိုင်.ငိဂွပ်ပိုင်သေ ခတ်းလုံဂေး;လိတ်းမားယူ,ဂေး; ကမ်,ကွင်,မာခ်လေး;။
လွင်းကမ်,ကွင်,မာခ်လမ်း နိုင်,တေခတ်းလုံရှိုတ်းရှိုတ်းပွင်,လုံအိုင် ပတိတ်းခါတ်းပါးမိုင်း ကန်ပီခ်မီးယူ,ဆုံး
ဂေး; တူင်,ဝှင်းဂူခ်းကန်ပီခ်,ပိုင်;ဂိတ်အိ. ထိုင်;တူင်,ဝှင်းဂူခ်းကန်ကမ်,မိုတ်းဂိတ်အိ. သမ်,ဂုမ်,ခတ်းလုံ
ဂေး;လိတ်း ရှိုတ်းယပ်.တူင်;သုတ်းထိ. ဆုံးသါဂါတ်းခိတ်,တိမ်;လင်းမိုင်းအိ.ဂွလ်းလေး;ကိုင်;အိ
Lerner(2010) လါတ်;ဝိ.ယူ,။ တိုင်.တိတ်း၊ လင်းခိတ် ခွင်တူင်,ဝှင်းဂူခ်း ကန်တိတ်,ကွတ်,ဝိ.ရှင်းခေးအိ.
တေမံထိုင်ဝေး; ယာန်ရှင်,ဂိတ်ဝိ.တင်း ဖေဝဂူခ်းမိုင်းကန်ပီခ်မီးယူ,ဂူးဝမ်းအိလေး;သင်၊
ကမ်,ဂူး;လမ်တင်းဂါတ်းလူင်;မိုတ်းရှိုတ်းပိုင်;မွတ်; သဖေးမူ,ပိုင်ဖေ,လိတ်,လုံ.ကၢ,အၢ,အိ.လုံ၊ ပိုင်ဖိုင်
ဂေး,သင်းလမ်းလူင်ပွင်ထိုင်;အိ.လုံ အိလေး;သင် ကမ်,လိ;လေး;။ အိ,ဆုံးပိုင်ပီခ်တူပ်ယင်, ကန်
အေဝိ.ပူးတူး;အိ;အိ တိုင်.တိတ်း;ခွင်မုတ်.ဖုင် ကန်တိတ်,ကွတ်,ဝိ.ရှင်းခေးအိ. ထင်;ပေး.ယွမ်းလိ;အိုင်
ဖေဝဂူခ်းမိုင်းလုံ၊ ပိုင်ဖိုင်ဝိသိတ်,ခွင်ထိုင်;မိုင်းလုံ တင်းအမ်လူင်လေး; ယူ,တီးထိုင်;မုတ်.ဖုင်
ကန်ပူး;လွမ်းဆုံးဂါတ်းခိတ်,တိမ်;လင်းမိုင်းအိ. ပေးသမ်.ကမ်,ယုမ်,ယမ်ဝေး; လွင်းယူ,သင်း
ရှုမ်းလိတ်ဂိတ်အိ. တေပန်လိ;ခေး;ရှပ်.ပဂိတ်, ပါးမိုင်းတၢ,ခပ်ယူ,အိထိုင် ပတိတ်းခါတ်း ကန်မီးလိမ်ပိုင်;
အိ. ယိုင်;ခိတ်းတေရှိုတ်.ထိုင်.လိုင်မားယပ်.။

၀၂, တလွင်းလိက်လမ်းလွှဲလွှဲ (Incrementalism)

လွင်းသုတ်လူလူလူလူ ၀၂, တလွင်းလိက်လမ်းလွှဲလွှဲအံ့။ ပီအ်၀၂, တမိတ်ကန်ထိုင်း ဖူးခီအံ့, တိမ်လမ်းမိုင်း လွှဲတိုင်းတၢ, ဝေးယာင်, ပတိတ်ခတ်ကန်ဂိုတ်, ပီအ်လူလူလူလူ လွင်းရှပ်. ရုအ် ပိတ်, ပိုင်းအိုတ် လွင်းဂွင်. သိုပ်, ခွင်ထိုင်းမိုင်း ငလး ဖေ, သၢ, လို၊ ပိုင်ဖှင်ထိုင်း. ထာတ်လို့ ကန်ပီအ် ခေးပိုင်ပံးပိုအ်. ထာတ် တီးလမ်းမိုင်းအန်. မိတ်ခိုင်းယတ်. (Lerner, 2010)။ ဂွပ်အန် ငလး တီးပိုင်ပီအ် လွင်းခီအံ့, တိမ်လမ်းမိုင်း ကန်လို့. တိုင်း လမ်းသုတ်. လူလူလူလူ အံ့ ပိုင်းတၢ, တူင်, တာင်, ကန်ယာပ်, ဖိုတ်, တၢ, လီးခေးဖွမ်. လိုယံအံ့, ယံအံ့အံ့။ ငဝးယာင်, လွင်းလို့. တိုင်းခေးပိုင်ပံး ကန်လိင်းလိင်းပုတ်ခတ်, မိုက်ရှင်, တေသုတ်. ဂွံဂမ်းသိုင်းအန်. သေလိုက်လို့. တိုင်းလမ်းတၢင်း ခီအံ့, တိမ်ပိုင်ပံးလူလူလူလူ ခေးဂွမ်းပက်ပိုင် ကန်ပိုတ်, ခီးလီး တီးပွင်, လိုလိမိတ် ကန်ဖူးခပ်ပုးတင်းသိင်း ယွမ်းရှပ်. လီး ခိုင်းအန်အန်. လို့ တမ်းဝၢင်းဖေအ်ဂၢအ်ပံးမိုင်းဝၢ; မိုင်းအေးလင်, ဂွံ; တိမ်းတတ်တိတ်; တေး တၢ, တူင်, တာင်, ထိုင်း အန်. လို့ ယူ, ယတ်.။

ပက်ပိုင်လမ်းမိုင်းအံ့. လွမ်းလူလူလူလူ သဖေ, ဝမအ်သေ ရှုံးပေးလိက်ငါးငမးငါး မိုက်ပက်ပိုင်ဖေအံ့အံ့ ကမ်, မီး၊ ယတ်. ဂေး; သမ်. ပီအ်ငဝ်; ရှက်လိက်လိမ်ခွင်ပက်ပိုင်တင်းလိဂွအ်,။ ထိုင်းလုမ်းလၢင်းကန်ပိတ်, ပိုင်း ဂန်အံ့။ တင်းဂန်. ရှက်. ခတ်လို့စိုတ်ရှုံး ပက်ပိုင်လမ်းမိုင်းအန်. မီးဖွမ်းလိထိုင်တီး ရှုအံ့မို့, မိုင်းအေးတင်းအမ်၊ တင်းစိုတ်ရှုံးပီအ်ပိုင်ဖှင် ကန်လိသုတ်ထာ်. တၢ, ထိုင်းခပ်အန်. သေဂေး ထာင်းစိုတ်ရှုံးဂိုတ်, မီး လွင်းတွက်. တိတ်; နှင်းငးတၢင်. တိတ်; ကမ်, မိုက်ဂန်အန်. အံ့။ ပီအ်သဖေဝမအ်ယတ်.။ ယူ, လိင်, ကန်အံ့; တူလူလူလူ လမ်းသုတ်. လူလူလူလူ Incrementalism အံ့။ ထာင်းဝၢ; လီး ပီအ်ပိုင်ဖှင်ဂၢအ်ဂူအ်. ကန်ကမ်, လို့ထမ်းမတၢ; အန်. ယာင်, နိုင်းအံ့ယတ်.။ ဂွပ်ပိုင်ဝၢ; လမ်းသုတ်. လူလူလူလူလူလူ မိုင်းယမ်းဂေးလိတ်; လွင်းတွက်. တိတ်. ပုးအိုတ်အန်. အံ့ ကမ်, ယိမ်းဂမ် ပိုင်လမ်းပံးဂၢအ် (Procedure) ဖေ, ခီအံ့, တိမ်လမ်းမိုင်း ကန်ဝၢ; တေစိုတ်ထိုင်. ရှိတ် ရှုံးပေးပုး ဂၢင်လို့ဂူအ်အမ်၊ တေထတ်ထိုင်. ရှိတ် ရှုံးပေးပုးသဖေဂူအ်မိုင်းအန်. သေ ယိုအ်; တၢင်, ဝၢ; အေးဂၢအ်ကန်ယာပ်, ဖိုတ်, တၢ, လီး ခေးဖွမ်. လိုယံအံ့, ယံအံ့အံ့။ ရှုံးလီးဂေးလိတ်; ဝါးလင် ဂမ်းလွှဲလွှဲ

အိယဝ်။ ပွင်,ဝါးတေ. လွင်းခိမ်,တိမ်;လင်းမိုင်းအိ. ကမ်,ရှန်အင်, ပိုင်ပိမ်ဂိုင်းပိုင်း ကန်တေရှိုတ်းရှိုတ်း
တိုင်.တိမ်;ခွင်တူင်,ဂူအ်းလုံ၊ လါးရှိုတ်းဂါန်ပန်,ရှိုတ်းလုံ တေလိမ်;လါးဂျါ,ခိုအ်းလိဝ်ဝန်းလိဝ်
ပိတ်;မူတ်းအိမ်.သး၊ ပိန်ကန်ရှန်ထိုင်အင်, ခပ်.ဂါန်အိုင်;ခပ်. (ကမ်,အိမ်) ယူင်.ပိုင်အိုင်;ယူင်.
တျါ,ရှိုတ်းလွင်းလိမ်;လါးခိုအ်းခပ်.ဂျါ,မိုင်းအျား အိမ်.ယဝ်။ ဂွပ်;အိ ခိုင်းမံပိုင်ယုံ,သုတ်း ခွင်
Incrementalism လမ်း ပေးဂပ်;ဂါ,တင်းဂါန်ယွမ်.ယိမ်.ငါး ခိုင်းလင်းမိုင်းအိမ်.မား အင်,ရှိုတ်
တေကမ်,တပ်;ဂိပ်;တီးပွင်,မန်းအိမ်. ကမ်,တိမ်;ပုတ်းခါတ်,လိမ်;လိင်းသေ၊ တင်းလုံသုတ်,ဝိ. ခေးပိုင်ပံး
ကန်ကမ်,ပုတ်းခါတ်,လိမ်;လိင်း၊ ကန်ပိုင်,ခါးလိမ်;တီးပွင်,ဂျါ;ခွင်လိုင်အိမ်.သေ လတ်းဝိ.တျါ,လိမ်;
ကပ်ခါတ်;ယမ်းအိမ်လါ တိပ်;တတ်းဂျါ,မိုင်းအျားအိမ်.ယဝ်။ မိုခ်အိမ်သေ လုံ.တိုင်းလါးတင်းမိမ်းအင်,
ငဝးယိုင်,လွင်းတမ်းဝါင်းခေးတိပ်;တတ်း ကန်တိတ်;တေးအိမ်.အိမ်.လုံ၊ ကပ်ခေးပိုင်ပံး
ကန်တီးပွင်,အျားလင်သါန်ခတ်းဂန်အိမ်. သုတ်,ပျားအိမ်; လင်းမိုင်းလုံဂေး; မီးယူ,ယဝ်။

ဂူလ်းဂါးလါးတင်းအိမ်; မီးခေးခါတ်;ခွပ်,ကန်ထိုင်,လိမ်;ဝါး မန်းကမ်,လုံ.လိမ်; တျါ,
ခေးပိုင်ပံးကန် ပျားအိမ်;လင်းမိုင်းအိမ်. အိမ်.ယဝ်။ တူပ်ယိုင်,လမ်း ဂိပ်,ဂပ်;လူလ်း ပိုင်ခွတ်,ယွတ်;
လိုင်ပွင်လိုင်; လါးပန်,ရှိုတ်း၊ လါးလိမ်,လုံ.ကျါ,အျား လိမ်လိုင်;အိမ်. မိုင်းလုံခိမ်တိမ်; မန်းမန်း
လင်းမိုင်းယဝ်.လင်,ဂေးလိတ်;အိမ် ကမ်,လိမ်;သး၊ ကမ်,အိမ် တေသုတ်,ဝိ.ခေးပိုင်ပံး ကန်အျားလင်
ကမ်,ငါမ်,ဂန်၊ ကန်ကမ်,လိမ်;လိင်းအိမ် ကမ်,သိုင်,ထုဂ်, ပိန်ဂေးကမ်,ပိန်လိမ်;။

လွမ်းအင်, Lerner(2010) ဝါးလိုင် မိုင်းခိမ်,တိမ်;ပပ်;ပိုင်လင်းမိုင်းအိမ်. တေမီးသယေးတြား
လါးသုတ်.လူး Incrementalism ငှ ခေး ကန်တေလုံ.တိုင်းလိမ်; မိုခ်တုတ်;အိမ်.အိမ်.ယဝ်။

- ၁။ လွင်းကမ်,လုံ; လါးသုမ်,ငမ်းတိပ်;တတ်းလူလ်း; ဂါင်လုံခွင်ဂူအ်းအိမ်ပိုင်လိဝ်
- ၂။ လွင်းကမ်,ရှိုတ်းငါးအင်,ဂါန်လုဂ်.ယိုင်.သေ သုတ်.လူးလွင်းခိမ်,တိမ်;လင်းမိုင်း
- ၃။ လွင်းမန်းမန်း; ဂါန်ပိပ်,ပိုင်;ရှိုတ်းရှိုင်,ဂန်
- ၄။ လွင်းယုဂ်.ခါ.ပန်ရှါ ကန်လုဂ်.တီးပံးဂါန်လင်းမိုင်း သိုင်,ပိန်ပံးဂါန်ယိုင်,မိုင်းမိုင်းအျား

လွင်းကမ်းလုံး လာသုမံ၊ ငမ်းတိပ်းတတ်းလူလ်း၊ ဂါင်လုံခွင်ဂူန်းအမ်ပိုင်လိဝ် (Non-majoritarianism)

မိုဝ်းမင်းမန်းလင်းအမ်းအံ၊ ပေးတေလုံ.မိ.ထတ်း ကန်ဝါးတေတိပ်းတတ်းလူလ်း၊ ဂါင်လုံဂူန်းအမ်အမ်.သေ သုတ်.လူးအားဂါန် ဖေ၊ပမ်းပိုင်လင်းမိုင်းအံလိုင် ထင်းလံးလျား လွင်းတျ.ခိုင်.ယူ.ယဝ်။ ယဝ်.သမ်.တမ်တူဝ်လွင်းပိုင် တီမုဝ်ခရေလီအံ.ဂေး၊ ကမ်.လုံးမိဝ်း ကန်လုင်းထင်းအိုင် လွင်းဂမ်.ဂမ်.ယန်ခွင်ဂူန်း အမ်အမ်.ပိုင်လိဝ်၊ တီးအိုင် လွင်းဖွမ်.လုံ လွင်းဂမ်.ယန် ခွင်လုမ်းဂူန်းကေးအမ်.ဂေး၊ ယန်ဝံ.ပးယဝ်။ ပိုင်တျ.မင်းမန်း၊ ပိုင်ဖျာင်ရှင်းငဝ်းလိုင်.လတ်း ခွင်လိုင်.မိုင်းခိုင်.လုင်းဝါးအံသေ မိုဝ်းယမ်းရှိုတ်းရှိုတ်းလုမ်းဂူ အမ်းတင်းသိုင်၊ ခဝ်းပးလံးအမ်. လွင်းခိုင်သင်းရှိုတ်းလံးတင်းဂမ်.ယန် ခွင်လုင်းလုမ်း လုမ်းဂူန်းကေးခဝ်အံ. ကမ်.ပီအံလံး အင်.အံးပွတ်းတွမ်းခဝ်းယမ်း ကန်မင်းတတ်းဝံ. တျ.ခီအံ.တိမ်လင်းမိုင်းအမ်.သေ ထင်း ရှိုင်အမ်းထိုင်ခဝ်းယမ်းပီအံခဝ်.ပီအံတွမ်းအံ Lerner (2010) ငတ. ဝါးအမ်ယဝ်။ လွင်းသုတ်.လူးလူလ်း၊ ဝါးတလွင်းလိမ်းလာ်းလမ်းလွမ်းလွမ်းအမ်. ပေးယူ.လိင်, Non-majoritarianism တူလ်းအံ လံးရှန်မိ ခေးကင်းကန်ဝါး ထပ်းမိအံးတင်းဂါန်လုင်းမိုဝ်း (Pragmatic Argument) ငလး ခေးကင်းကန်ဝါး ကပ်လံးခေးရှုမ်းတူင်းလုင်း (Consensual Argument) အမ်.ယူ.ယဝ်။ ခေးကင်းကန်ဝါး ထပ်းမိအံးတင်း ဂါန်လုင်းမိုဝ်း (Pragmatic Argument) အံ. မွဲမံထိုင်ဝါး လွင်းတိပ်းတတ်းလူလ်း၊ တင်းရှန်ခွင်လုမ်းဂူန်းအမ်ပိုင်လိဝ်အံ. မိုခ်တင်းပမ်းပိတ်း တင်းရှန်ခွင်ဂူန်း ကေးခဝ်ငလး၊ ကန်တိပ်းတတ်းလိုင်.အမ်အမ်.ဂေး၊ ရှိုတ်းရှိုတ်းတီမုဝ်ခရေလီ ရှိုင်းရှိုင်းသေ ထင်းရှိုတ်းမိလံးပတ်းခတ်းခွန်, အံယဝ်. (Lerner,2010)။ ခေးကင်းကန်ဝါး ကပ်လံး ခေးရှုမ်းတူင်းလုင်း (Consensual Argument) အမ်.သမ်. လင်းအမ်း ငလး၊ တင်.တိမ်း ခွင်လင်းမိုင်းယင်.အိုင်အံ. ရိုင်.လီတင်းသပ်းလူလ်း၊ ခေးဂမ်.ယန် ခွင်တူင်.ဝုင်း ကန်ပိမ်းပိုင်.ဂန် အံးလိုင်.မိုင်းအမ်.ဂွလ်းငလး၊ ကမ်.လီယန်အိုင် တင်းရှန် ငလး၊ ဖွမ်းပင် ခွင်လုမ်းဂူန်းအမ် ဝါးအံယဝ်။ ဂွမ်းအံ လိုင်.ပွတ်းတွမ်း၊ ကန်ကမ်.ထင်းလံး လွင်းဂမ်.ယန်ရှင်းခွင်ပိုင်.လုင်းအမ်.၊

ကမ်,အဆ လွင်းကမ်,ဗွမ်.လုံ ကမ်မီးဝံ.ရှင်;ခွင်;အဆ. ရှင်,လီသုတ်.ခါ.ဝံ. တော,
ပေးလံ;လွင်းဂမ်.ယမ်ရှင်;ခွင် ရှိဝံ တော,ထိုင် တင်းသိင်းဂမ်.ယမ်ယူ,အံယဝံ. (Lerner,2010)။

လွင်းကမ်,ရှိတ်းငါးမိုခ်ဂါခ်လုဂ်.ဖိုခ်.သေ သုတ်.လူးလွင်းခိခ်,တိမ်;လင်းမိုခ်း (Non-revolutionary Approach)

ဂါခ်ခိခ်,တိမ်;လင်းမိုခ်းအံ. ဂမ်;အမ်ဒတ. ဂံ.လေ,တော,တိမ်;ဂမ်တင်း ပိုင်ပိခ်ဂိုဂ်းပိုခ်း
ခွင်လိုင်;မိုခ်းယဝံ.၊ ကပ်သဖျာ,ဝ ခွင်လင်းမိုခ်းဝါးဂေး; ထင်;ပေး.ယွမ်းအိုင် ဖေဝပါးမိုခ်း ခွင်ဂူးဂ်းဂိုဂ်းခပ်
ယုံ,ယုံ,လှိုင်လှိုင်ယူ,ယဝံ.ဒလ; ခပ်.ဂါခ်ခိခ်,တိမ်;လင်းမိုခ်းအံ. ဝံ.မိုခ်းသုခ်,လံ;သိခ်မီးအမ်.သေ
ကွမ်မုင်းမုင်းဝါး; တေတော,တိမ်,မား လွင်းလိမ်;လံ;ကမ်သင်,ထုဂ်,သုတ်း တာ,မုဂ်.ဖိုင် လှိုင်ဂိမ်,ခွင်;
အမ်.အံ.ဂေး; ကမ်,လါဂ်,လံ;ဒသ;။ ဂူလုဂ်းဂါး; ပမ်ဂျာကမ်ယင်,ဂျာဂ်;မား ပီးယာင်းခါးရှိုင်အမ်. တေ
ဂေးလိတ်;ရှူးယဝံ.ယာ, နွေးခါးတင်းပွတ်းကွမ်, ကမ်ခိခ်,တိမ်;လင်းမိုခ်းအံ.ဂူလုဂ်းဒတ. တေကမ်,ငါး;
အင်,ဝါးမား ပားအိုင်အံ.ယဝံ. ယင်းလင်;မီးဖေးယုံ,လှိုင်မားဂွမ်,ဒသ;။ ဂွပ်;အံ ခေးကမ်ဝါး; တာ,
တေဂိုတ်,မီးမား လွင်းလိမ်;လံ; ကမ်ခွ်;လံ;ပဂ်းပိုင်လင်းမိုခ်းအမ်. ရှူးဝံ.ပိခ်ယာင်းတိခ်ထိခ်ခိုင်;
ကမ်,အမ် ယူင်.ဂါခ်ယာင်,အိုင်;အံ လံ; Incrementalist ထင်,ပမ်ခေးလုဂ်,ဝံ.ယဝံ.။
လွင်းဝံ.ဝါးလုံကမ်အံ. Gerald Chapman ပမ်လှိုင်;ဝါး; လုံလံလမ်းမိခ်;ဂါခ်ထူပမ်းမိုခ်း (Practical
Imagination) အံယဝံ. (Burke, 2006)။

လှိုင်;ဂူးဂ်းခိခ်,တိမ်;လင်းမိုခ်း ခွင်လိုင်;မိုခ်းကိတ်တိယအံ. သုခ်,ဂူမံ;လံ;လုံတိမ်းတတ်းအိုင်
ခေးဂုပ်,ဂုမ်ကမ်လိပ်;တေခွင်;ခမ်ဂမ်အမ်. ကပ်ခါးလူး တီးတူင်,တင်,ပါးမိုခ်းဝါးလင်လင်းမိုခ်း
(ကမ်,အမ်) တီးလှိုင်;ကိတ်သတိတူချိခ်ယဝံ.။ လင်းအမ်း၊ သဖေးတြးကမ်လုဂ်.ဖိုခ်.အံ.
ကမ်,ကပ်သုတ်,အိုင်; လင်း အမ်းပဂ်းပိုင်လင်းမိုခ်းသေ ကွမ်ဒဝ;ယာင်,မားယဝံ.။ ပဂ်းပိုင်မါမီး; (ရှိဝံ)
လင်းမိုခ်းဂါခ်လုဂ်.ဖိုခ်.အံ. ကွဂ်,ဂျာင်;ငဝ်းခါးဂါင်လှိုင်;သေ ပွင်လံ;မေးလံ;ငါးယူ,ဂေး; မိုခ်းတမ်းဝါး
ဂျာဂ်;ရှိခ်လင်းမိုခ်း ခွင်လိုင်;မိုခ်းမုတ်,လု ဂ်;အိုင်;ဒတ. တာ,အပ်.လင်;ခိုခ်း လွင်းကွဂ်,လုံ

ခွဲခြားခွဲခွဲလိပ်လိပ်လိပ်; ကန်ပီဆီမီးလီမိုင်းဆန်း။ လမ်းလွင်းယူယူ။ ပန်းပိုင်လမ်းမိုင်းဆီ။
"လွင်းလွင်းတိန်းတင် ဂန်လုဂ်၊ နိုင်းလှိုင်၊ ဂမ်းဂျာ၊ ကမ်းဆန် လွင်းလွင်းတေ့ပိုင်ဂန်ခိုခိုခိုခို။
ကန်ဂွင်သိုပို၊ တင်း လွင်းလိပ်လိပ်ပိုင်ဂွန်း ငလး ပန်းမိုင်းဂျိုင်" ကန်ဝါးဆန်း။ လိုင်းယူဆီ၊ တိမ်း
ပန်းပိုင်လမ်းမိုင်း လှိုင်၊ လိပ်လိပ်လှိုင်၊ သွန်းယူ။ မိုင်းခိုခိုခိုခို၊ ပန်းပိုင်လမ်းမိုင်းဆန်း။ လိုင်းယူ
ခိုခိုခိုဆီ၊ မင်ပွန်းမင်လှိုင် ဂီလေ့၊ ခွဲခွဲလိပ်၊ ခေးပိုင်ပန်း ကန်တိန်းတင် လွင်းလိပ်လိပ်၊ ဆုံးခိုခိုခိုလိပ်
ဝန်းလိပ် ကန်ပုသယေးတြားဂန်လုဂ်၊ နိုင်းဆန်းဆန်းယဝ်။ ဂူလှင်းဂျာ၊ ယိုင်းမင်းတျာ၊ ပန်းပိုင်လမ်းမိုင်း
တင်းသင်းယိုခိုခိုဂျိုင်သေ ပိုင်၊ တျာ၊ လွင်းတိပ်၊ ယိပ်ဂန် တေကမ်း၊ ငါးဂျာ၊ ထင်၊ လိပ်မးဆန်း။ ကပ်
လိုင်းခေးပိုင်ပန်း ကန်ကွပ်ဂျာ၊ လွင်းလိပ်လိပ်ခိုခိုခိုခိုခိုခို (Gradual Change) ဂျိတ်ပီဆီလိပ်
လွင်းဂေးလိတ်ယိုင်၊ နိုင်းယူယူ။

မန်းမန်း လွင်းပိပ်ပိုင်ဂန် ဆင်ကန်ပီဆီမီးဝံ. (Representing the Existing Disagreements)

လိပ်သုတ်လှိုင်လှိုင်; Incrementalist ဆီ။ တီးတူင်းပိုင်ဂွန်း ကန်မီးလွင်းပိပ်ပိုင်ဂန်ဆန်း။ လိုင်း
ပီဆီတင်းယိုင်၊ နိုင်း တျာ၊ ခိုခိုခိုခိုခိုခို၊ ပန်းပိုင်လမ်းမိုင်းသေငလး၊ လိပ်ထိသမ်သမ်။ ပီဆီလွင်းမန်းမန်း
လွင်းပိပ်ပိုင်ဂန်ဆင်ကန်ပီဆီမီးဝံဆီယဝ်။ မိုင်းဆင်၊ လွင်းခပ်ဂွမ်း၊ ခွင်မုဂ်၊ နိုင် လိုင်းကန်ပိပ်ပိုင်
ဂန်ဆန်း။ လမ်းလွင်းဆင်ဂပ်၊ သင်လိုင်းဝါး၊ တီးပန်းဂန်ပိပ်ပိုင်ဂန်ဆီ။ ကမ်းလင်းလိပ်
လွင်းယူမန်းဂန် လိုင်း ပီဆီကန်လတ်ခိုင်ဂျာ၊ ပန်းဂန်လိုင်းဆန်း။ ခပ်ပုလွမ်း ဆုံးလမ်းမိုင်း
ဂမ်းသိုဝ်ဆီယဝ်။

မိုင်းခိုခိုခိုခိုခိုခိုလမ်းမိုင်းဆီ။ ခေးကုပ်ဂုမံ ငလး၊ ခေးယူခွဲ၊ ကန်ပိပ်ပိုင်ဂန်ဝံလိပ်ပိုင်ဆန်း။
ပိုတ်၊ ဆေတိပ်လိပ်သေ လွင်းသိုပို၊ ကုပ်ဂုမံဂန်ဆန်း။ ဂျိုးဝါးသိုဝ်၊ တီး၊ ခွပ်၊ ဂန်မိုင်းဆီ
တိမ်းဝံသိုဝ်၊ နိုင်းဆီ၊ ဂေး၊ ဂျိတ်ဂျာ၊ ထင်၊ လိပ်ဝါး၊ ခေးယူခွဲ၊ ကန်ပိပ်ပိုင်ဂန်လိုင်းဆန်းဆီ။
ယူတီးပန်းပိုင်လမ်းမိုင်း မန်းမန်းယူဆီယဝ်။ ဂွပ်ဆန် ခေးကုပ်ဂုမံဂန် ကန်သိုပို၊ လွမ်းထိုင်ဆီဂေး၊
တေထင်ဂျိတ်ဂျာ၊ ဂျိတ်၊ မီး ယွန်းယွန်း၊ ကန်ဂူငါးဂျာလိပ်ယူယူ။

လွင်းယုဂ်.ခါ.ခေးတိပ်းတတ်း သူင်,ခပ်းခွပ်,ပးမိုင်း

လွင်းသုတ်.လူးလူလ်း ၀၂,တလိက်;လးဂမ်းလွဲးလွဲး ပေးဝးအံ ခေးလမ်,လွင်းခိုဂ်.ခါးသုတ်း
ခွင်မန်းလမ်း ခေးတိပ်းတတ်း ကန်ဂိပ်,ဂပ်းတင်း လွင်းခွင်းခမ်၊ ခေးဟံ, ခွဲးကန်ပိပ်းပိုင်းဂန်အံ.
ကမ်,ကပ်တိပ်းတတ်းတီးခိန်,တိမ်းလမ်းမိုင်းသေ ခါးသုတ်,တီး လွင်းပးဂါန်မိုင်း အန်း.ယပ်.။
လွင်းခါးသုတ်,တီးလွင်းပးဂါန်မိုင်း ကန်ဝးလမ်း ခေးတိပ်းတတ်းဂမ်းဟံ; ကန်လူပ်,လီး
ခပ်းပးအံ;လမ်းမိုင်း ကန်တိုဂ်.ခမ်ခိုတ်းယူ, အံ. မိုင်းလုပပ်းပိုင်အန်း. ခိန်,တိမ်း၊ မပ်းမန်း၊
မီးလုယပ်.လင်, ဟန်,တီးလွင်းပးဂန်မိုင်း ကန်ပိန် ပါင်ကုပ်,ဂုမ်ပးမိုင်းလု၊ ခေးတူဂ်းလူင်းလု၊
ခေးပိုင်ပးခွင်တိန်းဟံ;လုသေ ကုပ်,ဂုမ်အန်း.ယပ်.။

လှိုင်းဟံ;ခိန်,တိမ်းလမ်းမိုင်း ဂံ.လေ,ဂပ်.ဂုန်ဝး လွင်းခွင်းခမ်၊ ပန်ဂျခွင် တူင်,ဂူင်းဂူန်း
ကန်ပိပ်,ပိုင်းဂန်အံ. ဟိုင်,လု.လွင်းပးဟံ;လမ်းမိုင်း တၢ.ယုဂ်.ခါ.ဂေးလိတ်းလူလ်းပးမိုင်း ယင်း
တေဝးယာင်,လီးပတိဂ်;ခါတ်; အံယပ်.။ ယွန်း.ယုဂ်.ခါ.လှိုင်း.အန်းသေဂေး; တိန်းတိုင်
ခေးဂုပ်.ဂုန်ပးမိုင်း၊ တိုင်.တိဂ်;ခွင် တူင်,ဂူင်းဂူန်းကန်ပိပ်,ပိုင်းဂန်အန်း. ဂျင်းခွင်တိုင်းတွန်းသေ
လင်းဂိုတ်းဂျ်; လွင်းပိန်တိုင်ဂါန် ငလ; လွင်းဂူန်းအမ်ယွမ်းဂုပ်.အိုင်တိုင်.တိဂ်; ယု,သုင်မးယူ,ယပ်.
(Lerner, 2010)။

လိပ်းဂိုန်းအပ်.သိုင်;လွမ်း ခပ်.ဂါန်ခိန်,တိမ်းပပ်းပိုင်လမ်းမိုင်း ကိန်တိယ

ကိန်တိယအံ. ပိန်လှိုင်းမိုင်း ကန်မီးလွင်းပိပ်းပိုင်းလွတ်,လေးလူလ်း; လှိုင်းခိုင်းဂူန်း၊
ဟိုင်;ငးထုင်းတမ်း၊ ဟေ,သျ,ဂိုင်းယမ် ငလ; ဂျမ်းလါတ်; လှိုင်း,အမ်သုတ်းအန်း. မိုင်းခိုင်းယပ်.။ ဂွပ်းအံ
ဟိုင်,တေဂေး,သိုင်; ပိုင်ဟိုင်ဟိုင်,ယာင်,ခိုင်းအန်း. လီးဝံ.အန်းဂိုတ်းသိုင်; တၢ,ဂျ်;လွင်းပိပ်,ပိုင်း
လေးလွတ်,လူလ်းပိုင်ဂူန်း ဂွန်းဂိုင်းဂန်လီးအံ. ပိန်မး ခေးဂိန်းကါန်းပိုင်လူင် ခွင်ဂူင်အးပးမိုင်း
ဟေ,ပပ်းပိုင်လမ်းမိုင်း ကိန်တိယခပ် ဂွန်း,ပိ,လီးလွတ်;လိပ်း အံ;ပီး ၁၉၄၇ အန်း.ယပ်.။ ပိုင်;တၢ, တေကပ်
ခေးဂိန်းကါန်းကန်အန်း. ပိုင်းသု,မပ်းလီးအံ; ပပ်းပိုင်လမ်းမိုင်းအံ. ပိန်မးခေးတၢ.ခိင်,

ယ့်လူငယ်များ တၢ၊ပၢင်တုမ်ခိၣ်၊ တိမ်ပုဂံလုၣ်မိၣ်၊ ကန်လတ်းဂိၣ်မိၣ်၊ တီလိမ်ပု ၁၉၄၆ တၢ၊တိုင် တီလိမ်ပု ၁၉၄၉ ဆန်.ယဝ်. (Lerner, 2010)။

လွင်းလှိုင်းလှိုင်းပုဂံရန်ယၢင်၊လိပ် နွံးခုဂုၣ်မိၣ်၊ပုဂံရန်အမ်လၢအိၣ်. နွံးဝု၊ နွံးဂုၣ်တုမ်.တိုင်. ဗုၣ်ပိုင်တီမုၢ်ခရေလီအုမ်,အုတ်းကွၢ်, ဗွၣ်လိုင်,မိၣ်မ့,အိ ဗုၣ်ခိၣ်,တိမ်လုၣ်မိၣ်,ကိၣ်အိၣ်တိယခပ် ပွၣ်,လုၣ်မးသေ ပိုင်,တၢ,အုၣ်ဂၢန် ကန်မီးလွင်း,ခွၣ်ခမ်အန်. ကမ်,သ့,ပုၣ်ခေး,ပုၣ်ပုၣ် တိတ်းအိတ်း,ခုၣ်အွၣ်သေ လှိုင်းပုၣ်ပုၣ်ခေး,ကန်တေၣ်,ခိၣ်ခမ်အန်.ဂွၣ်လုၣ်ယဝ်.။ ဂိၣ်,ဂပ်းတင်း လှိုင်းအုၣ်ဂၢန်ကန်လၢင်,ပိၣ်လွင်း,ခွၣ်ခမ်အန်.သေ ပေးတေလံးဂိၣ်မိၣ်, ဂၢန်တိပ်းတတ်းအိၣ်ဂေး ဝုၣ်လုၣ်ခိၣ်,တိမ်လုၣ်မိၣ်ယဝ်. လင်, ခါ.ဂုၣ်,ဂိၣ်မိၣ်,ပၢင်ကုၣ်,ဂုၣ်ပုၣ်မိၣ်လၢအိၣ်.လိုင်,မိၣ်မ့,အိ.ယဝ်. (Lerner, 2010)။ လၢ်တၢင်ကန်အန်. လၢင်,ပုၣ်လိုင်,ဝုၣ်, လွင်း,သုတ်.လူး လူၣ်,ဝုၣ်,တ လိၣ်,လၢ်ဂမ်းလွံးလွံး အိၣ်ယူ,ယဝ်.။

လွင်းသုတ်.လူးလူၣ်, ဝုၣ်,တလွင်းလိၣ်,လၢ်ဂမ်းလွံးလွံး ငလး လွင်းခွၣ်ခမ် နွံးခုၣ်.ဂၢန်ခိၣ်,တိမ်လုၣ်မိၣ်

လွင်းခွၣ်ခမ်ပိုင်လုၣ်သွၣ်ယၢင်, ကန်ဂိၣ်,ကွၢ်, နွံးခုၣ်ဂၢန်ခိၣ်,တိမ်လုၣ်မိၣ်.ကိၣ်အိၣ်တိယအန်. လမ်း တၢ,မုၢ်မန်း ဂုၢ်မးလၢတ်,လုၣ်.လွမ်းလုမ်း ငလး တၢ,မုၢ်မန်း ပုဂံပိုင်,ဗုၣ်မိၣ်ခွတ်. (Unified Civil Code) ပိၣ်ယၢင်,လိပ် ကန်သုမ်,ခမ်းပတ်းပိၣ်.လိုင်,မိၣ်မ့,အိ.ယဝ်.(Lerner, 2010)။ ဂွၢ်,ပိ,သပ်း သေးတူလုၣ် လွင်းခွၣ်ခမ်ထိခိုင်, ကန်ပိၣ်ဂၢန်မုၢ်မန်း,ဂုၢ်မးလၢတ်,လုၣ်.လွမ်းလုမ်းအန်. လုၣ်,လံး,ဂုၢ်.ပိ. လွင်းခိုဝ်းယမ်မန်း ကွၢ်တၢင်ယဝ်.။ တီးလှိုင်းလိုင်,မိၣ်မ့, အန်မီးမုၢ်.ဗုၣ်ဂုၢ်မး လၢတ်,ဂုၢ်မး ပိၣ်,ပိုင်,ဂန်အမ်လၢ်ခပ် ယူ,သပ်းအိ. ပေးဝုၣ်,လှိုင်း,ကပ်ဂုၢ်မးလၢတ်,ယၢင်,လိပ် ပုၣ်ပုၣ်ပိၣ် ဂုၢ်မးလၢတ်,လွမ်းလုမ်းအိၣ်လိုင်မိၣ်တင်း ကီးပၢင်,ပိတ်း သုန်,လံး,သုန်,ပိၣ် ဗွၣ်လှိုင်းလုၣ်မိၣ်ဂေး,

ကန်ကမ်း၊လှေ၊ဂျမ်းလား၊အိမ်၊သေ လွင်းကန်အိမ်၊ လင်း၊ရှိုက်၊ရှိုက်၊ပိတ်၊ပိတ်၊ခါး၊ တော၊ထိုင် လွင်း၊အိမ်၊ကွက်၊ယပ်။ (Williams, 2007)။¹

ရွပ်၊အိမ် ကန်ကမ်း၊အိမ်၊ဂျမ်းလား၊ လှိုင်၊အိမ်၊သေ၊အိမ်၊မိတ်၊ မင်း၊မင်း၊ပိတ်၊ဂျမ်းလှေ၊ လွမ်းလှမ်း၊အိမ်၊ ပွင့်၊ဝါး၊ ရိတ်၊ခေမင်း၊မင်း၊ပိတ်၊ ဂျမ်းလား၊တောင်၊မိတ်၊ယူ၊ယပ်။ လင်း၊တောင်၊ကန်အိမ်၊ ပိတ်၊တောင်၊လှိုင်၊ကန်၊သင်၊ထုတ်၊တော၊ လှိုင်၊လှိုင်၊မိုင်း၊ မီး၊အိမ်၊ဂျမ်းလား၊အိမ် ကန်၊အိမ် လှိုင် သေ၊အိမ်၊မိတ်၊အိမ်၊ယပ်။ (Williams, 2007)။²

ပေး၊လှိုင်၊ရှိုက်၊တူ၊လှိုင်၊ လွင်း၊လှိုင်၊တိုင်း၊ဂျမ်းလား၊ ခွင်၊မိုင်း၊ကိတ်၊တိယ၊အိမ် ပီး ၁၉၄၇ မိုင်း၊လှိုင်၊လွတ်၊လှိုင်၊အိမ်၊ ဂျမ်းလား၊ ကန်၊ဂူ၊အိမ်၊မိုင်း၊ ၁၃ လင်း၊လှိုင်၊အိမ်၊ မီး၊ယူ၊ သိပ်၊မိတ်၊သေ၊ ကန်၊ဂူ၊အိမ်၊လင်း၊ပိတ်၊လှိုင်၊သိပ်၊ မီး၊ယူ၊ ၁၇ မိတ်၊ပိတ်၊ယပ်။ (Stepan, Linz and Yogendra Yadav, 2010)။

¹ တူင်၊ယပ်၊လင်း၊ တီး၊မိုင်း၊သိရိလင်း၊ဂျမ်း၊ ဝါး၊လှိုင်၊လွတ်၊လှိုင်၊သင်း၊ခေ၊ယပ်။ မင်း၊မင်း၊အိမ်၊ဂျမ်းလှေ၊သိတ်၊ဂျမ်းလှေ၊အိမ်၊ယပ်၊လှိုင်၊ ပိတ်၊ဂျမ်းလား၊လွမ်းလှမ်း၊မင်း၊ယပ်။၊ ရွပ်၊အိမ် လှိုင်၊လား၊ဂျမ်းလား၊တောင်၊မိတ်၊အိမ်၊ယပ်။ လင်း၊တောင်၊ယွမ်း၊ဝါး၊ တီး၊လှိုင်၊လင်း၊လှိုင်၊ပွင့်၊လှိုင်၊သွင်၊ဂျမ်း၊ ရှိုက်၊လှိုင်၊တိုင်း၊ ဂျမ်းလား၊တောင်၊သွင်၊မိတ်၊အိမ်၊ယပ်။၊ ဝါး၊လင်း၊ တိုင်း၊ယွမ်း၊ထိုင်၊တီး၊ လွင်း၊အိမ်၊ကွက်၊လွမ်းလှမ်း၊ပိုင်၊အိမ်၊တေ၊ကန်၊ဝါး၊မင်း၊မင်း၊ပိတ်၊ လေး၊မိုင်း၊ကန်၊ခွင်၊ဂူ၊အိမ်၊တေ၊မိတ်၊ယူ၊အိမ်၊အိမ်၊လှိုင်၊အိမ်၊ သေ ပိတ်၊သိုင်း၊ဂျမ်းလှိုင်၊မင်း၊ ရှိုက်၊ကန်၊သိပ်၊ပီး၊ယပ်။ (Sakunthala Jayamaha, 2022)။ လှိုင်၊အိမ်၊ မိုင်း၊ပီး ၁၉၇၁ တီး၊ပုဂ္ဂိုလ်၊သတိ၊အိမ်၊ ငတေ၊တီး၊လွင်း၊ထိုင်၊ဂျမ်းလှိုင်၊ ရှိုက်၊မင်း၊မင်း၊ ကူ၊ရုံ၊တူ၊ ငလေ၊ ဖင်၊ဂျာ၊လီ ပိတ်၊ဂျမ်းလား၊လွမ်းလှမ်း၊သေ သိုင်း၊ပိတ်၊ထိုင် ပုဂ္ဂိုလ်၊သတိ၊အိမ်၊ အိမ်၊ ကွက်၊အိမ်၊ယပ်။ လင်း၊ထိုင် ပုဂ္ဂိုလ်၊သတိ၊အိမ်၊ပွတ်၊ကွက်၊ ငလေ၊ ပွတ်၊တူ၊ ပိတ်၊ပင်၊တိုင်း၊ဂျမ်းလှေ လှိုင်၊သွတ်၊အိမ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊သတိ၊အိမ်၊ အိမ်၊ကွက်၊ယပ်။ တင်း၊ပိတ်၊ မိုင်း၊ပင်၊ဂျာ၊တိတ်၊ယူ၊ယပ်။(Sazzad, 2020)။ အွင်၊အိမ်၊ မီး၊ထိုင်၊ပိတ်၊ခါး၊ ကန်၊ငတေ၊ပိတ်၊တီး၊ ခွင်၊ဂူ၊အိမ်၊ထိုင်၊မတ်၊ရှိုက်၊ အွင်၊ကိုင်၊တထံ၊ရုံ၊ ရှိုက်၊လှိုင်၊လှိုင်၊ အိမ်၊ပေး- ကိတ်၊တိယ တိုင်း၊ဂျမ်း ယွမ်း၊ရှိုက်၊မင်း၊မင်း၊ အိမ်၊ဂျမ်းလှေ၊ရှိုက်၊တိ ပိတ်၊ဂျမ်းလှေ၊လွမ်းလှမ်း၊အိမ်၊ဂျမ်း၊(Ashish Giri, 2020)။

² တူင်၊ယပ်၊လင်း၊ တီး၊ကိတ်၊တူင်၊အိမ်၊အိမ်၊ အိမ်၊ဂျမ်းလား၊ကန်၊ဂူ၊အိမ်၊လင်း၊ခွင်၊မိုင်း၊မိတ်၊လှိုင်၊အိမ်၊ မီး၊ယူ၊ ၇၀၀ ပါး၊ငလေ၊ လွမ်းလှမ်း၊လှိုင်၊မိုင်း၊ကိတ်၊တူင်၊ မတ်၊တော၊ ၃၆ သေ ယိုက်၊ယက်၊အိမ်၊ဂျမ်းလှေ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ကိတ်၊တူင်၊အိမ်၊ ကန်၊ဂူ၊အိမ်၊လား၊ ရွပ်၊မီး၊တိုင်း၊ ၅၀၀၊ ခွင်၊ဂူ၊အိမ်၊ဂူ၊အိမ်၊မိုင်း၊ပတ်၊ပိုင်၊အိမ်၊အိမ်၊ ပိတ်၊ဂျမ်းလား၊လွမ်းလှမ်း၊ ယပ်။။ လွမ်းလှမ်း၊လှိုင်၊မိုင်း၊ကိတ်၊ရုံ၊ ၂၀၀၅ မတ်၊တော၊ ၄ အိမ်၊ ကန်၊အိမ်၊ဂျမ်းလှေ၊ ကျေ၊ပိတ်၊ ငလေ၊ ဂျာ၊တိတ်၊ ပိတ်၊ဂျမ်းလား၊လွမ်းလှမ်း၊သေ ပွင့်၊ပေး၊ပေး၊ဝါး၊ တေ၊လှိုင်၊လှိုင်၊တိုင်း၊တီး၊ ခေ၊ပွင့်၊တမ်း၊လှိုင်၊ပွင့်၊လှိုင်၊ အိမ်၊ရှိုက်၊အိမ်၊ လှိုင်၊လှိုင်၊ပွင့်၊လှိုင်၊ လှမ်း၊ကြား၊ ငလေ၊ အိမ်၊လှိုင်၊ကိတ်၊အိမ်၊ လှိုင်၊အိမ်၊အိမ်၊ယပ်။။ လှိုင်၊အိမ်၊ တီး၊လှိုင်၊မိုင်း၊ ပပင်၊ဂျာ၊ယပ် (၁၈၃၁) အိမ်၊ ယက်၊အိမ်၊အိမ်၊ဂျမ်းလား၊သေ မင်း၊မင်း၊ပိတ်၊တောင်၊ဂျမ်းလှေ၊ဝါး၊ အိမ်၊တီး၊လား၊ဂျမ်းလှေ၊ တီး၊လား၊ဂျမ်းလှေ၊ဂျာ၊မိတ်၊ ငလေ၊ ဝိင်း၊ငင်း၊လှိုင်၊ပုဂ္ဂိုလ်၊သေ၊လှိုင်၊ ကန်၊လား၊ဂျမ်းလှေ၊သွင်၊အိမ်၊ဂျမ်းလှေ၊(တတ်၊ရှိုက်၊ ငလေ၊ အိမ်၊လှိုင်၊သိတ်၊) အိမ်၊။ ကိတ်၊အိမ်၊ဂျမ်းလား၊ သိပ်၊မိုင်း၊သေ မင်း၊မင်း၊တတ်၊ခေ၊ အိမ်၊တီး၊သိပ်၊ကန်၊အိမ်၊ ပိတ်၊ထိုင်၊လင်း၊လေး၊မိုင်း၊ဂျာ၊ယပ်။။

လွမ်းဆင်,သီဆ်းမၢ်ရှုင်အပ.ဂူဆ်းပီး ၁၉၆၁ ဆီ ဂူဆ်းလၢတ်;ဂၢၤမးဂီၢ်ဆီ. မီးယူ, ၃၃.၃၇ ၀၁၇; ခွင်ဂူဆ်းမိုင်းပတ်းပိုဆ်.သေ၊ ဆ်းသီဆ်းမၢ်ရှုင်အပ.ဂူဆ်း ပီး ၂၀၀၁ ဆဆ်. မီးထိုင် ၄၁.၀၃ ၀၁၇;ယဝ်. (Office of the Register General, India (ORGI), 1968)။ တူင်အပ.ကဆ်းဝးမးဆ်. ရှုင်ဂူဆ်းမီးပိဆ်လၢ်လၢ်လၢဆ်.ဂေးယၢ, ကပ်ရှုင်ပၢၣ်,ဝးလိုင် ခိုင်းဆိုင်; ခွင်ရှုင်အပ.ဂူဆ်းမိုင်းပတ်းပိုဆ်. တမ်.ပိမီးဂွဆ်,။

တီးပၢင်တုမ်ဂၢၢ်ဆီဆ်,တိမ်;ပၢၣ်ပိုင်လၢၣ်မိုင်းဆဆ်.ငတ. ဂပ်းဂၢ်,လွင်းမးမဆ်;ဃေ,သၢ,ဂၢၤမးလွင်. လွမ်းလုမ်းဆီ. ဆ်းငးဂၢၢ် လိုင်းဃေ;တၢင်တူင်ဆ်းအးတီးကဆ်လွင်.ဂၢၤမးဂီၢ်ဆီတီ ငလး လိုင်းဃေ;လၢင်တူင် ဆ်းအးတီးကဆ်ကမ်,လွင်.ဂၢၤမးဂီၢ်ဆီခပ် ရှုတ်,ပိဆ်လွင်းခွင်;ခမ်မးယဝ်. (Lerner, 2011)။ လိုင်းဂူဆ်းလွင်.ဂၢၤမးဂီၢ်ဆီဆဆ်. ယိုဆ်းယွမ်းဝး ရှ်းကပ်ဃေ,သၢ,ဂီၢ်ဆီတီ မးမဆ်;ပိဆ် ဂၢၤမးလွင်.လွမ်းလုမ်းသေ၊ ကပ်ဂၢၤမးကိင်းဂလီတ်; ရှိတ်းပိဆ်ဂၢၤမးဂၢၢ် (Lingua Franca) ဆီယဝ်.။ ဃေ,လိုင်းလၢတ်;ဂၢၤမးတၢင်,မိမ်းဆဆ်.သမ်. တပ်.ဆေဝး; ဃိုဝ်,တေမးမဆ်;ဂၢၤမးလၢတ်;မိမ်းလီဝ် ပိဆ်ပၢၣ်လီဝ်ဂၢၢ်,တၢင်;မိုင်း တၢၣ်.ယိုဆ်ယဆ်ယွမ်းရှပ်.ပး ဃေ,သၢ,တၢင်,မိမ်းလး; ယင်းတေတိုင်းသေ ဂေး,သၢင်းလီ; လွင်းကွမ်,လွမ်းဆ်းငးတိမ်,ယိမ်;ဂဆ်ဆဆ်. ဆီယဝ်. (Legislative Assembly Debates, 1947)။

မိုင်းခိဆ်,တိမ်;လၢၣ်မိုင်းဆီ ဂပ်းဂၢ်,လွင်းမးမဆ်;ဂၢၤမးလွင်.လွမ်းလုမ်းဆီ. လီ;ကပ်ခၢင်းယၢမ်း ငှပ်.ငိမးမွမ်;သၢမ်ပီး ၁၉၄၆ တေ, ၁၉၄၉ ယူ,ယဝ်.။ ကုပ်,ဂုမ်ဂဆ်ငတ. မိုင်းပၢၣ်ပိဆ် ခွင်လှုပ်ဆီဆဆ်. ဂၢၤမးကိင်းဂလီတ်;ခပ် ပိဆ်မးဂၢၤမးလွင်.လွမ်းလုမ်းငလး; ယၢမ်းလီ;လွတ်;လီဝ်;ဆီ. တေကပ်ဂၢၤမးပိုဆ်.တီးယၢင်,ဆိုင်; (ပိုင်ခိုဂ်.ငတ. ရှိတ်တီ) ရှိတ်းပိဆ် ဂၢၤမးလွင်.လွမ်းလုမ်းရှိဝ် ကမ်,ရှိတ်းဆီယဝ်.။ ထိုင်တီးရှိုဂၢၢ်လွင်းခိင်းခိင်းဆဆ်. ဝံ.ပိဆ်ဃိဆ်ဂၢၢ် ခၢင်းပိဆ်,ပိုင်သေ လွမ်းဆင်,ပၢၣ်ပိုင်လၢၣ်မိုင်း ကိတ်တီယ မတ်.တၢ ၃၄၃ ယိုဆ်ယဆ်ဂၢၤမးဂီၢ်ဆီတီ၊ လွမ်းဆင်,မတ်.တၢ ၃၅၁ ယိုဆ်ယဆ်ဂၢၤမးကိင်းဂလီတ်; ပိဆ်ဂၢၤမးလွင်.လွမ်းလုမ်းမးယဝ်.။ သိုပ်,သေ လုဂ်.တီးဂၢၤမးကိင်းဂလီတ်; ကဆ်မီးဝံ.ဂပ်,ဂပ်,ဆီ. ရှ်းလီ;ကပ်ဂၢၤမးဂီၢ်ဆီတီယၢင်,လီဝ် မးမဆ်;ပိဆ် ဂၢၤမးလွင်.လွမ်းလုမ်း

ဂျာမိုင်းဆုးဆန်. ပန်ကျာ,ဆုးသုန်းပွင်တီး; ဂျာမသျှိန်လှိုင်ပွင်ထိုင်ဝါး; တေလံးခတ်းလုံ
ရှိုတ်းပိန်လွမ်းဆင်,ပန်းပိုင် ဆုံးခမ်းယမ်းဂင်လှိုင်; ၁၅ ပီးဆံသေလေး; ဝါးလင် ၁၅ ပီးသီင်းဂျာ,
တေခိုဆ်းခံးလုံတံးတတ်းဆီ လှိုင်.တီးတံးဆ်းပွင်ပွင်ပိုင် ပိုင်ဆင်,ယူ,ယပ်.။ ဂျာလှိုင်ဂျာ; လွင်းခတ်း
လုံထိုင်.ဆန်ဆီ. ပေ.ယွန်းဆိုင် ပင်တွပ်,ခပ်ရှိုတ်း ဖူးဂျာပ်,ဂါန်ခုန် တျာ,တန်းရှိုင်းထာန်းသင်
ဆုံးတိုင်,ဂါန်ပိပ်ရှုပ်ခရေလီ ခွင်လှိုင်ပွင်ထိုင်;သုန်းဂင် လေး; လေးမိုင်းခပ်ဆန်.ယူ,ယပ်.။
တန်းရှိုင်းထိုင်ဝါးမား ဆန်. ရှိုင်.ဂွင်.ဂါ,ဂါန်တင်း လွင်းယိုဆ်းတံးထိုင်လံး; ကျာ,ကျာ,ဂါန်မိုင်း လေး;
တိုင်.တင်ဂါန်မားမီးထိုင်ဆီ.ကျာ,လေး; လင်,ဂျိုတ်,မီးမားလွင်းသုန်းခတ်းဆိုင် ဂါန်လုံ.ဂျာမ်းလာတ်;
ရှိုတ်းတံးပိန်ယုံ,သေ တေလတ်းရှိုတ်းပင်တွပ်,ဆန်.ယပ်.။ လွင်းလှိုင်;ကပ်ဖျာ,သျှာ,ဂျာမ်းလာတ်;ရှိုတ်းတံးဆီ.
မိုန်တင်းရှိုတ်းခွင်လှိုင်ဆီပါန်မုံ, ဆိုင်လေးမိုင်းရှိုင်းရှားဂွလှိုင်ဆီ ထိုင်ကမ်,တန်းလာတ်;ဂျာမ်း
ရှိုတ်းတံးဆန်. ဝါးမားယပ်.။ ဝါးဆန်. ဆုံးပီး ၁၉၆၀ ယမ်းမင်းတတ်းဝံ. ၁၅ပီး သီင်းဂျာ,ဆန်. လွမ်းထိုင်
လေးမိုင်းဆီ. ရှိုတ်,ပိန်ပင်ဆေဂင်လုံမားသေ ယူ,တီးပျာလီမိန်ကိန်တိယ လှိုင်ယွန်းပိတ်;
လွင်းခတ်းလုံ ကါန်းကပ်ဂျာမ်းရှိုတ်းတံးယပ်,လီဝ် ရှိုတ်းပိန်ဂျာမ်းလာတ်;လွမ်းလှမ်းဆန်.သေ၊ လင်ကပ်ပျာ
ဂျာမ်းကင်းဂလီတ်; လုံ.ပိန်ဂျာမ်းဂင် (Lingua Franca) တီးခမ်းတွန်းပိပ်ရှုပ်ခရေလီ လေး;
သုန်း,လီဝ်ထိုင်ဆီ.မားယပ်. (Lerner, 2010)။

လွင်းခွင်းခမ်ထီသွင်ဆီ. ပိန်လွင်းမင်းမန်းပွင်ပံး ပန်းပိုင်ဖိုင်;မိုင်းခွတ်.(Unified Civil Code)
ယာင်,ဆိုင်; ရှုံးပိန်ပန်းလီဝ်ဂါန်တင်းမိုင်းဆန်.ယပ်.။ မှုံးမာ်ထိုင်ဝါး ပါးကွပ်,ပိတ်; ဖိုင်;ပိုင်ထိုင်တမ်း
ဖေ,ရှိုင်းယမ် (ဂမ်းဆမ်ပိန် ဖိုင်;ထိုင်ရှိုတ်းတူ) ကန်ခပ်;ပျာသုမ်,ငမ်းလွမ်း တီးပန်းပိုင်
ဖေ,ဖိုင်;မိုင်းဆန်.ယပ်.။ ထိုင်;မိုင်းဂင်ယာန်လားရှိုင်းယမ် (Secular) ကန်ဝါးဆီ. လွမ်းဆင်,ပန်းပိုင်
လင်းမိုင်းတမ်းဝင်းဆန်. ထိုင်;မိုင်းဆီ. ကမ်,ယန်ဆိုင်လားရှိုင်းကန်လုံသေ ဂျာ,တင်းဝံ.ဂျာ;ယျာ,
ပိန်ထိုင်;မိုင်းကန်ဂင်လွတ်; ဖေ,ရှိုင်းယမ်ဂွလှိုင်ကမ်,ဂျာ; ရိတ်ခေပန်ပျာ; လွင်းလွတ်;လီဝ်
ဖေ,ရှိုင်းယမ်ဂွန်,ယပ်. (Williams, 2007)။ ရှုပ်ဆပ်.ဂူဆ်းတီးကိန်တိယဆန်. ဂမ်းဆမ်ဆီ.
ရှိုင်းယမ်ဖျာ,သျှာ, ရှိုတ်တူသေ၊ တျာ, ၁၂ ဝါး; ခွင်ဂူဆ်းမိုင်းပတ်းပိုင်.သမ်. ရှိုင်းယမ်ဖျာ,သျှာ,

ကိတ်သလမ်ယပ်. (Lerner, 2010)။ မိုင်းကိတ်တိယဆံ. ဖေ၊ဂိုဝ်းယမ်ဂေး၊ ပိတ်၊ပိုင်းဂိုဝ်း
 ရှာင်၊ဂန်တင်းဆမ်လေး၊ မိုဝ်းခိန်၊တိမ်၊လွံ.တိုဝ်း ပန်းပိုင်၊ဗိုင်း၊မိုင်းခူတ်.ဆန်. တေလံး၊ပိန်ကန်ယန်ဆိုင်
 တူင်၊ပိုင်းပိုင်ဂုန်းသေ၊ ယ၊ရှုးလံး၊ပိန်ကန်ယန်ဆိုင် လာဝ်းဂိုဝ်းယမ်ဆံ ပိုင်ပံးဝံ.
 ဆုံးပန်းပိုင်လက်၊မိုင်းကိတ်တိယ ဂန် ၄ မတ်.တၢ ၄၄ ဆန်.ယပ်. (Lerner, 2010)။ ဂူလ်းဂး၊ ထွမ်းဆင်၊
 မတ်.တၢ ၃၇ ဆုံးလက်၊မိုင်းဆန်.သေ ခေး၊ပိုင်ပံးကန်ဝး၊ တေလံး၊တမ်းဝါင်း ပန်းပိုင်၊ဗိုင်း၊မိုင်းခူတ်.
 ကန်ဝး၊မးပး၊ဆိုင်ဆံ. ပံး၊ပး၊လွံ.တိုဝ်းလံး၊ တီးလမ်းတြး (ပွင်၊ဝး၊ ကး၊ဆး၊ပံး၊ယန်လွင်း) ၊ ပိန်ကန်
 တေလံး၊သိုပ်၊ကုပ်၊ကုဝ်းဂန် တီးခန်းတွန်းရှိုန်း၊ဗိုင်း၊ဆန်.သေ ပိုင်ပံးဝံ. တး၊ရှုးလံး၊ကပ်ရှိုတ်၊ပိုင်တိတ်၊
 ယမ်းကုပ်၊ဂုမ်ဂန်ရှိုန်း၊ဗိုင်း၊ဂွလ်း။ ယွန်း.ခေး၊ပိုင်ပံးကန်ဆန်.သေပုလီမ်ကိတ်တိယဆံ. တမ်းဝါင်း
 ပန်းပိုင်၊ဗိုင်း၊မိုင်းခူတ်. ကန်လွံကန်ဆန်.မး ရှုးပေးလွံ.တိုဝ်းလံး၊ ဆုံးတူင်၊ပိုင်း၊ဗေး၊သး၊ဂိုဝ်းယမ်
 ကန်ပိတ်၊ပိုင်းဂန်ဆန်.ယပ်. (Lerner, 2010)။ ပေးတူလ်းလှိုင်းဆံးသေ တီးခန်းဂန် ခိန်၊တိမ်၊ပန်းပိုင်
 လက်၊မိုင်း ခွင်လှိုင်းမိုင်းကိတ်တိယဆံ. လံးရှုန်လွံ.တိုဝ်း လွင်းသုတ်.လူးလူလ်း၊ ဝး၊တလွင်းလိတ်၊လံး၊
 ဂမ်းလွံးလွံးသေ ဂေးလိတ်၊ဆိုင် လွင်းခွင်၊ခမ် လှိုင်းကန်လံးထုပ်းလှးမးဆန်.ယူ၊ယပ်.။

လိပ်းရှိုန်းဆပ်.သါင်းထွမ်း ခပ်.ဂါန်ခိန်၊တိမ်၊ပန်းပိုင်လက်၊မိုင်း ခွင်လှိုင်းမိုင်းကိတ်တိယဆံ

ပန်းပိုင်လက်၊မိုင်းကိတ်တိယဆံ (Bunrecht na hEireann) ဆံ. မန်းမန်းမး မိုဝ်းပီး ၁၉၃၇
 ဆန်.သေ ပိန်ကန်ယန်လွင်းမးတီး ပန်းပိုင်ပိုင်း.ထာန်လေးမိုင်းလွတ်၊လိပ်းကိတ်တိယဆံ (Saorstát
 Eireann - 1922) ဆံယပ်.။ ပန်းပိုင်ပိုင်း.ထာန်လေးမိုင်းလွတ်၊လိပ်း ကိတ်တိယဆံ.
 ခိန်၊တိမ်၊မန်းမန်းမး ဆုံးဂေးလှိုင်းဂျူန် ၁၉၂၂ တေး၊ လှိုင်းမေ ၁၉၂၃ ယမ်းတိုက်၊ပိန်
 သိုက်၊ဂါင်မိုင်းကိတ်တိယဆံ ဆန်.ယပ်.။ လှိုင်းသေဆံ. ဂွပ်းပိုင်း၊ဗေး၊တီး လိတ်၊ဂိန်ဂိန်၊ ဂိတ်ဂလုပ် -
 ကိတ်ရိတ်. (Inglo - Irish Treaty) ကန်တူဂ်းလွင်းဂန် ဆုံးဂေး လှိုင်ပွင်လှိုင်း၊ဂိတ်၊ဂလိတ်၊ လေး၊
 လှိုင်းဗူးတင်တူင် ဂုန်းမိုင်းကိတ်တိယဆံဆန်.သေ ဂိုတ်၊ပိန်မးလေး၊ ဆင်၊ရှိုက်တေမွတ်၊လံး၊
 သိုက်၊ဂါင်မိုင်းဆံ ရှိုက်၊လင်းဆိုင် ခန်းတွန်း၊ဂိတ်၊ဂလိတ်၊ခပ် ကန်ရှုမ်၊ငမ်းဝံ. ဆုံးမိုင်းယူ၊ဆန်.လှိုင်း

လွင်းတူင်.အိုင်တၢ၊လံးသုခ်,ဖွင်းငမ်းလိဝ်.လၢတ်; (National Sovereignty) ဆခ်.လုံ ယဝ်.
သုတ်.လူးလူလ်; ၀၂,တလွင်းလိဂ်;လံးလွဲးလွဲးသေ ခိခ်,တိမ်;မးယဝ်.။

ဝံးပၢင်တိုဂ်း ကိင်းဂလိတ်; ငလ; ကံယုလိခ် ကခ်ရှိုင်သွင်ပိး (၁၉၁၉- ၁၉၂၁) ဆခ်.ယဝ်.၅၂,
လင်,တူဂ်းလူင်း လိဂ်;ဂိခ်ဂိခ်, ကိင်ဂလူဝ် - ကံယုလိခ် မးယဝ်.။ ပဂ်းပိုင်လဂ်းမိုင်း ပိး၂၀၂၂ဆ်ဂေး;
ယခ်အိုင်လိဂ်;ဂိခ်ဂိခ်,ဆခ်.သေ ခိခ်,တိမ်;မးယဝ်.။ လွင်းရှခ်ပိုင်;ဂခ် ကခ်ဂိဝ်,ဂပ်း
ဂၢခ်တိမ်;လဂ်းမိုင်း ကခ်တေကုပ်,၅၂, မိုင်းလိဝ်အိ. ပိုင်လူင်လမ်း ပံးဝုခ်.ဖေ,ယွမ်းရှပ်. လိဂ်;ဂိခ်ဂိခ်,
သေ ယခ်အိုင်ဆခ်.ယဝ်. လင်,ကပ်လွတ်;လိဝ်းသဝ်းခေၤ ရှ်းပေးလံး; ငလ; ပံးဝုခ်.
ဖေ,သၢခ်ခတ်းလိဂ်;ဂိခ်ဂိခ်,သေ တိုခ်းတေကပ်လွတ်;လိဝ်းသဝ်းခေၤတိမ်တီး ကခ်ဝုးဆခ်.ယဝ်.။

ခေးမုခ်းပိုင်ယွ်,လမ်း ကံယုလိခ်အိ. ရှ်းလံး;ဝံ.ပိခ် တူင်မိခ်ယခ်ပရိတ်တိခ်
လိုင်.ဆင်,လိုင်;မိုင်း ခဆေတၢ၊ ကေးသတြေလၢ၊ ဆိဝ်လိလိခ် ငလ; ကၢ၊ဖုရိဂလၢခ်း လိုင်းဆိ. (မတ်.တၢ
၁)၊ တိခ်းဖွင်းကံယုလိခ်အိ. တေလံး;ရှပ်.သိတ်.လၢ၊ခုခ်ရှေၤခမ်းပရိတ်တိခ် (မတ်.တၢ ၄)၊ ပရိတ်တိခ်
တေလံး;ပခ် ငိုခ်းသေပၢင်သိုဂ်း (မတ်.တၢ ၅)၊ ဆွဲးမိုင်းဆိ. ရှ်းလံး;တမ်းဝံ. တပ်.သိုဂ်း ငလ; တပ်.ဆမ်.
ခွင်ပရိတ်တိခ် (မတ်.တၢ ၆ ငလ; ၇)၊ ကိခ်ရှိုင်းတပ်.ဂိတ်,ခေ ကံယုလိခ်အိ. တေလံး;မိး
ဆွဲးခွပ်,မဂ်းခၢခ်းဂွလ်း (မတ်.တၢ ၈) လိမ်လိဝ်းဆိ.ဆိ. ပိခ်ကခ်လိခိုခ်းခိုခ်ဝံ.ယဝ်.။ ပေးရှပ်;လိုင်
တၢင်းရှခ်ကခ်ဝုး; ယွမ်းရှပ်.လိဂ်;ဂိခ်ဂိခ်,သေကပ်လင်းလွတ်;လိဝ်း ငလ; တၢင်းရှခ်ကခ်ဝုး;
လိဂ်;ဂိခ်ဂိခ်,ဆိ. ဆေလွင်းကိင်းဂလိတ်;ခပ် ရှမ်,ငမ်းဂွလ်း၊ လွင်းလွတ်;လိဝ်း ကခ်လုဂ်.တီး
လိဂ်;ဂိခ်ဂိခ်,ပခ်ဆခ်.ဂေး; ပိခ်ကခ်ပွမ်ဂွလ်းငလ; တဂ်းလူင်,သၢခ်ခတ်းဆိ.ဆခ်. ပိဂ်,ပိုင်;ရှိုင်းရှၢင်,
ဂခ်ရှိုင်းဆၢ,သေ ဂမ်းလိခ်းမး ထိုင်တီးဂိုတ်,ပိခ်သိုဂ်းဂၢင်မိုင်းဂွခ်,ယဝ်. (Kissane, 2005)။

လှိုင်လခ်ဝုးရိမ်, ပိး ၁၉၂၂ ဖွင်းခတ်းလုံတိမ်;လဂ်းမိုင်းဆခ်. ယခ်အိုင်လွင်းပိဂ်,ပိုင်;သွင်ယၢင်,
ဆခ်.သေ ကွဂ်,မး ပိုင်ယုဂ်းယၢင်,လဂ်းမိုင်း ၂ ဖိုခ်ယဝ်.။ ယု,ဖေ, ပိုင်ယုဂ်းယၢင်,ထိဆိုင်; တၢင်,ဆေဝုး;
လွမ်းလူလ်;ငဝ်းလံး;လိုင်;မိုင်းလင်,ဆိ.သေ ရှ်းခိခ်,တိမ်; လဂ်းမိုင်းကခ်ကိင်းဂလိတ်;ခပ် ခပ်;ရှမ်းပုး
(Political Nationalism)၊ ဖေ,ပိုင်ထိသွင်သမ်.ဝုး ရှ်းခိခ်,တိမ်; လဂ်းမိုင်းကခ်ပံးဆေဝုး,တလိဝ်.လၢတ်;

ကံယုလီခ်လိတ်းလိတ်း; (Cultural Nationalism) နီယဝ်။ ကပ်လိတ်းဂိခ်ဂိခ်, ကိင်ဂလူဝ်-
ကံယုလီခ် ဝါးထိုင် ဝါးပိုင်လမ်းမိုင်းကျ,ယုလီခ်နီ။ လီးခေးမမ်းမန်းတီး
လူင်ပိုင်ထိုင်;ကိင်ဂလိတ်းယဝ်.လင်, တေရှီးလီးမီးလိုင်လီး နီယဝ်.(လိတ်းဂိခ်ဂိခ်, မတ်.တၢ ၁၈)။

ဝှပ်းနီ ပခ်ရှာပိုင်လူင် နှင်းဂါခ်တိမ်းလမ်းမိုင်းရှပ်တီး ခွင်မိုင်းကံယုလီခ်လမ်. "
တေတိမ်းလမ်းမိုင်းကခ်ပုတ်းပွဲ, ငလး; ခပ်းပုးပိုင်ပိုင်.လတတ်းရှပ် (ကမ်,အခ်)
တေလုဂ်.တီးတီးရှပ်,ရှမ်းခွင်ကိင်ဂလိတ်းခပ်သေ ဂျ,ဂမ်းခပ်.ခပ်.ငခ်, ကခ်ဝါးအခ်.ယဝ်။
မိုင်းယမ်းအခ် ပေးလိတ်,တူလ်းလုမ်းလတမ်းပီးမိုင်း နှင်းဂါခ်တိမ်းလမ်းမိုင်းကံယုလီခ်နီဂေး;
တေမီးယူ, သမ်တွမ်း။ နှင်းမိုင်းနီ. တေမီးလုမ်းလတမ်း ကခ်ကမ်,ယွမ်းရှပ်.လိတ်းဂိခ်ဂိခ်, ငလး;
ကခ်ခွဲ;ယခ်အိုင်လိတ်းဂိခ်ဂိခ်,သေ ကပ်လလွင်းလွတ်းလိတ်းဂျ, ဂမ်းခပ်.ခပ်. ထိုင်;တွမ်းအိုင်;သမ်.
လူင်ပိုင်ထိုင်;ကိင်ဂလိတ်း; ကခ်မီးဖေ,အွတ်းအခ်.ယဝ်.(Lerner, 2010)။

ပရိတ်တီခ်နီ. နင်,ပုးနှင်းလိတ်းဂိခ်ဂိခ်,သေ နင်,ရှပ်ကျ,အျ,ဖွင်းငမ်းခပ် တေသိုပ်,တင်း
သမ်းသုမ်,ငမ်းလီးအခ်. ရှပ်ဂျ,ရှပ်,ရှမ်းယူ,ယဝ်. (Curran, 1980)၊ လုမ်းလတမ်းနှင်းမိုင်း
ကခ်ကမ်,ယွမ်းရှပ်. လိတ်းဂိခ်ဂိခ်,နီဂေး; တင်းသါခ်ခတ်းကျ,အျ,ပရိတ်တီခ်သေ ဝဂ်.ငမ်ဝံ.မူ,ပိုင်
ကခ်တေကပ် ပိုင်ပိုင်.လတတ်းတူဂပ်, တိမ်းသို,နှင်းလမ်းမိုင်းအခ်.ယူ,ယဝ်။ ဝှပ်းနီ နှင်းပုးပိုင်
လမ်းမိုင်းကံယုလီခ်ပွတ်းရှပ်;သုတ်းနီ. လီးရှပ် ငမ်းလီးသွင်ကခ်ခတ်းခွင်ရှမ်းရှမ်းဂခ် (Symbolic
Ambivalence) ဝံ.ယဝ်။ ခေးခတ်းခွပ်, ကခ်မမ်းတတ်းဝံ.နှင်းလိတ်းဂိခ်ဂိခ်, တၢ,ကိင်ဂလိတ်း;
ဝှပ်းကမ်,ဂျ. ပိုင်ပိုင်.လတတ်းဂေး; လီးရှပ်ပုးမီးအခ်.ယဝ်။ တူဂ်ယင်,လမ်း
မိုခ်အင်,တီးအိုင်;တိမ်းဝံ.ဝါး" ကျ,အျ,ခွင်လူင်ပိုင်ထိုင်; ကံယုလီခ်အခ်.တင်းသိုင်; ငလး;
ကျ,အျ,ဖေ,ဖွင်းငမ်း၊ ဖေ,တတ်းသိခ်၊ ဖေ,ရှ်းနှင်းရှပ်;ယင်,အီ. တေလီးလုဂ်.တီး
ရှမ်းမိုင်းကံယုလီခ် ယခ်လူင်း "(မတ်.တၢ ၂) အခ်.အင်,ဂပ်, ထိုင်;တီးအိုင်;သမ်.တိမ်းဝံ.ဝါး" ခုခ်
ရှေးခမ်းပရိတ်တီခ်နီ. ပိခ်လိတ်းလွမ်ထိုင်;မိုင်း" (တွမ်းအမ်းလမ်းမိုင်း ပွင်း ၂) နီယဝ်. (The
Constitution of the Irish Free State - 1932, London)။

ဆုံးပန်းပိုင်လက်မိုင်းရှင်တီးဆန်. တိမ်းသွဲ့ပျားဝံ. ပါးရှန် ကန်သားခတ်းဂန်တင်းသွင်ယာင်,
ဧလ; ဖွန်းလီဖွန်းလာ. ရိုက်ရှမ်းဂန်ဝံ.ယဝ်။ ဖွန်းလီဧတ. ဂွပ်ပိုင်;တိမ်းသွဲ့,လိုင်.ဆန်ဧလ;
လှိုင်ပွင်လိုင်;ပရိတ်တိန်ရှန်လီယွမ်းရှပ်.ယဝ်. လတ်းရှိတ်းပာင်လှိုင်;တင်း; တီမူဝ်ခရေလီသေ
ခွတ်,ဖွတ်းလံ; တိန်းဖွင်း၊ လှိုင်ပွင်လိုင်; ကံယုလိန်မားဆန်.ယဝ်. (Leo Kohn, 1932)
(W.K.Hancock, 1973)။ ဖွန်းရှို.သမ်. ကျ,ဆျ,ပာန်,ပွင်ကံယုလိန်ဆီ. လှိုင်.တီးရှန်းမိုင်း
ယန်လှိုင်ရှာ. ကမ်,ဆန်ဂေး; ကံယုလိန်ဆီ. တိုက်.ပိန်တုံးမိုင်းလှိုင်ပွင်လိုင်;ပရိတ်တိန်ရှာ.ဆီ
ရှိုတ်,မီးမား လှိုင်;သုဂ်.ယုင်းလွမ်း ကျ,ဆျ,ပာန်,ပွင်ဆန်.ယဝ်။ ပေးဆန် တေသိုပ်,ရှိတ်းပိန်
တူဝ်မီဆီယန်ကိုင်ဂလိတ်းရှာ,ရှာ. ကမ်,ဆန်ဂေး; တေသိုပ်,ယွန်း လှိုင်;လွတ်းလိမ်းသမ်းတိမ်တီး;ဆန်
ကွက်,မားပါးရှန်သွင်ကန်ယဝ်. (Lerner, 2010)။ ဂမ်းလင်မားဧတ. ပါးရှန်ကန်ယိုန်းယွန်း
လှိုင်;လွတ်းလိမ်းသမ်းခေတ်တိမ်တီးဆန်. ရှိုင်းယု,မားသင်းဝင်းယူ,ယဝ်။

မိုင်းပီး ၁၉၂၃ ကံယုလိန် ပိန်မားလှိုင်;လှမ်း ငဝ်;ငုန်းလာတ်;လိုင်;လှိုင်သေ ဖိုဝ်,ထိုင်ပီး ၁၉၂၄
တီးပာင်တုမ်လှိုင် ငဝ်;ငုန်းလာတ်;လိုင်;လှိုင်ဆန်. ခတ်းလှိုင်ပွင် တျ,ရှို;လိဂ်;ဂိန်ဂိန်, ကိုင်ဂလှိုင်-
ကံယုလိန် ပိန်မား လိဂ်;ဂိန်ဂိန်, ကန်တူဂ်းလှိုင်;ဂန် ဆုံးဂေးလိုင်;မိုင်းလွတ်းလိမ်းသွင်မိုင်းဆီဂေး;
ကွင်,မာန်မားယဝ်. (Harkness, The Restless Dominion)။ ထိုင်ပီး ၁၉၃၁ မား ဖေ,ပရိတ်တိန်
လိမ်းမင်းတတ်းရှိတ်း ကွက်,ပန် ခေးပူင်ပါးဝိတ်သမ်ဆီလတျ (Statue of Westminster, 1931) ကန်တု;
တေရှပ်.ပာဂ်,တိမ်ထုန်းပန် ကျ,ဆျ,ဖွင်းငမ်းရှင်းခေ ခွင်လှိုင်;လိုင်;မိုင်းတူဝ်မီဆီယန်,ဆန်.ယဝ်။
ဝါးလင်ဆန်.ဆီ လိုင်;မိုင်းကံယုလိန်ဆီ. လွတ်းလိမ်းထိုင်,ရှာင်းသေ ပိန်မားလိုင်;မိုင်း မီးသုန်,
ပူင်ပါးရှင်းခေတ်တိမ်ထုန်း ကန်ကမ်,တမ်းပိုင်းကိုင်ဖွင့်ဆန်.ယူ,ယဝ်။

ဖိုဝ်,ဝါ; ကမ်,မီးရှိုင်းရှိုပ်,ရှမ်းတင်းဆွက်; ခွင်ပရိတ်တိန်ယဝ်.ဆီ လှမ်းလောင်း
ဆုံးမိုင်းကံယုလိန်ခပ်ဆီ. တိုင်းခွက်;ရှိတ်းလံ; ဂာန်မူဆီ.ဧမးလှိုင်;မိုင်းမားယဝ်။ လိမ်ပိုင်းဂေး;
လှိုင်;မိုင်းဆီ. ဝံ.ပိန်လှိုင်;ဆမ်းသေ ခိန်,တိမ်းမားဂွလ်းဧလ; ကမ်,လှိုင်;ပိုင်တံခါးယာင်း၊
မူဆီ.ဧမးပွင်ပိန်လံ;မားငါးငါးယူ,ယဝ်. (Lerner, 2010)။ ပိုင်ခိုက်.လမ်း လှမ်းဆင်,လါးတင်း

၀၂တလွင်းလိက်လမ်းလွှဲလွှဲ (Incrementalism) သေ မူဆီးမေးလီးမား ခေးပိုင်ပီးဆီးလင်းမိုင်း ကဆီးမီးလွင်းသုမ်,ငမ်းလူလုး ကိင်းဂလိတ်;ခပ်ဆန်း.ယဝ်။ မိုင်းပီး ၁၉၃၃ ပာဂ်;ပိတ်;လီးမား မတ်.တၢကဆ်ဝါး တေလီးယွမ်းရှပ်.သိတ်.လၢ,ခုဆ်ရှေ့ခမ်းပရိတ်တီဆ် ငလး; တေလီးတၢင်, ခေးယွဆ်းခိုဆ်တီး လုမ်းဂိုဝ်းဂုမ်ပရိတ်တီဆ် (Rights to Appeal to the Privy Coucil) ဆန်း.သေ၊ ထိုင်မိုင်း ၁၉၃၆ ဆ် ပူတ်;ပိတ်;လီး မတ်.တၢဖေ,ဖွင်းငမ်း ကဆ်ဂပ်;ဂိတ်,ဝိ.တင်းခုဆ် ရှေ့ခမ်းပရိတ်တီဆ်ဆန်း.တင်းသိင်းယူ,ယဝ်. (Brian Farrell, 1988)။ ပာဂ်;ပိုင်လင်းမိုင်းရှပ်တီး ကဆ်မီးဝိ. မတ်.တၢ ၈၃ ကဆ်ဆ်. မူဆီးမေးလီးထိုင် ၄၁ ကဆ်သေ မိုင်း ၁၉၃၇ ငတ. ပိုင်ပီးလီးမား ပာဂ်;ပိုင်လင်းမိုင်းမ့်,ကျ,ယၢလိခ် (bunreacht na he'ireann) ယူ,ယဝ်. (Lerner, 2010)။

ဆင်,လီးဆ်;သေ လင်းမိုင်းခွင် မိုင်းကၢယၢလိခ်လွတ်;လိင်းသင်းခေ (Free Irish Staye) ဆ်. ပိခ်မားတူဝ်ယၢင်,ခွင် ၀၂,တလွင်းလိက်လမ်းလွှဲလွှဲ (Incrementalism)ဆန်း. ထိင်းကဆ်ဆိုင်;ယဝ်။ ဆ်းငးပီးရှဆ်ကဆ်ဝါး တိုဆ်းကပ်လွတ်;လိင်း ငလး; ကပ်လွတ်;လိင်းတုးလွင်းသုမ်,ငမ်းခွင်ကိင်းဂလိတ်; ဆ်းပာခ်ယၢမ်းဆ် ကမ်,ပိတ်,လာတ်;ဝါး ကဆ်,ဂၢတ်;ကၢယၢလိခ်ဆ်. တေဂျ,လီးလုံတေ.တေ.သေ ခိခ်,တိမ်းမားဆ်.ဂေ; တေလီးဝါး ပိခ်ဂၢခ်မားတၢခ်,တၢခ်,ယူ,ယဝ်။ ပိုင်းတၢ,ဂူဆ်းမိုင်း ကၢယၢလိခ်တင်းလုမ်းငတ. လွတ်;လိင်းသင်းခေတိမ်တီးဆ်. ပိခ်တၢးယိုင်းလူင်ယဝ်။ ဂူလုးဂါး ယွဆ်.ငမ်းလီးပဂတိကဆ်ပိခ် လိဂ်;ဂိခ်ဂိခ်,တင်းကိင်းဂလိတ်;လုံ၊ လွင်းကိင်းဂလိတ်;သုမ်,ငမ်းဝိ.လုံ သေ တၢ,တေလွတ်;လိင်းတိမ်တီးဆ်. မီးမားလွင်းခါတ်;ခွပ်,တင်းဆမ်လူင်ယဝ်။ ယၢမ်းငမ်းလီးမိုခ်ဆ် ဆ်းလင်းမိုင်းဆ်. ကမ်,တိမ်းသု,ပး ခေးမုဆ်းယွမ်းယိမ်းသေ ပို့,ဝွင်,ဝိ.တင်းဆမ်ဆ်.ယဝ်. ပိခ်ကဆ်ခိးလုံမုင်းမၢင်,လူးလီးတၢင်း ကဆ်တေသၢင်,ထုဂ်,လီး တၢ,ခါဝ်းဂိခ်ဆ်.ယဝ်။ လွမ်းဆင်, လွင်းခိုပ်;ဆ်;ခိုခ်;ယု,မားသေ တေလီးလာတ်;ဝါး လွင်းသုတ်.လူးလူလုး လီးတၢင်းကဆ်ဆ်;ဆ်. ကွင်,မၢခ်ယူ,ဆ်ယဝ်။

ဆပ်.သား;ဆိဝ် လွင်းသုတ်.ထူးလူလုံး ဝါတလွင်းလိက်;လားဂမ်းလွီးလွီး (Incrementalism)

မိခ်ဆင်,ပခ်ဝံ.တူဝ်ယာင်,တီးဆိဝ်ဆခ်.ယဝ်. ဆင်းခက်.ဂါခ်ခိခ်,တိမ်;ပက်;ပိုင်လက်;မိုင်းဆိ.
တီးသုတ်.ထူး လွင်းရှပ်.ရှခ်ပိက်,ပိုင်ဂခ် ကခ်ဂံ.လေ,ဂိုတ်,ပိခ် ထိုင်ထာခ်; ကမ်,လောင်းဝ;
လောင်းယာင်,ဆခ်.ဆိလ်.တိုင်းလီးလားတောင်း ဝါ,တလွင်းလိက်;လားဂမ်းလွီးလွီးဆိ.ယူ,ယဝ်. လားတောင်း
ကခ်ဆိ;ဆိ. ကမ်,လွ်;ကခ်မီးဝံ.ပိုင်တံ ပက်.လိဝ်ပိုင်.လိဝ်။ ကိုင်ဆိဝ်လိုင်;မိုင်းတမ်းမီးသေလေးသင်၊
ကိုင်ဆိဝ်လွင်းရှေ့ရှမ်း ကခ်လီးတေ,သူ့ယူ,လေးသင်၊ ကိုင်ဆိဝ်ဂါပ်;ပာခ်သေလေးသင်
လူဝ်,လိုင်.ရိုက်ဆိ လောင်းလွ်.တိုင်းလီး ရှုံးပေးထုတ်,မိခ်;ယူ,ယဝ်.။ တမ်းဆင်, တူဝ်ယာင်,
တောင်းဆိဝ်လိုင်;ပးဆိဝ်ဆခ်.သေ လွခ်.မွခ်;ပိုင်လိုင် ခွင်လွင်းသုတ်.ထူးလူလုံး ဝါ,တလွင်းလိက်;လား
ဂမ်းလွီးလွီးထမ်း ပိက်.သမ်.ရိုက်.တေ,လေး,လှား လွင်းလိက်;လားဂမ်း.ထွက်,သံပိုခ်; ခွင်လိုင်;မိုင်းဆခ်.
တမ်း,လွ်ဆိုင်;ဂေးယု, ခက်.ဂါခ်ခိခ်,တိမ်;လက်;မိုင်းဆိ. ကမ်,တူလုံးရှခ်ပိခ် ဖှာင်ဆးဂါခ်လက်.ဖိုခ်.
သေ ကပ်ပီးဆမ်ရှပ်;ဝးလိုင် ရှုံးမေ့မုင်;ခမ်း ပုခ်.လိုင်ဆခ်.ဂျ,ဆခ်. ယဝ်.။ သဖေးမခ်;
ထိုင်;ယာင်,ဆိုင်;ဝတ. ပိခ်လွင်းမက်;မခ်;ကခ်ဝး ဆးဂါခ်မာင်လွင်း လိုင်.ဆင်, ပိုင်ခွတ်,ဖွတ်;
ပိုင်ပခ်,ရှုခ်; တူင်,ဂါခ်လိုင်ပိုင်လိုင်; လိမ်လိုင်;ဆိ. လူဝ်,လီးမက်;တတ်;ပိုင်ပီး တိတ်;တေးသေတေး
ဆးဂါခ်မာင်လွင်းသမ်. တူက်;ပိုခ်. လမ်,လွင်း ဂးရိုက်ဂေးယု, ကမ်,တပ်;မက်;တတ်;ပိုင်ပီးတိတ်;တေး
ဆိဆခ်.ယဝ်.။ လိုင်ဆခ်.သမ်. လွင်းမတ်;လွ် တေး,ရိုက်;ရှုံးဆင်းတူင်,ဝိုင်းဂခ်ဂုခ်; ကခ်ပိက်,ပိုင်;ဂခ်
မေ့ယွမ်းရှပ်.တိုင်.တိက်; ဂးခခ် ကခ်လိုင်;မိုင်း လေး; ဂုခ်;မိုင်းဖို;ခွ်;ဆခ်. ကမ်,ဆခ်ဂေး တိုင်.တိက်;
လေး; ဂးခခ် ကခ်ယူ,တီးတူင်,ဝိုင်းဂုခ်;လိုင်;ပိက်,ပိုင်;ဂခ် ခွ်;လီးဆခ်. ပိုင်းမာပ်;မး၊ ခပ်;ပးမး
ဆင်းလက်;မိုင်းဆိ. ကမ်,ရိုက်;ပိခ်ယဝ်.တူဝ်;လီး ဆင်းခပ်;ယမ်းပွတ်;ပွတ်;ကွခ်, ဖွင်းခိခ်,တိမ်;လက်;မိုင်း၊
လောင်းပိခ်ကခ်လူဝ်,လီးကပ်ခပ်;ယမ်းရိုက်;ဂျ,ဆိ မက်;မခ်;ပး ခေးဆိ.ယဝ်.။

ဂါခ်ခိခ်,တိမ်;လက်;မိုင်းဆိ. ဂျ,လွမ်းခေးဂါင်လိုင်ဂုခ်;ဆမ်မာ,လံဂွလ်; ကမ်,ပိခ်. ဆင်,ရိုက်တေ
လီး လွင်းဂမ်.ယခ် တီးတူင်,ဝိုင်းဂုခ်; ကခ်ပိက်,ပိုင်;ဂခ်ဆခ်. ဂှာင်;ဂှာင်;ခွင်;ခွင် ဂးဆင်,ပိုင်ပိခ်လီး တ

ဂ်းလှိုင်၊ဝိ.အဂ်းခိုင်ပွင်အံ ကုပ်၊မးပးအိုင်ယဝ်.ယဝ်။ ကိုင်အိုင်ငဝ်းလးလိုင်မိုင်းသေ
ယိုင်မီးမုဂ်.ဖုင်ကန်တေလံးခိးလုံသို့၊ပခ် ရှုံးလံးပးဂန်ဂွါင်းခွင် ကမ်၊အခ် ဆုံးဂးမုဂ်.ဖုင်
လှိုင်အခ်. ယိုင်မီးလွင်းပိဂ်၊ပိုင်; ယ့်၊အမ် ဂါန်ရှိတ်းရှုံးလံးလွင်းဖွမ်.လုံအံ.
ယိုင်ခိးအံးတိုဝ်းယာပ်၊ယိုအံးယဝ်။ တာ၊တေခါမ်ပူခ်.လံး ငဝ်းလးသွင်ငးအံ ခဂ်.ဂါန်ခိးအံးတိမ်း
လဂ်းမိုင်းအံ. ကမ်၊တူဂ်းရှုခ်ဝး၊ လုံးသုခ်၊လံးသုခ်၊ပိခ် ယေးကတ်းကင်၊လံးယေးပွဂ်; အံသေ
ဝိ.ပိခ်ကခ်.ခဂ်.ယာင်၊အိုင်; ဆုံးကခ်.ခဂ်.တင်းတင်းလံးယဝ်. ယုဂ်.ကပ်ခေးတိမ်းတတ်း ခါ.သို့၊တီး
ခွပ်၊ပးမိုင်းလုံ၊ ယုဂ်.ကပ်ခေးပူင်ပး ကန်ကင်းယွခ်;ကွဂ်, တီးပွင်၊လှိုင်တွမ်းအိုင်;ယာင်၊အခ်. ငလး
ခေးပူင်ပး ကန်အးလင် ကမ်၊ငမ်၊ဂန်အခ်. သို့၊ပးလုံသေယဝ်. တင်းယုဂ်.ခါ.ပိတ်;
လွင်းကမ်၊ဖွမ်.လုံဂန် တင်းကတ်းပွင်တာ၊သိုပ်၊ဂျးအးလံးယူ၊ယဝ်။

လွင်းယုဂ်.ခါ.လှိုင်.အခ်အံ. ဂိဝ်၊လူဂ်းလွင်းဖုင်;ခွင်တွင်၊ပွင်းဂုခ်; ကန်ပိဂ်၊ပိုင်;ဂန်သေ ယာ၊
ရှုံးလံးပိခ် လးဂေးလိတ်; ထိုင်တာလုံ ဂိဝ်၊တာအခ်.အံ. လမ်၊လွင်းတေ.လှိုင်လင်တေ.ယဝ်။
မိုင်းခိးအံးတိမ်းလဂ်းမိုင်းအံ. ကမ်၊ရှိတ်းလွင်းတိမ်းတတ်းကန်ယာပ်၊ယိုအံးသေ တေလံးငဝ်းယာင်၊လူဂ်း
လွင်းယုဂ်.ခါ.ပိတ်;အံ ကမ်၊လုံးဝး၊ လးတင်း ဝး၊တလွင်းလိဂ်းလးဂမ်းလုံးလုံး ပခ်ခေးလုခ်၊ယူ။
မိုင်းအးမးအံ. အင်, ရှိပ် ခေးဖုင်;ခွင်တွင်၊ပွင်းဂုခ်;ကန်ပိဂ်၊ပိုင်;ဂန် တေပးမးဂွါင်းခွင် ကမ်၊အခ်
ပိုင်;တာ၊တေလံး လွင်းဂမ်၊ယခ်ခပ်အခ်. ခပ်.မါကန်မီးခေးရှပ်.ပာဂ်၊တိမ်ထုခ်;အခ်.ဂေး
လှိုင်၊လံးကတ်းပွင်ပးယဝ်။ ကခ်.ထိအိုင်;အံ. ပိခ်တာ၊ယိုခ်ယခ်တိမ်းတင်, လွင်းဝးမီးဝိ.
ပးဂန်ကန်ပိဂ်၊ပိုင်;ဂန်အခ်.ယဝ်။ လင်အခ်.ကင်, တေလံးခပ်;ခိုင် ခဂ်.ဂါန်လွင်းတိမ်းတတ်း
ဖေ၊ပးမိုင်းမိုင်းအး ကန်ရှုမ်းပးလံးတင်းသိုင်;အခ်.ယဝ်။ ပိုင်ခွတ်၊ဖွတ်; ပခ်,ရှုခ်;
ခွင်မုဂ်.လုမ်းလိုင်;မိုင်း လှိုင်.အင်, တိမ်းဖွင်း၊ လှိုင်ပွင်လိုင်; လိမ်လှိုင်;အံးလုံ ကန်မီးအံး
ပဂ်းပိုင်လဂ်းမိုင်းအံ. ကင်းပိခ်ခွပ်၊ပိုင်လမ်၊လွင်းသုတ်း တာ၊လွင်းတိမ်းတတ်း ကန်တေတမ်းဝင်း
မိုင်းအး ကန်ပိခ်,ပိုင်လိဂ်းလးဂးတိုဝ်းအခ်.ယဝ်။

တီးဆုံး တေမီးမားခေးထာမ်ကန်ဝား၊ ဆုံးတူင်၊ဂါန်မုဂ်.လုမ်းလိုင်;မိုင်း (State Institutions) (တူင်ယာင်,- လွဂ်းပိုင်လှိုဂ်းတင်း၊ လွဂ်းပိုင်လွမ်လိုင်; (ရိုဂ်) လွဂ်းပိုင်တီးဆုံးဖွင်း၊ လွင်းလိဂ်,မိင်,ကျ,အ၊ ခွင်လက်.လှိုင်ပိုင်လိုင်;သုန်ဂါင် ငလး၊ လေးမိုင်း လိမ်လိုင်;ဆီး) ဆီ. လိုင်းတူင်,ဝှင်းဂုန်းကန်ပိဂ်,ပိုင်;ဂန် မီးလွင်းဂတ်.လောင်း၊ ခပ်;ရှုမ်းတီးဆုံးတိုင်ပုးလွမ်းလီးဂးရိုဂ် ကန်ဝားဆန်း.ယဝ်။ ခေးထာမ်ကန်ဆီး လမ်,လွင်းလှိုင်လိုင် ပိုင်;တု,ခေးတိပ်းတတ်း ကန်တေယုဂ်.ခါ.လူး ခွပ်,ပိုင်;ပီးမိုင်းဆန်း.တေ.ယဝ်။ တီးခပ်.ဂါန်ဝံ.ပုန်းမိုင်းအုးတိပ်းတတ်း ကန်လတ်းပိုင်ဝံ. တု,ယုဂ်.ခါ.ကွဂ်,တီး ခပ်,ဂါန်ခိန်,တိမ်; လင်းမိုင်းဆီး.လှိုင်;မုဂ်.လုမ်း ကန်မီးလွင်းဖွင့်,ခွပ်,ပိုင်;ဂန်ဆန်း. ရှု.တေခွပ်;ခပ်;ပုး ရှုးထိုင်တီး တေ.ယု,ယဝ်။ လှိုင်ဆန်း. ဆင်,ရိုဂ် လှိုင်;မုဂ်.လုမ်းလိုင်;မိုင်း (State Institutions) တေဂတ်.ခိန်,လိန်,ဖါ ဆင်,ရိုဂ်တေတီးဆုံးတိုင်လီးဂုင်းခွင်သုတ်း တု,တူင်,ဝှင်းဂုန်း ကန်ပိဂ်,ပိုင်;ဂန်ဝံ.ဆုံးလိုင်;မိုင်းဆန်း.ဆီ. ကမ်,တပ်;လတ်;ဂေး ရှု.လှိုင်,လီးမီးယဝ်။ ခွပ်;တေ. လှိုင်; ခေးတိပ်းတတ်းဆန်း. ပီန်ရိုတ်းလွင်းယုဂ်.ခါ.သု, ဆုံးခွပ်,ပိုင်;ပီးမိုင်းဆန်း.ဂေးလီ ကမ်,ပီန်ရိုတ်း ဂေးယဝ်. ဆမ်.ဂတ်.ခွင်မုဂ်.လုမ်းလိုင်;မိုင်းဆီ. ကမ်,လှိုင်;အုးဂါန် ကန်တေလီးယွမ်းတိမ်,ခိ;လှိုင် ဆီယဝ်။

လှိုင်ဆန်း. လှိုင်;ခေးပိုင်ပီး ကန်မင်းတတ်း ကမ်,ဆန် ခါတ်;ခွပ်,ဆိုင် မှု,ပိုင်လှိုင်.ငါ.ပီးမိုင်း ကန်ဂပ်;ဂါ,တင်း လှိုင်;ခေးတိပ်းတတ်း ကန်တေယုဂ်.ခါ.တီးမိုင်းအုးဆန်း.ဆီ. ကပ်သု,ပုးလီး ဆုံးပပ်;ပိုင်လင်းမိုင်းယု,ယဝ်။ ရိပ်,ဂပ်;လှိုင်; အုးဂါန်ကန်ခပ်တေလီးတိပ်းတတ်း ကန်ကမ်,ဂုးယာင်,လိပ်(တူင်ယာင်,- တီးဆုံးဖွင်း၊ ဂေးမသျိုန်ခိုဂ်.တွန်း၊ ပါင်တုမ်လှိုင် လိမ်လိုင်;ဆီး) ဆန်း. မွပ်;ပန်ကျ,အ,တိပ်းတတ်း၊ သုန်,ပိုင်ကန်တိမ်;တိုင်,ရှုးငါန်းလီးသေ ခိုန်ဝံ. ခေးလီ.လမ်းမှု,ပိုင် (Directive Principle) ယဝ်. ခါတ်;ခွပ်,လီးယု,ငသး။³ တူင်ယာင်,လမ်း တီးမိုင်းဂိန်တိယဆီ. တု,မင်းတတ်းဂုမ်းလတ်;လှိုင်.လွမ်းလုမ်းတူင်;မိုင်း ငလး၊ ပပ်;ပိုင်;မိုင်း

³ ခေးလီ.လမ်းမှု,ပိုင်(Directive Principle) ကန်ဝားဆီ. ဆင်,ရိုဂ်တေကမ်,ပီန်လိမ်;ကပ်;ပန်ကျ,အ, ရှုမ်းခွပ်,ရှုမ်းလိန်ဆန်း. လွမ်းလှိုင်;ပပ်;ပိုင်သေ ပိုင်ပီးမင်းတတ်း ခေးခါတ်;ခွပ်;/ ခွပ်,ပိုင် လှိုင်.ဆင်, လွင်းရှုးအပ်.ယမ်ရိုတ်းလွမ်း သုန်,လီးသုန်,ပီန်ဂုန်း၊ လွင်းရှုးကုပ်,ဂုမ်လွမ်းဂုန်းမိုင်း ကန်မှု,ပိုင်တေလင်းပေး.ယွန်းသု, လွင်းရှုးလီးပုးမုဂ်.လုမ်းလှိုင်;ဂပ်;ဂါ,ဆန်း.တင်းသီင်;သေတိပ်းတတ်း လိမ်လိုင်;ဆီးယဝ်။

ခုတ်တုတ်မိုင်းဆန်၊ ဖေ၊ဆိုင်ပန်ပုန်းဖွန်းတီး၊ လိုင်းမှတ်လုမ်းလှိုင်ပွင့်ထိုင်းသေလေး၊
ထိုင်းဖေ၊ဆိုင်သမ်၊ ယွန်မင်းတတ်းထိုင်းဆန်ဆီ၊ ဆင်၊ရိုက်တေကမ်၊တုမ်၊တိုက်၊ သုန်၊လီး၊
လွင်းယီဆ်၊ငလး၊ လွင်းရှုမ်၊လုမ်းသုန်၊လီး၊ ခွင်ထိုင်းလုမ်းဂုန်းကေး၊ဆန်၊ ခိုန်းကပ်
ခေး၊ထီ၊လမ်းမူ၊ပိုင် ခါတ်းခွပ်၊မားယပ်။ (Lerner, 2010)။ ထိုင်းဆန်ထင်၊ ရီပ်၊ဂပ်းအားဂါဆ်
ကန်မီးပီးရန်ပီဂ်၊ပိုင်ဂန်ဆန်၊ တေကမ်၊လုံး လွင်းယုဂ်၊ခါ၊ တာ၊ဂေးလိတ်းဂျာ၊ ထိုင်တုတ်လှိုင်၊
တုတ်ဆန်၊သေ၊ တေဖေး၊သင်းလီး၊ လွင်းလိတ်းလီး၊ခိုန်းယု၊ ကန်ထပ်းလွမ်းဂါဆ်လှိုင်မိုင်း၊ ကန်မီး
ခေးရှပ်၊ပာဂ်၊ တုတ်၊ဖူးဂပ်းဂါ၊ဂူးဂေး၊ယပ်။။

လွင်းခါတ်းခွပ်၊ ငလး၊ လွင်းထင်းထုတ်းယွမ်း နှင်းလွင်းသုတ်းထူးလူလုတ်းဝါ၊တလွင်းလိတ်းလီး၊ဂမ်းလွီးလွီး

နှင်းလွင်းသုတ်းထူးလူလုတ်းဝါ၊တလွင်းလိတ်းလီး၊ဂမ်းလွီးလွီးဆီ၊ မီးလွင်းထုတ်းယွမ်း၊ လွင်းခါတ်းခွ
ပ်၊ဖွင်းယပ်။။ မိုင်းထတ်းပွင် တုတ်၊ကပ်ခေးကုပ်၊ဖေ၊ပီးမိုင်း ယုဂ်၊ခါ၊ဂျာ၊မိုင်းအားဆန်၊ ပေးမီးလွင်းထုတ်း
ယွမ်းဆီ ခါတ်းရိုက်မား ထင်းဂိုတ်၊မီး လွင်းခိုင်၊ခိုင်လှိုင်၊ ပတ်းဂါတ်းလှိုင် ကန်ကမ်၊လီပီဆ်ဆန်၊ယပ်။။ ထင်း
လုတ်းတုမ်၊တိုက်၊ သုန်၊လီး၊သုန်၊ပီဆ်ပိုဆ်၊ထာဆ်လှိုင်၊ ဖေ၊ဂါဆ်ထုတ်းခါတ်းဆီ၊ ကမ်၊ထင်းပိန်၊ပိုင်
လိတ်းလီး၊ငါးငါးသေ ထင်းသိုပ်၊ယာတ်းခါတ်းရိုက်ဂျာ၊လှိုင်၊ နှင်းငလးဂါတ် လင်းသင်၊ဖေ၊ ရှိန်းဖိုင်၊ ငလး၊
လင်းသင်၊ဖေ၊တီးသိန်ဆီ၊ ရီပ်၊ဂပ်းတီးပွင်၊ ခွင်ခေးပုင်ပီးပင်းပိုင်လင်းမိုင်းသေ ကမ်၊ထင်းလီး၊
ခေးတုတ်းလှိုင်ဂန်လှိုင် လိမ်ထိုင်းဆီ၊ ခါတ်းယာတ်းမား ထင်းဂိုတ်၊ပီဆ်ပန်ရှာဆီ Hanna Lerner
လာတ်းဝါ၊ယု၊ယပ်။။

ထိုင်းဖူးဆီဆ်၊တိမ်ပင်းပိုင်လင်းမိုင်းဆီ၊ မိုင်းထုတ်းတိုက် လွင်းသုတ်းထူးလူလုတ်း incrementalist
ဆန်၊ ဆင်၊ရိုက်တေကမ်၊ဂွင်လင်လုတ်းပိတ်း သုန်၊လွတ်းလိတ်း ငလး၊ ပိုဆ်၊ထာဆ်သုန်၊လီး၊သုန်၊ပီဆ်
ခွင်ဂုန်းဂိုင်းမိုင်း ကန်ပီဆ်ခန်းတွန်းလမ်းလွင်းလှိုင်လင် နှင်းလင်းမိုင်းဆန်၊ တာဂ်းလီး၊ဝါ၊ဆ်းယု၊ယပ်။။
ပိုင်ခိုက်၊လမ်း ရီပ်၊လုတ်းခေး၊ဖွင့်၊ခွဲ၊ ဖေ၊ရှိုင်းယမ်သေ ပိုင်၊ကမ်၊လီး၊ခေးတုတ်းလှိုင်ငလး၊
ယုဂ်၊ခါ၊ဂျာ၊မိုင်းအားဆီ၊ ထင်းဂိုတ်မီးမားသါင်၊ ကန်ထင်းတုမ်၊တိုက်၊ သုန်၊လီး၊သုန်၊ပီဆ်မိုင်းအား

(ပိုင်ယု, သုန်,လွတ်;လိဝ်းဖေ၊လောင်းဂိုဝ်း ငလ; လွင်းယီခ်,ငင; ခွင်လှိုဝ်းလုဂ်;လုမ်းကန်ပိဂ်,ပိုင်ဂန်) ဆန်.ယဝ်.။

လွင်းလုတ်;ယွမ်းထိင်းခေး;ခိုင်;သမ်. လွင်းလတ်းဇိန်ကန်တူဂ်းလှိုင်းဂန်မားဝါ; တၢ,လှိုင်းဂိပ်. ဆီသေ ကမ်,တိမ်;တၢင်,ဝိ. ဆုံးလဂ်းမိုင်းဆီ. လၢင်းသိုပ်,ယၢဝ်းခၢဝ်းဂျိုင်လှိုဝ် ကန်လၢမ်းထၢင်,ဝိ. ဆန်.ယဝ်.။ လွင်းလတ်းဇိန်ဆွဂ်;ခွပ်, ကန်ဂပ်းဂါ,ပဂ်းပိုင်လဂ်းမိုင်း ကန်တမ်းဝိ. တၢ,လှိုင်းဂိပ်.ဆန်.လှို. လွင်း လတ်းဇိန် ကန်ပူင်ပါးလှိုင်းပဂ်းပိုင်ဆန်.လှို လှိုင်းဆီ. တီးလှိုင်းမိုင်းမား လၢင်းတင်းသဝ်းဂျိုင်လှိုဝ် ကန်မုင်းမွင်းဝိ.ဆန်.ဂေးမီး၊ လၢင်းမူခ်.ငမးယၢပ်,လှိုဝ်ဂဝ်,မားဂေးမီးယဝ်.။ ဖွန်းယွမ်းမန်းလမ်း ဂါးခန်ပိုခ်.ထၢခ် ကန်ဂုပ်.ဂုန်ဝါ; တေခိုပ်;ဆူးခိုခ်;ယု, လွမ်းခၢဝ်းယၢမ်းမားဆန်. ဂိ.လှိုင်း.ဆၢန်းဝိ. တၢ,ဖေး,သၢင်းလှိုင်းမိုင်းသေ၊ လွင်းလတ်းပွင် မှိုက်ကမ်,လမ်.ဆမ်.ကမ်,ခုခ်, ကန်ကမ်,လှိုင်းလးလီတီးသုတ်းဆီ. ဂိ.လေ,ယိုခ်းယၢဝ်းပိတ်းယဝ်.။

လွင်းလုတ်;ယွမ်းခေး;ထိသၢမ်လမ်း ဂပ်းဂါ,တင်းလွင်းခိုင်;ခိုင် ကန်လၢင်းဂျိုတ်,မား ဆုံးငဂ်းဂၢင်လဂ်းသင်.ဖေ၊တတ်းသိခ် ငလ; ဖေ၊ဂျိမ်းဖိုင်;ဆန်.ယဝ်.။ လှိုင်းဖူးခိခ်,တိမ်;လဂ်းမိုင်းဆီ. ပေးဂပ်းဂါ,တင်းခေးပူင်ပါး ပိုခ်.ထၢခ်လှိုဂ်.လမ်,သုတ်း ကန်ကမ်လၢင်းလိ;ခေး;တူဂ်းလှိုင်း ဆန်.မားလိုင် မိုခ်ဝါ;မားတီး ဆိုဝ်ဆီးသေ လၢင်းဂျိုတ်းလိ; လွင်းယုဂ်.ခါ.လှိုင်းမိုင်းဆူးလှို၊ ဂျိုတ်းတမ်းဝိ. ခေးပူင်ပါး ကန်လၢင်းပိုတ်,တီးပွင်,ပိဂ်,ပိုင်; ကန်ကမ်,လိင်းလိင်းပုတ်းခၢတ်,ဆန်.လှိုယူ,ဆီ လွင်းသုတ်.လှိုင်းလှိုင်း; Incrementalist ပန်ခေးလုခ်,ဝိ.ယူ,ယဝ်.။ လွင်းကန်ဂျိုတ်းဝိ. ကမ်,လိင်းကမ်,လိင်းလှိုင်း.ဆန်ဆီ. ဝါးလင်မား တီးဆုံးငဂ်းလဂ်းသင်.ဖေ၊ဂျိမ်းဖိုင်; ငလ; ဖေ၊တတ်းသိခ် (ပိုင်ခိုဂ်.ဆီ. တိမ်းဖွင်းတတ်းသိခ်သုတ်းယွတ်; မိုင်းရှမ်းတုမ် Supreme Court ကန်ပီခ် လိဂ်းလွမ်ခွင်လဂ်းဆမ်းဆန်.) ဆီ. လၢင်းမီးမား လွင်းတွဂ်.တိဂ်.ဂန်ယူ, ဆီ Hanna Lerner ဝါ;ဝိ.ယဝ်.။ လွင်းလုတ်;ခေး;ဆီး ဂပ်းဂါ,ဝိ.တင်း လွင်းလုတ်;ကန်ကုပ်,မားရှိုတ်တီးဆန်.ယဝ်.။ လွင်းတွဂ်.တိဂ်.လှိုင်းဆီဆီ. ဂိပ်,ဂပ်းလှိုင်း သုန်,လိ;သုန်,ပိခ်ပိုခ်.ထၢခ် ခွင်ဂူခ်;မိုင်းသေ မိုင်းပိုတ်,တီးပွင်,မန်း ဂွပ်;ပိုဝ်းဂိ.လေ,ဂျိုတ်,မီး လွင်းခိုင်,လန်ကျ,ဆု,ဂန် ဆုံးငဂ်းလဂ်းသင်.

သွင်ယာင်,ဆခ်.ယဝ်။ ဆးခွင်ပုခ်;ဖွခ်းပိုင်လူင် ခွင်လဂ်းသင်.ဖေ၊တတ်းသိခ်လမ်း တၢ,ဂ်တ်,ခေပခ် ပိုခ်.ထာခ်သုခ်,လီ;သုခ်,ပိခ်ခွင်ဂူခ်းမိုင်း ငလ; တၢ,ပုံ.ပးဂွခ်းဂိုင်းပခ် လဂ်းသင်.သွင်ယာင်, တာင်,ပိုင်ဆခ်.ယဝ်။ ဖေ၊ခိုင်းဆ်ဂေး; လဂ်းသင်.ဖေ၊ဂိုခ်းဖိုင်းဆ်. ပိခ်မုဂ်.လုမ်း ကခ်ထုဂ်,လိုဂ်းတင်;ဝံ.ငလ; ပိခ်လုမ်းတာင်တူဂ်ဂူခ်းမိုင်း ကခ်တိခ်းတာင်ခေးဖေ,ခွ်; ငလ; ဖွခ်းပာင်ဂူခ်းမိုင်း ဝံ.ယဝ်။ လိုဝ်ဆခ်. လိုဝ်းခပ်ဆ်. ဂပ်းဂါ,တင်;လွင်;တာင်; လိုဝ်းကခ်ယုဂ်းခါ.ဝံ. တၢ,တိပ်းတတ်းဆခ်.သေ ပိခ်ဝံ.လဂ်းသင်. ကမ်,ဆခ် သုခ်ဂာင် ကခ်မီးပုခ်းဖွခ်း တၢ,ဂိုတ်းလွင်;ကုပ်,ဂုမ်ဖေ၊ပါးမိုင်းယဝ်.၊ ဂွပ်းဆခ် ဂိပ်,ဂပ်းတင်; တာင်.တိဂ်; ပိုခ်.ထာခ်သုခ်,လီ; သုခ်,ပိခ်မး ပေးဝး;ဆ် လုဂ်.တီးလဂ်းသင်.ဖေ၊ဂိုခ်းဖိုင်း; ခိခ်,တိမ်;ပိုင်ပါးပဂ်းပိုင်သေပိုတ်,ခါးတီးပွင်, ငလ;တင်; လဂ်.တီးလဂ်းသင်.ဖေ၊တတ်းသိခ် ဂိုတ်းပိခ်ဖိုင်းပိုင်တတ်းသေ ပိုတ်,ခါးတီးပွင်,ဆ်. မာင်ပွဂ်;မာင်လုံ လာင်းမီးမးလွင်;တွဂ်.တိဂ်.ဂခ်ယု,ယဝ်။ တူဂ်ယာင်,လမ်း တီးမိုင်းဂိခ်တိယဆ်. ဂပ်းဂါ,လုံဂုပ်.ဆိုဝ်ငိုင်းသေ ပေးငိုင်းမိုခ်ဂခ်ဂုပ်.ဂူးဂခ် လွင်,ပခ်သုခ်,ဂိုဝ် ကမ်,ပခ်ဆ် တီးတာင်.တိဂ်;သုခ်,လီ;ဂူခ်းဂိုဂ်းမိုင်း ဆ်းပဂ်းပိုင်လဂ်းမိုင်းဆခ်. ကမ်,ဆေဝံ.တိတ်;တေးသေတၢ.၊ လွမ်းဆင်,ပဂ်းပိုင်ဖိုင်းခုခ် ကခ်မီးဝံ.လိမ်ပိုင်း တီးမတ်.တၢ ၃၇၇ ဆခ်.ဆ် မဂ်းတတ်းပိခ် လိုင်းဖိတ်း သေ ရှာမ်;တပ်.ဆိုဝ် လွင်;ငိုင်းမိုခ်ဂခ်ဂုပ်.ဂူးဂခ်ယု,ယဝ်။ ဂူလုးဂး; ဂူမ်းမိုဝ်;မိုဝ်;လိပ်သေ တိခ်းဖွင်းဖေ၊တတ်းသိခ်သုတ်းယွတ်းမိုင်းရှုမ်းတုမ် သမ်.ခိုခ်းကပ်ဂိုတ်းပိခ်ဖိုင်းပိုင်တတ်းဝး; ကမ်,လုံ;လိုင်းဖိတ်းဆ်သေပွံ,ပခ်ဝံ.ငလ; ဂိပ်,လူလုး;သုခ်,လီ;သုခ်,ပိခ်ဂူခ်း ကခ်ပိခ်ပိုခ်.ထာခ်, လိုဂ်.လမ်,သုတ်းဆ်. ဆ်းငဂးဂာင် လဂ်းသင်.ဖေ၊ဂိုခ်းဖိုင်း; ငလ; ဖေ၊တတ်းသိခ် ဂုပ်.ဂုခ်ပိဂ်,ပိုင်း ဂခ်ဝံ.ယု,ယဝ်။ ဂူလုးဂး; ကခ်လာင်းတွဂ်.တိဂ်.ဂခ်လိုင်းဆခ်ဆ်. မခ်းယခ်ဆိုဝ်လွင်;ဝး; လဂ်းသင်.ဖေ၊တတ်းသိခ်ဆ်. ထာင်,ရှာင်;လုံ.တိုဝ်း လွင်;လွတ်းလိပ်း ငလ; ကၢ,ဆး,ဖေ၊တတ်းသိခ် မွဂ်;ဂး;ဂိုဝ်ဆခ်.ယဝ်.ဆ် Hanna Lerner လာတ်;ဝံ.ယဝ်။

ပိုင်ပိန်လွင်းခိန်,တိမ်; ပန်းပိုင်လင်းမိုင်း ၁၉၄၇ ငလ; ပန်ရှာဂူးလွင်းလွင်း

ပန်းပိုင်လင်းမိုင်း ၁၉၄၇ ခိန်. ပိန်လင်းမိုင်း ကန်ခိန်,တိမ်; ကွန်တင်းသုတ်; ခွင်မိုင်းမာန်;ယဝ်။ တီးခိန်; တေလိပ်;ရှီခိန်; လွင်းခွင်းခမ်ဂမ်;ဗွင်း; ကန်ဂိုတ်,မီးမား နှင်းငး;လုမ်းလောင်းပိန်,ပိုင်းဂန် မိုင်းတိုက်. ခိန်,တိမ်;ယူ, ငလ; သမ်,ရှီတ်းဂိုဝ်ဂေး;လိတ်းမား နှင်းငး; ခေး;ခတ်;ခွပ်, ကန်မီးမားယမ်းဆန် ခိယဝ်။

ပိုင်းလင်ပန်းပိုင်လင်းမိုင်း ၁၉၄၇ ခိန်. လုဂ်.တီး; ငဝ်;ငုန်းသားခတ်းဗိတ်.သိတ်. ငလ; ပုတ်းပွံ,ပန်ဂူးမိုင်း (ဖဆပလ) ကန်လံ;လွင်းဂမ်.ယန်တီးဂူးမိုင်း ဆမ်လိပ်သုတ်း မိုင်းယမ်းဆန်၊ ကန်လုမ်းလောင်းဂါန်မိုင်းဆမ်လံဂေး; ခပ်;ရှုမ်းပုးလွမ်းဝံ.ဆန်. ခိန်,တိမ်;မားယဝ်။ နှင်းဖဆပလခိန်. မိုင်းရှုပ်ပိုင်း မီးလုဂ်;လုမ်း သမ်လုမ်း ခပ်;ပုးဝံ. ပိန်ပိုင်ယု, သိုက်းရှာန်ဂူးမိုင်း (ပြည်သူ့ရဲဘော်)၊ ပု,တီး,ခွမ်မိတ်.မိုင်းမာန်; (ဗကပ) ငလ; ပု,တီး,ပွင်ဂါန်လုင်ဂူးမိုင်း လိုင်းခိန်.ယဝ်။ ရှုလုင်းဂား ဂွန်,ပိ,ငတ, ခပ်.ဂါန်ခိန်,တိမ်;လင်းမိုင်း လိမ်မိုင်း; လိုန်ကွန်ထုပ်ပု ပီး ၁၉၄၆ ဗကပ ပေးလံ;ဂုးပုတ်းကွန်,တီး; ဖဆပလယဝ်။လုဂ်.တီး; ပတိုက်;ခတ်း; ဖဆပလ-ဗကပ သေ လင်,မီးမား သိန်းတင်းတု,မိုင်းဆား; သွင်ယောင်,ယဝ်။ ဆန်.လမ်း သိန်းတင်း; ဖဆပလ ကန်ဝုး တင်းကိင်းဂလိတ်;ခိန်. ရှုမ်းဂေး;တေရှုမ်း; တိုက်;ဂေး;တေတိုက်;သေ ကပ်လွင်းလွတ်;လိမ်းဆန်. ငလ;တင်း သိန်းတင်း; ဗကပ ကန်ဝုး; တေမိန်,ဂွင်းတိုက်;တေးသေ ကပ်လွတ်;လိမ်းသင်းခေးဆန်.ယဝ်။ ရှုမ်းဝုး တိန်,ယိန်;ဂန်မိုန်ဆန်ဂေး; ဗိုပ်,ဖဆပလ ယိုန်;ယွန်းဝုး ရှု;ပန်လွတ်;လိမ်းသင်းခေး နှင်းခတ်းယမ်းဆိုင်;ပီး ခိန် ဗကပ ဂမ်.ယန်လွမ်းယူ,။

မိုင်းပီး ၁၉၄၆ တီလိမ်ပု ၂၀ ဝန်း လွမ်းဗွင်းလုင်ပရိတ်တိန် ကိတ်လီ ငလ; လွမ်းရှာန်ကွင်,သားန်း ကုပ်,ဂုမ်လံ;မား ခေး;တုဂ်းလုင်းပိုန်.ထာန်ကန်ဆိုင်;ယဝ်။ လုဂ်.တီး; ဗွန်းယွန်းဆန်.သေ ကိတ်လီ လံ;ပိုန်ဗေဝ်,တီး; တိန်းဗွင်းယောင်,တုးခပ်မား" ပေးကမ်,မုးယူ,နှင်း လိုင်းမိုင်းကုလုးလီဂါန်မာန်;မုန်းခိန် ဗေတ်,ကွန်,လံ;ယူ,၊ ရှုန်းမိုင်းမိုင်းမာန်;ခိန်. တမ်းဆင်,ဂင်လုခပ်မီး တိမ်းတတ်းဂါန်မိုင်းဆား;ခပ်လံ;ယူ, " ခိန် ယဝ်။ ဝီးဆန်. နှင်းငး; လန်ဆဝုရီ ၁၀ တေး, ၂၇ ဝန်း

ကုပ်,ဂုဏ်ဂုဏ်အိမ်။ ၁၀ ပွားသေ တူဂ်းလူင်းလီးမား လိဂ်းဂိခ်ဂိခ်, ကွင်,သား-ကိတ်လီ (Aung San-Attle Agreement) ယူ,ယဝ်။ ခေးတူဂ်းလူင်းပိုခ်.ထာခ်လမ်း ခွင်သီပွင်ဂါခ်ကခ်မီးဝံ.အံ. ရှုံးလီးမန်းမခ်းပိခ်လူင်ပွင်လိုင်ဂိုင်လူင်; ရှုံးပခ်လွတ်းလိဝ်းသဝ်းခေး၊ ရှုံးရှင်.ပင်ဂုမ်ပွင်မိုင်းသေ မန်းမခ်းတီးပုလီမိခ်ပရိတ်တိခ် လိမ်လိုင်အံ.ယဝ်. Aung San-Attle Agreement, 1947)။

လွမ်းအင်,လိဂ်းဂိခ်ဂိခ်,သေ လတ်းပိခ်ပင်လိဂ်းတင်;တိခ်းအွင်းပွင်မိုင်း မိုင်းပီး ၁၉၄၇ ကေပရခ်အိမ်.ယဝ်။ အံးတီးအင်;တိခ်းအွင်း ၂၅၅ အိမ်. လိဂ်,ဝံ. တျ,မိုင်းမား ၁၅ တီး၊ တျ,လိုင်လောင်းခိုင်း⁴ ၇၃ တီးအိမ်.ယဝ်။ အံးတီးအင်; တျ,မိုင်းမား ၁၅ တီးအိမ်. ဖဆပလ ကွင်,ပေ. ၁၇၁ တီး၊ ဗကပ လီး ၇ တီး၊ တိခ်းအွင်းသုခ်,လိဝ် ကွင်,ပေ. ၄ တီးယဝ်။ ယဝ်.ဂေး လတ်းဂိတ်းပင်ဂုမ်တိခ်းအွင်းပွင်မိုင်း မိုင်းဂျုခ် ၉ ဝခ်းအိမ်.ယဝ်။ ပင်းပိုင်လင်းမိုင်းအံ. မိုင်းဂျုခ် ၁၆ ဝခ်းအိမ်. လွမ်ဂျုခ်ကွင်,သား ယိုခ်;တင်,သေ တိခ်းအွင်း မန်းမခ်းမားယဝ်။ မိုင်းဂျုခ် ၁၈ ဝခ်း တီးတိခ်းအွင်း ရှုံးလီးလုံအိုင်,သေ တိပ်းတတ်းမား လွင်းဝား တေကမ်,ယူ,အံး လိုင်မိုင်းကုလ်းလီဂါခ်မားမုခ်းသေ တေတင်;လိုင်မိုင်းရှင်းခေး အိယူ,ယဝ်။

ပီး ၁၉၄၇ သိပ်ထိမ်ပု ၂၄ ဝခ်း ရှင်အားတိခ်းအွင်း လင်းသုလ်,တိဂ်း လူင်းလီးမိုင်းပွင်ကွင်, ပင်းပိုင်လင်းမိုင်း ၁၉၄၇ ကခ်ပိခ်လင်းမိုင်းပွင်ရှင်; ခွင်မိုင်းမားအိမ်.ယဝ်။ ပေးတေ,အပ်.တီး ဂျုခ် ၉၀ ဝခ်းအိမ်.အံ အံးခင်းယမ်း ၁၀၈ ဝခ်း ရှင်.ပင်တုမ်လူင် ၃ ပွားသေ မိခ်,တိမ်;ယဝ်.တူဂ်း မားယူ,ယဝ်။

---

⁴ ယင်း ၂၄ တီး၊ တံး ၂၃ တီး၊ ခင် ၇ တီး၊ ချင်း ၇ တီး၊ ယင်းလိင် ၂ တီး၊ လောင်းခိုင်းသခ်လုံတင်,လိုင် ၆ တီး၊ ငလး လုဂ်းခိုင်းကိုင်ဂလိတ်းမား ၄ တီး၊ အံသေ ရှမ်းသိခ်; ၇၃ တီးအိမ်.ယဝ်။

လွင်းရှပ်.ရှန်ပိဂ်,ပိုင်; တီးတိန်းဖွင်းပွင်မိုင်း ၁၉၄၇

ပန်ရှာ့ လိုင်းမိုင်းရှမ်းတုမ် ငလး လိုင်းမိုင်းလိပ်

ဗိုဝ်,တေကဝ် လွင်းလွတ်းလိပ်းအိ လိုင်းမိုင်းမာန်းအိ. တေရှိုတ်းလိုင်းမိုင်းရှမ်းတုမ်ရှာ့၊ တေရှိုတ်းလိုင်းမိုင်းလိပ်းအိ,အိ ရှပ်.ရှန်ပိဂ်,ပိုင်;ဂန်ဝိ.ယဝ်။ ပေးလိပ်းရှိုမ်းလွမ်း ခေးလတ်း လွမ်းရှာန်ကွင်,သား ကန်ပီအိရှပ်အေးဖဆပလ ယမ်းအန်အိဂေး; လီးရှန်မီးဝိ. လွင်းရှိုင်းရှာင်,ဂန် ယူ,ယဝ်။ လွမ်းရှာန် ကွင်,သားအိ. လီးရှန်မန်း မွဂ်,လတ်းခေးဂွမ်း တီးပင်တုမ်လူင် ရှာင်ရှိုမ်းတွန်းအမ်း လွင်းခိန်,တိမ်းပဂ်;ပိုင်လဂ်းမိုင်း ကန်ဖဆပလ ငတ်းရှိုတ်းအိ." ရှပ်းခေး ပေးပုဂ်းတင်း မိုင်းမာန်းကန်မ့်,ယဝ်.ငလး; ခွဲးတွပ်,ခေးထမ်ကန်ဝေး တေတင်းလိုင်.အင်, လိုင်းမိုင်းရှမ်းတုမ်ရှာ့၊ တေတင်း Unitary State ကန်ဝေး; ဝိ.ခိုင်းဂုန်းယုံ,မိမ်းလိပ်းဂွလ်းရှာ့.အိ.ယူ,။ အင်,ပီးရှန်ခေးဝေးငတ. ကပ်ခိုင်းဂုန်းဝေးသေ သုန်,လီးသုန်,ပီအိအိ. ယူ,ဗေ၊အိုင် မန်းတတ်းမီးမိုင်းလိုင်.အင်, Unitary State လိုင်းမိုင်းကန်ဝိ.ခိုင်းဂုန်းယုံ,ခိုင်းလိပ်းအိ.ငတ. ကမ်,ပီအိ "ဝေးအိယဝ်. (ခွင်သီဗူးတိုင်အေး၊ ၁၉၉၅)။

ဂုလ်းဂေး; အုံးပပ်.ပင်လိုင်ထုပီးတုဝ် ခွင်ကူးဗေ,ခိန်, အိအိ.သမ်. " လိုင်းမိုင်းမာန်း ကန်လွမ်းရှာန် ခွဲးရှန်အိ. မီးရှပ်အပ်.ဂုန်း မွဂ်; ၅၀ လာန်.သေ ပီအိလိုင်းမိုင်းမိမ်းရှပ်.ဝေး လွင်းပိုင်လိုင်းမိုင်းလုဂ်းလိပ် (Unitary State) ကန်ကိန်ရှိုင်းဂိန်,ခိန်, ကန်ခိုင်းခေး ပီအိတီးဂုန်းအိအပ်.ယမ် အုံးဂေးဂမ်,ဗေး,အိအိ.ယဝ်." ဝေးအိ (ကူးဗေ,ခိန်,၊ ၁၉၉၀)။ လိုင်အိအိ. အေးပေးဝေး; "လွမ်းရှာန်အိ. ကမ်,ခွဲးရှိုမ်းမီး လွင်းဗေတ်,ကွဂ်,၊ တေး,တေပီအိမေး လွင်းပိုင်လိုင်းမိုင်း လုဂ်းလိပ်းအိ. တေလီးပွဲ.ထေးခင်းယမ်း ရှိုင်းတိန်,တိန်,ဂွန်,၊ ဂွပ်းအိ ငင်,ဂွလ်းလီးပွင်သင်း တေး,ပီအိမေး " လိုင်းမိုင်းရှမ်းတုမ် " ကန်လိသုတ်းထိသွင်အိအိ.ယဝ်." အိဂွန်,(ကူးဗေ,ခိန်,၊ ၁၉၉၀)။

အုံးသွံ့.ငပ်းလင် ၁၃ ပင်တုမ်လိုင်ရှာင်ရှိုမ်းတွန်းအမ်း ဖဆပလ အိအိ.လိုင် ပိုတ်,အေဝိ.ဝေး; " လိုင်းမိုင်းရှမ်းတုမ် (Federal State) အိ ဂမ်းသိုင်းသေတေး၊ လွမ်းလုလ်း ပိုင်လိပ်း,မိင်,ကျေး,အေး, မိုင်းရှမ်းတုမ်ငလး; ငေးမိုင်းသေ မီးဝိ.လွင်းပိုင်သွင်မိမ်း ကန်ကပ်ကျေး,ကျေး,ဂိုတ်းခင်. မွပ်းပန်တီးငေးမိုင်း

လေး ကန်မွပ်;ပန်တီး;မိုင်းရှမ်း;တုမ် နီယဝ်။ ပေးမွပ်;ပန်တီး;လေး;မိုင်းနီ
လုံးလွန်းပိုင်လိုင်;မိုင်းရှမ်း;တုမ်လိုခ်;လောင်,သေ၊ ပေးမွပ်;ပန်တီး;မိုင်းရှမ်း;တုမ်တေ။ လုံတေပီခ်
မိုင်းရှမ်း;တုမ် ကန်လံ.လူးလွန်းပိုင် လိုင်;မိုင်းလွန်းလိပ်ယဝ်။ ဝးနီ (ဖဆပလ၊ ၁၉၄၇)။ ဂူလ်းဂး
တေလွမ်းကန်လုံခ် ကမ်,အေဝ်.လိင်းလိင်း။

ယမ်းအန် တီးပင်တုမ်လိုင်ပွင်မိုင်း ပီး ၁၉၄၇ အန်. ကူးချာခ်,ထုခ်: ဂေ.ပီခ်နူးပန်
ခေးလုခ်, နေ,တိမ်းလွန်းမိုင်းနီဂေး; ပီးအေမး ပိုင်နောင်လိုင်;မိုင်းရှမ်း;တုမ် သမ်မိမ်းယူ,ယဝ်။
လိုင်အန်.လမ်း လွန်းပိုင်လိုင်;မိုင်းရှမ်း;တုမ်ရှိတ်းဂိင်း; (Quasi Federal System)၊ လွန်းပိုင်နီတ်တေရ
ကန်လိုင်လေး;မိုင်း လီးကး,အး,အမ် (Confederation)၊ လွန်းပိုင်နီတ်တေရ ကန်မိုင်းရှမ်း;တုမ် လေး
လွန်းလမ်းမိုင်းရှမ်း;တုမ် ရှမ်းကး,အး,ဂန် (Federal System) နီယဝ်။ (တိမ်းဂသုဝ်,မျာတ်.ဆူ,၊ ....)။
ဂူလ်းဂး တေဂျ,လွမ်းလွန်းပိုင်ကန်လုံခ် လွန်း.တီးပင်တုမ်လိုင် ကမ်,တိမ်းတတ်းတိတ်းတေး။

လိုင်အံ.သမ်. လွန်းမိုင်းရှမ်းတီး ယုန်းယောင်, ဂန် ၅၊ တွခ်; ၄၊ တွခ်;၆၆ ၂၃ အန်. ပးဝ်.ဝး " လိုင်
ဝ်းလမ်းရှိတ်းနီင်း; ခွင် "လေး;မိုင်း;မိုင်းရှမ်း;တုမ်" ကမ်,အန် "လေး;မိုင်း;နွင်းငမ်းရှင်းခေး" ကမ်,အန် "
လေး;မိုင်းလမ်းလောင်းခိုဝ်း" လိုင်အံ. (ပီခ်ဝ်.) လွင်းတင်းမိမ်းကန် ယူ,တီးပင်လွန်းမိုင်း ကမ်,ပိုတ်,
အေဝ်. နွင်းလွင်းတင်းကုခ်းခါ. ခပ်ခိုင်အပ်.ကန်,ပန်ရှင်းခေး" နီယဝ်.(ဖဆပလ၊ ၁၉၄၇)။
ခွ်းမံထိုင်ဝး ကး,အး,ဂိုတ်းခင်.အံ. ပန်ဝ်.တီး လိုင်ပွင်လိုင်;မိုင်းရှမ်း;တုမ် နီယဝ်။ ခေးပိုင်ပီး
ကန်အန်.အံ; ရှိတ်းရှုံးပိုင်နောင်ခွတ်,နွတ်;ဂေး,တင်းလိုင်;မိုင်း ပီခ်မးမိမ်းလွန်းပိုင် လိုင်;မိုင်းလိပ်
ပိတ်;ယဝ်။ ခေးမုခ်းကန်အံ; ပးဝ်.နွင်းယုန်းယောင်,လေး; နိုင်,မန်းမန်းပင်လွန်းမိုင်း ၁၉၄၇ အံ
ပးဂျ,နွ်း လွန်းထိသမ် သီခ်းမံ ၁၊ သီခ်းမံရှိတ်းနီင်း;လိုင်;မိုင်းရှမ်း;တုမ် တွခ်; ၅၊ တွခ်;၆၆ ၄ဝ၊
သီခ်းမံ ၂ သေ အေဝး" လိုင်လွင်းတင်း ကမ်,ပိုတ်,အေဝ်. " အံသေလေး ကပ်ကး,အး,ဂိုတ်းခင်.
မွပ်;ပန်တီး လိုင်ပွင်လိုင်;မိုင်းရှမ်း;တုမ် ယူ,ယဝ်။ လင်,အန် လိုင်;မိုင်းမာခ်; ကန်ယန်ပိုခ်.တီး
ပင်လွန်းမိုင်း၁၉၄၇ အံ. ပီခ်မး လိုင်;မိုင်းမိမ်းငါးအင်, လိုင်;မိုင်းလိပ်ယူ,ယဝ်။

ပန်ရှာရှင်အပ်.တီအ်းအွင်းလုမ်းလောင်းခိုဝ်း

တီးပန်းပိုင်ယုန်းယာင်,- ဖဆပလ ဂန် ၅၊ လုမ်းရီအ်းအွင်းခိုဝ်းရှင်တုမ် တီအ်းအွင်းဂုန်းမိုင်း မတ်.တၢ ၆-၂ အန်. ဂပ်းဂါ,တင်း ရှင်အပ်.ရှင်သီအ်း တီအ်းအွင်းဂုန်းမိုင်းသေ ကမ်,ပိုင်ပံးဝံ.တီတ်း တေး၊" အ်းရှင်အပ်.ဂုန်း ၇၅,၀၀၀ သွန်,ကပ် ဖူးတီအ်းအွင်းယေးဂေ.လုံသေ တေကမ်,လီ;ပန် ယွမ်းတုးရှင်အပ်.ဖူးတီအ်းအွင်း ကန်အပ်.ကွန်,မး ကမ်,အန် အ်းရှင်အပ်.ဂုန်း ၃၀,၀၀၀ သွန်,ကပ် ဖူးတီအ်းအွင်းယေးဂေ.လုံသေ တေကမ်,လီ;ပန်လိုင် ရှင်အပ်.ရှင်သီအ်း ကန်အပ်.ကွန်,မး သေမန်းတတ်း ဝးအံ့ယပ်.။ ရှင်အပ်.ဖူးတီအ်းအွင်းလုမ်းလောင်းခိုဝ်းငတ. မန်းတတ်းတီတ်းတေးဝံ. တီးမတ်.တၢ ၁၀ အန်.ဝး ၁၆၀ ဂေ. အံ့ယပ်.။

ထိုင်ယမ်းမန်းမန်; ပန်းပိုင်လင်းမိုင်း ၁၉၄၇ ယပ်.လိုင် တီးမတ်တၢ ၈၃-၂ အန်. ပိုင်ပံးဝံ.ဝး " ရှင်အပ်.ဖူးတီအ်းအွင်းဂုန်းမိုင်းအံ့. တေလီ;မီး ရှ်းလမ်သုတ်းသွင်ပုအ်း ခွင်ရှင်အပ်. ဖူးတီအ်းအွင်း လုမ်းလောင်းခိုဝ်း" အံ့သေ၊ ရှင်အပ်.ဖူးတီအ်းအွင်းလုမ်းလောင်းခိုဝ်းဂေး လွမ်းအင်,မတ်.တၢ ၈၇ သေ ယွမ်းထိုင်ဝံ. ၁၂၅ တီးအင်;ယပ်.။

ပန်ရှာ သုအ်,လီ;ဖေတ်,ကွန်,

ဂီဝ်,ဂပ်းသုအ်,လီ;ဖေတ်,ကွန်, ခွင်လှိုင်းလေးမိုင်းသေ တီးပန်းပိုင်လင်းမိုင်းယုန်းယာင်, ကန်ဖဆပလ ယိုအ်းတင်,အန်. ကမ်,ပိုတ်,အေဝံ.လိင်းလိင်း။ အ်းပိုင်ယုန်းယာင်,အန်. လှိုင်း လေးမိုင်းအံ့. လိဂ်,ဝံ. ၃ မိဝ်း ကန်ဝး လေးမိုင်းမိုင်းရှင်တုမ်၊ လေးမိုင်းအွင်းငမ်းရှင်းခေ၊ ငလး လေးမိုင်းလုမ်းလောင်းခိုဝ်း အံ့သေ တီးဂန် ၁၂ သုအ်,လီ;ဖေတ်,ကွန်, တွန်; ၁ အန်. ပိုတ်,အေဝံ.ဝး တီးလှိုင်းလေးမိုင်းအွင်းငမ်းရှင်းခေ၅ လ်း တေပန်ဖေတ်,ကွန်, အံ့ယပ်.။ တီးဂန် သုအ်,လီ;ဖေတ်,ကွန်, (Rights of Secession) အ်းတွန်;သိုပ်,လင် ၁၄ အန်.ဂေး ပိုတ်,အေဝံ.ဝး" ပုဂ်းတင်းလှိုင်းမိုင်း ကန်ကွမ်,လွမ်းအွမ်းရှင်ဂန်သေ လှိုင်းလေးမိုင်းကွန်တိပ်းတတ်း ပိုင်းတၢ,ရှင်သိုင်; အးဂါအ်ရှင်အွမ်းအံ့သေ လင်,တေခွန်;တုမ်ဂန်ဝံ.ငလး; တီးလှိုင်းမိုင်းရှင်တုမ်အံ့. ကမ်,မီးလွင်းခိးလုံ

ထွမ်းလွင်း၊ ဖော်၊ ကွန်၊ ကန်တေလံးလုတ်၊ သုမ်း ဖွန်းလီခွင်လွင်းခွန်းတုမ်သေ တေတုန်းထိုင် ဖေဝှမ်း
ကူလ်းသေး၊ ဆန်းသေ၊ "အံယဝ်။"

ပန်ရှာလေးမိုင်း

ပေးယူ၊ တီး၊ လိုင်းမိုင်းရှမ်းတုမ် ကန်ခွတ်၊ ဖွတ်၊ လူလ်း၊ လိုင်းလေးမိုင်းလုမ်းလောင်းမိုင်း
သေတုလ်းထိုင် လိုင်းအုတ်၊ တီးတိုင်း ကန်ခိုင်းရှမ်းမာန်၊ ယူ၊ သမ်းခိုင်း၊ ဆမ်အံ။ တေလံးခွတ်၊ ဖွတ်၊ ပီဆံ
လေးမိုင်းမာန်၊ မိုန်ထိုင်။ ခါ၊ တီးခပ်ယူ၊ သေတု။ ကူးချာန်၊ ထုန်း၊ ဂေ၊ ပီဆံ၊ ပန်ခေး၊ လု၊ န်၊
ဖေ၊ ခီဆံ၊ တိမ်းလမ်းမိုင်းသမ်။ ကမ်၊ ကပ်မိုင်းမာန်၊ ဖွတ်၊ ရှိတ်၊ လေးမိုင်းလုန်း၊ ခိုင်း၊ သေ ကပ်ဖွတ်၊
လေးတင်းလူင်ပွင်ထိုင်၊ မိုင်းရှမ်းတုမ်ပိတ်၊ ယဝ်။ ဖွန်းယွန်းလမ်း မာန်၊ ခပ်အံ။ ယူ၊ တီးလူင်ပွင်ထိုင်၊
မိုင်းရှမ်းတုမ်သုန်ဂင်သေ ဝဂ်၊ ကပ်ကျ၊ အု၊ ဂု၊ တင်းဆမ်တင်းလု၊ ဆန်းယဝ်။ ဆုံးလမ်းမိုင်း ၁၉၄၇ အံ။
ပေးတုလ်းတီးဆင်း၊ ဖွတ်၊ တိမ်းဖွင်း လုမ်းလောင်းမိုင်း ၁၂၅ ဆန်းအံ ပီဆံမား တီး ၂၅ တီး၊ ခါ ၁၂ တီး၊ ချင်း
၈ တီး၊ ယင်းလိုင် ၃ တီး၊ ယင်း၂၄ တီး၊ သေ တိုင်၊ တီးသမ်။ ၅၃ အံလေး၊ မိုန်တင်းဝု၊ တီးဆင်း၊ ၅၃
တီးဆန်း။ မာန်၊ သုမ်း၊ ငမ်းဝံ၊ ယဝ်။ ခွဲ၊ မိုထိုင်ဝု၊ ဆုံးတိမ်းဖွင်းလုမ်းလောင်းမိုင်း ကန်မီးတီးဆင်း၊ ၁၂၅
ဆန်း။ မာန်၊ ကပ်ဝံ၊ ထိုင် ၅၃ တီး၊ အံယဝ်။"

လွင်းကုပ်၊ ရှပ် ကန်ငါးလံးတင်း ဝု၊ တသုတ်၊ ထူးလူလ်းလွင်းလိမ်းလံးဂမ်းလွံးလွံး

ပန်ရှာ သုန်၊ လံးဖော်၊ ကွန်၊

လွင်းတင်းသုန်၊ လံးဖော်၊ ကွန်၊ အံ။ ခပ်၊ ပု၊ မား လိမ်မိုင်းယမ်းခီဆံ၊ တိမ်း၊ ပန်းပိုင်လမ်းမိုင်း
၁၉၄၇ ဆန်းသေ၊ တီးဂန် ၁၀၊ မတ်၊ တု ၂၀၁ ခွင်ပန်းပိုင်လမ်းမိုင်းဆန်းအံ ပန်ဝံ၊ ခေး၊ ရုပ်၊ ပာဂ်၊
တု၊ လိုင်းလေးမိုင်း ဖော်၊ ကွန်၊ လံး တီးမိုင်းရှမ်းတုမ်ယူ၊ ယဝ်။ ပန်ဝံ၊ ထိုင်၊ ဆန်းသေတု၊ ဂေ၊ တု၊ လိုင်း
လေးမိုင်းဆုံးပာန်ဝန်းမိုင်းလိပ်အံ။ ပန်းလိပ်ဂန်တင်းသိုင်၊ ကမ်၊ လု၊ လေးမိုင်းတီး ငလေး
လေးမိုင်းယင်းလိုင် ကန်မန်းတတ်၊ ပီဆံဝံ၊ လေးမိုင်းလုမ်းလောင်းမိုင်းဆန်းဂွလ်း တေလံးသုန်၊
ကန်ဆန်း။ အံယဝ်။ လိုင်ဆန်း။ ကမ်၊ ပု၊ ပု၊ သု၊ ပု၊ သု၊ လံးတု၊ လိုင်းလေးမိုင်း ခီဆံ၊ တိမ်း

ပန်းပိုင်လမ်းမိုင်း ရှင်းခေးအိမ်.သေ။ ဂူလုံးအိမ်သေတၢ၊ လွင်းအေးဂါန်လတ်ပွင် ကန်ဂပ်းဂါ၊လေးမိုင်း (ပိုင်ခိုက်.လမ်း လေးမိုင်းတီး၊ လေးမိုင်းခါင်၊ ဂေၤဆူးလေ၊ လေးမိုင်းယာင်းလိင်၊ တိုင်းဝိသိတ်,ချောင်း) အိ.သို့,ဝိ.တီး၊ ဂန် ၉ အိမ်.ယူ,ယဝ်။ ဝါးလင်လင်းလီးမိုင်းလွမ်း လိက်ရှမ်းမါပင်လင်ယဝ်. ပေးဝါးမီးလွင်းလုတ်ယွမ်း တၢ,ရှပ်.ပာဂ်,အိုဝ် ရှမ်းမန်းကန်ပုးအုံး လိက်ရှမ်းမါ လေး တၢ, ဖေး,သားလွမ်းခေးမုန်းအိလိုင် ရှုံးပေးလီးခိုင်းအိ.သားအိသေ လင်,ပိုင်ပီးသို့,ပုးဝိ.ယဝ်.၊ ဂူလုံးဂါး လိုင်းလေးမိုင်းအိ. အုံးခါဝ်းယာမ်း ၁၀ ပီး ယၢ,ရှုံးလီးလုံးတိုင်း သုန်,လီးသုန်,ပိန် ကန်အိး၊ ပုန်. ၁၀ ပီးယဝ်.လင်, တေလီးကုပ်,ဂုမ်အိ ပိုင်ပီးပုးဝိ.ယဝ်.။ ကန်အိးလမ်း ပိန်ခေးပိုင်ပီး ကန်ဝါး လွင်းခွင်းခမ်ကန်ဂိုတ်,မီးယွန်. ပိုင်ဖှင်ပုဂ်းတင်းမိုင်းရှမ်းတုမ်အိ. ကမ်,ကပ်ဂေးလိတ်; အုံး ခွပ်,ပိုင်လမ်းမိုင်းသေ ရှင်ဂျၢ, ၁၀ ပီးလင်, ယုဂ်.ခါ.ဂျၢ,ဂေးလိတ်;တီး သါတင်းလွင်းကုပ်,ဂုမ် ဖေး,ပီးမိုင်း အိမ်.ယဝ်.။

ခေးပိုင်ပီး အုံးလှိုင်းခါဝ်းပိန်,ပိင်း

အုံးခေးပိုင်ပီးလှိုင်းခါဝ်းပိန်,ပိင်းအိမ်.ဂေး မိုင်းယာမ်းလုဂ်.တီးလွင်းပိုင်လင်,အိ. ကန်ခွတ်,ဖှေ တ်းဂေး,တင်းဝိ.လိုင်မိုင်းအိ; ခါ.လှိုင်းတီးလွင်းပိုင်မိုင်း,ကန်အိုင်အိမ်. လာင်းဂိုတ်,ပိန် လွင်းယာပ်,ဖိုတ်, ပိုင်လီးပီးဂါန် (Procedural) ဂမ်းဖှင်ယဝ်.။ ရှမ်းဝါး ကမ်,လုံးလွင်းအေးဂါန် ကန်မီးလွင်းရှပ်.ဂုန် တိဂ်,ယိဂ်;ဂန်သေတၢ. ပိန်လွင်းယာပ်,ဖိုတ်, ကန်တေလှိုင်းအေးလမ်းယာပ်,အိမ်.ယဝ်.။ တၢ,တင်းယာပ်, မိမ်းအင်,အိဂေး; ကမ်,ကပ်ပိုင်ပီးသို့,ပုး အုံးလမ်းမိုင်းရှမ်းလိပ် ဂန်သေ ကန်ခိုင်ယုဂ်.ခါ.သို့,အုံး ပိုင်လီးပီးမိုင်း (ခွပ်,ပိုင် ပုလိမ်အိ) မိုင်းအေးအိ. လီးဂုန်တီး ပန်းပိုင်လမ်းမိုင်း ၁၉၄၇ မတ်.တၢ ၂၃၀ အိမ်.ယူ,ယဝ်.။ လွမ်းအင်, မတ်.တၢအိသေ တၢ,တေခါမ်ပုန်.တင်းယာပ်, ကန်ကမ်,လှိုင်းအေးရှုံးဂုန်လီးအိမ်. ပန်ဝိ.ကၢ,အေး,မန်းမန်းဖိန်လတ်; တီးတိန်းဖှင်; သွင်ယာင်, ယူ,ယဝ်.။

လှိုင်းအိသမ်. ပန်းပိုင်လမ်းမိုင်း ၁၉၄၇ အိ.တိမ်းတင်းဖေး,သၢ,မာန်းလေးသင်၊ ဖေး,သၢ,ကိင်းဂလီ

လိတ်းလးသင် တမ်းမီးမူလိဂ်းသွင်ကန်သေ တာင်,မာ်တမ်းဝံ.တီး လုမ်းဟူးဟူးအမ်းအုံး ခွင်တီးအ်းဟွင်း သုတ်းယွတ်းဟေ၊တတ်းသိခ်အ်းယူ,ယဝ်။ ခေးကီခ်းကားလမ်း မိုဝ်းပိုတ်,ခါး ခေးပူင်ပါးလုံ၊ ထွံးဂွမ်းလုံ ကန်ပုးအုံး ပဂ်းပိုင်လမ်းမိုင်းအ်း။ ရှုံးလီးလုံ.တိုဝ်း မူ,လိဂ်းအ်. တင်းသွင်ယာင်, (လိမ်ဟေ၊မာခ်း ပုး ဟေ၊ကိင်းဂလိတ်း) အ်ယဝ်။ လွင်းအ်.လိပ်းရီခ်းရန်လီး တီးပဂ်းပိုင်လမ်းမိုင်း ၁၉၄၇ မတ်.တၢ ၂၁၇ အ်. ယူ,။ ပိခ်ခေးပူင်ပါး ကန်မာ်ထိုင်ဝါး မူ,(Edition) ပဂ်းပိုင်လမ်းမိုင်းအ်. လုံ.တိုဝ်းလီးတင်းဟေ,သၢ,မာခ်းဂွမ်းကမ်,ဂါး လုံ.ပုးလီးလိမ်တင်းဟေ,သၢ,ကိင်းဂလိတ်း ပိခ်တင်းဂါခ် ဂွမ်,အ်ယဝ်။ လွင်းပိုတ်,ခါးတီးပွင်, ခွင်ခိုဝ်းဂွမ်း၊ ထွံးဂွမ်း၊ ခေးဂွမ်း ကန်ပုးအုံးပဂ်းပိုင်လမ်းမိုင်းအ်. ပေးပိုတ်,ခါးလုလုး မူ,ငမ်းဟေ၊မာခ်းသေ ကမ်,သင်,ထုဂ်,အ် ကမ်,အ် မီးလွင်းရှပ်.ပွင်,ပိုင်ဂန်အ်ထိုင် ရှုံးလီးလုံ.တိုဝ်း ဟေ,သၢ,ဂွမ်းလာတ်းကိင်းဂလိတ်း အ်ယဝ်။ တူဝ်ယာင်,လမ်း ခေးဂွမ်းကန်ဝါး လွင်းဟိုင်မိုင်းသုမ်,ငမ်း (Rule of Law) အ်. ပေးယာပ်,ဟိုင်, တၢ,ပိုတ်,ခါးတီးပွင်,မမ်း တင်းဂွမ်းမာခ်းအ် ကမ်,အ် မီးလွင်းရှပ်.ပွင်,ပိုင်ဂန်အ်တီးပွင်,ခေးဂွမ်းကန်အ်. ထိုဝ်းတင်.တိဂ်းဂွမ်းမိုင်းသမ်. ပိုတ်,ငါဂ်းပဂ်းပိုင်.ရိုဝ်အ် ပွံ,ရှုံးလီးကိင်ကား ထိုင်.အ်ယဝ်။ မိုဝ်းသုတ်.လုးလုလုး ဝါ,တလွင်းလိဂ်းလီးဂမ်းလွံးလွံးအ်. အွဂ်းလိုင်လမ်းဂွမ်းကန် ဝါး တေလုံ.တိုဝ်း ဟေ,သၢ,ကန်လုံ ရီတ်းပိခ်ဂွမ်းလုံ.လွမ်းလုမ်းအ်. မီးထိုင်လွင်းဝါး မိုဝ်းပိုတ်,တီးပွင်,ခေးဂွမ်း ထိုဝ်းပုးအုံးလမ်းမိုင်းအ်. ကမ်,ဂွမ်းယခ်ပိုခ်.အိုင် ဟေ,သၢ,ဂွမ်းလာတ်းမိဝ်းလိပ် (ဂွမ်းမာခ်း) သေ ပွံ,ရှုံးလုံ.ပုး မူ,ကိင်းဂလိတ်း အ်အ်.ဂေး မီးဂွမ်,။ ကန်အ်ပွင်,ဝါး မိုဝ်းပိုတ်,တီးပွင်, ခွင်ခေးပူင်ပါး ကန်ထိုဝ်းလင်းလီးထိုင်ဂန် အ်းဝမ်းမိုဝ်းအ်. ပခ်ဝံ.တိုဝ်.တင်း ရှုံးလင်းမီးမား ငမ်းလမ်း ပါးမိုင်းလုံ၊ ပာင်ကုပ်,ဂုမ်လုံ၊ လွင်းပိုတ်,တီးပွင်,အိုင် ပဂ်းပိုင်လမ်းမိုင်းလုံအ်.ယဝ်။ ကန်အ်ဂွမ်းဂေး လင်းလာတ်းလီးဝါး ပိခ်ခေးမုင်းရှန် ကန်ငါမ်,ငါး ဝါ,တလွင်းလိဂ်းလီးဂမ်းလွံးလွံး ခွင်ထိုဝ်းခိခ်,တိမ် ပဂ်းပိုင်လမ်းမိုင်း ၁၉၄၇ အ်.ယဝ်။

ပေးယူ,တီးလိင်,ရန် ဝါ,တလွင်းလိဂ်းလီးဂမ်းလွံးလွံး (Incrementalism) လိပ်းရီခ်းတူလုး လွင်းရှပ်.ရန်တိဂ်,ယိဂ်း တီးပဂ်းပိုင်လမ်းမိုင်း ၁၉၄၇ မိုင်းမာခ်းထိုင် တေကမ်,မိုခ်ဂန်တင်း

ထိုင်းတူယာင်,တီး ကိတ်တိယ၊ ကာယုလိန် ထိုင်းအိ.သေ၊ ဂမ်းအမ်အမ် တေလံးရှန်ပီခ် ပန်ရှာကန်ဂပ်းဂါ,တင်း ဂါခ်ဂေ,တင်းမိုင်းရှမ်းတုမ်အခ်.ယူ,ယပ်။ ပိုင်လူင်မန်းဒတေ. တေပီခ်ပန်ရှာကျ,အ,ဂိုတ်းခင်. ပန်ရှာရှုပ်အပ်. ဖူးတီးအ်းဖွင်း ခွဲးတီးအ်းဖွင်းရှမ်းမိုင်း ဒလ; တီးအ်းဖွင်းလုမ်းလောင်းခိုင်း ထိုင်းအိ.ယပ်။ တေဂျ,လွမ်း လားထိုင်းမိုင်းရှမ်းတုမ်ရှာ. တေဂျ,လွမ်း လားထိုင်းမိုင်းလုမ်းလီဝ်ဒေ, ကန်ဝါးအိ. ပီခ်ကန်ခွင်းခမ်ဂန်မား လိမ်ပိုင်းယပ်။ ဂွပ်းပိုင်း ကမ်, ဂေးလိတ်းပန်ရှာထိုင်းအခ်.မား တိတ်းအိတ်းလီဝ်ဒေဒလ; ဖေပ်,ဝါး ပန်းပိုင်လုမ်းမိုင်းတင်းမန်းယပ်.ဂေး; ဂိုတ်,မီးမား ပန်ရှာလိပ်,မိင်,ကျ,အ, ခွဲးဒေ;မိုင်းရှမ်းတုမ် ဒလ; ငေးမိုင်းလုံ၊ ပန်ရှာမန်းတတ်းရှုပ် အပ်.ဖူးတီးအ်းဖွင်း ခွဲးဒေ;တီးအ်းဖွင်းလုမ်းလောင်းခိုင်း ဒလ; တီးအ်းဖွင်းရှမ်းမိုင်းလုံသေ လုမ်းတီးအခ်. မုင်းအားထိုင် ပန်ရှာလွင်းဖေတ်,ကွပ်,ဂျ,ယူ,ယပ်။

လှိုင်အခ်. လွမ်းအင်, ပိုင်ယုန်းယာင်,ဖေပလသေ လိပ်,ဝိ. ငေးမိုင်းမိုင်းရှမ်းတုမ်၊ ငေးမိုင်းဖွင်းငမ်းရှင်းခေ၊ ငေးမိုင်းလုမ်းလောင်းခိုင်း အိသေ လွမ်းရှာခ်ကွင်,သါခ်း လါတ်းဝိ.ဝါး "မီးမိုင်းတီးဂွလ်း ကန်ဂိုင်,လီးလခ်.ထါခ်း ငေးမိုင်းမိုင်းရှမ်းတုမ်" အိသေတျ. ဝါးလင် မန်းလျားလခ်,သုခ်းယပ်.အိ တီးတီးအ်းဖွင်းပွင်မိုင်းအခ်. သမ်.ဂွလ်းကပ်မိုင်းမားခ်း ရှမ်းသု,ခွဲးအားတီး လှိုင်ပွင်ထိုင်းမိုင်းရှမ်းတုမ်အိ.ဂေး; ပီခ်ပန်ရှာမားယပ်။ ဂွပ်းအိဒလ; ခွဲးမူ, ဖန်တီးတေရ ပီး ၁၉၆၁ အခ်. လင်,တုန်းယွခ်းဝိ.ဝါး ရှုံးမန်းမန်း မိုင်းမားခ်းပီခ်ငေးမိုင်းကန်အိုင်; အိယပ်။

မိုင်းမားခ်းလင်,အိ. ဒလ; ကန်လီသိုပ်,ဂူခ်.

ဖိုခ်ရှိုခ်းတမ်းကန်အိ; ခွဲးဒေ.အမ်းဝါး; ဝါ,တလွင်းလိပ်;လားဂမ်းလွဲးလွဲးအိ. ပီခ်ယားသိခ်ယျ တျ,တင်းယာပ်,ဖိုတ်, ဖေ,ခီခ်,တိမ်းပန်းပိုင်လုမ်းမိုင်း မိုင်းအား ခွင်မိုင်းမားခ်းအိ ကမ်,လု်းဒသး။ ဝါ,တလွင်းလိပ်;လားဂမ်းလွဲးလွဲးအိ.ဂေး; ကမ်,ပီခ်လိ; ခေးဂေးတျ,ပန်ရှာတင်းသိင်;အင်,ဂပ်,၊ ထိုင်းဖူးမီးပုခ်းဖွင်း ခွဲးလုမ်းလုံဖန်မန်းအိ. တေလံးအပ်.လင်;မုင်းရှန်အိုင် ငဝ်းလားကန်တူဂပ်,လိ; တေ,သူးယူ,လုံ၊ လွင်းခါတ်;ခွပ်,လုံ၊ ပွင်းလင်းလွင်းပိခ်,ပိ,ယုမ်,ယမ်ဂန်လုံ ထိုင်းကန်ပီခ်တေ.မီး

တေ.အဆ.သေ ဂေ;လိတ်;ဂျ,ဂွလ်းယဝ်။ ခေး;ဂီအ်းကာအ်း ခွင်;ဗိုအ်းဂီအ်းတမ်းအ်းလမ်း
တၢ,သိုပ်,မိုတ်;ပအ် လး;သုတ်.လူးယာင်,အိုင်; ကအ်ဂူအ်းအ်းပး;မိုင်းမိုင်းမာအ်းဂွလ်းကမ်,ဂး
ပး;လိမ်အ်းတူင်,ဝိုင်းလိတ်;လး ဖေ,လိပ်;ဂီအ်းလတ်;မိုင်းလုမ်;ဗျာ. ပံ,ပး;လာတ်;ဂအ်အမ်အမ်. ငလး
တၢ,ပး;အေလွင်း;လီလွင်း;လၢ. ခွင်လး;တၢင်းကအ်အမ်.ဂွလ်း။

ဖေ,အိုင်;ဂေး; ပီအ်ကအ်တေ,ဝိုင်းပအ် တၢ,ရှ်းလံ;ကဝ် ဝၢ,တလွင်း;လိတ်;လး;ဂမ်းလွံးလွံး ငလး
လွတ်;လး;သုတ်.လူး ကအ်ငး;မိုက်မအ်းအံ. ဝူအ်.သုတ်;ပး အ်းဂါအ်ခိအ်,တိမ်; ပဂ်းပိုင်လတ်;မိုင်းအမ်.ဂွလ်း။
အံငလး လိုဝ်း ဗုးမီးပုအ်းဗွအ်း။ လိုဝ်းလူင်.လိမ်,ဖေ,ခိအ်,တိမ်;လတ်;မိုင်း။ လိုဝ်းမီးလွင်း;ရှပ်.ထူပ်းအမ်
ကအ်ဂိဝ်,ဂပ်းအမ်. လီလံ;ကုပ်,ဂုမ်ပအ်ခေး;လုအ်,လွမ်းယူ,ယဝ်။

လွမ်းလူလ်း;လွင်း;ရှပ်.ထူပ်းဖေ,ဂေး,တင်း;လိုင်;မိုင်း ကအ်မီးမး;လၢရှပ်သိပ်းပီးသေ ပိုင်ပီအ်ဂါအ်
ဂေး,တင်း;ပဂ်းပိုင်လတ်;မိုင်း ခွင်မိုင်းမာအ်းအံ. ကမ်,လုတ်;ဝး တေသၢင်,ထုဂ်,ဂိမ်.ခိမ်.ဝံ.ငသး။
လၢင်း;ဂိုတ်,ပီအ် လွင်း;ရှပ်.ရှအ်ပိတ်,ပိုင်;ဂအ်။ လွင်း;ကမ်,တူဂ်းလူင်း;လံ;ဂအ် တီးအိုင်ပေး,လသီ, ငလး
အး;ဂါအ်မာင်ဗွင်;ယူ,ယဝ်။ အ်းငဝ်းလး;လိုင်.အမ် ကဝ်ဝၢ,တလွင်း;လိတ်;လး;ဂမ်းလွံးလွံးအံ.
ရှိတ်;ပီအ်လး;တၢင်းကအ်လီလံ; ခံ;လုတ်;ယာင်,အိုင်;သေ ခံ;လုတ်;ပး;လံ;ယူ,ယဝ်။ တီးကအ်ဝး
ဝၢ,တလွင်း;လိတ်;လး;ဂမ်းလွံးလွံးအံ.ဂေး; အင်,အေတူဝ်ယာင်,မး;ဖေ,အိုင်အမ်.ယဝ်. ကမ်,လုတ်;ဝး
ဂွလ်းမီးလး;တၢင်း ကမ်,အမ် ပိုင်ဗျာင်ယာင်,လိပ်။ လွမ်းလူလ်း;လိုင်;မိုင်းလုတ်;ဗုအ်း။ ပအ်ရှာကအ်လံ;
တေး,သုတ်;ယူ,ဗုအ်းသေ တေလံ;အပ်.လင်း;ဗေး,သၢင်း;လး;တၢင်း ကအ်တေငါမ်,မိအ်းတင်း
ပိုင်ပီအ်ကအ်မီးဝံ.တေ.အမ်.ယူ,ယဝ်။

ပေး;ယူ,လိင်,ရှအ် ဝၢ,တလွင်း;လိတ်;လး;ဂမ်းလွံးလွံးသေ သုတ်.လူးအး;ဂါအ် ကအ်တေလၢင်း
ယာပ်,ဗိုတ်, တၢ,လံ;ခေး;တူဂ်းလူင်း;အမ်.အံ ခိုင်;အမ်ငတေ. တေမီးယူ, သွင်ယာင်,။ တၢင်း.တိတ်;။ ဂး;ခအ်။
ပိုင်ဗျာင်ရှၢင်း;ငဝ်း ကအ်ဂပ်းဂါလွင်း;တိအ်းတၢင် ငလး; လွင်း;တၢင်း;လိုင်;ဂပ်းဂါ,တင်း လွင်း;ခွတ်,ဗွတ်;ဝံ.
ဖေ, ဂေး,တင်း;လိုင်;မိုင်း ရှ်းပေး;ပအ်,ရှုအ်;လံ;အမ်.အံယဝ်။ တီးဂါအ်လူင်း;မိုင်းအံ. တၢင်းယာပ်,ဗိုတ်,
ကအ်ဝး;မး;အမ်. ခုအ်းခပ်;သုတ်;သၢင်ဂအ်ဝံ.ဂေး; လၢင်း;ပီအ်လံ;ယူ,ယဝ်။

ပျားလီမ်လိဝ်းလိဝ်းမိုင်းသေ မိတ်,မာ၊ ခိုင်းပိုင်ဗျာင်ရှာင်; ဂပ်းဂါ,လွင်းတိန်းတိုင်ရှုမ်းရှုမ်းဂန်
တိုင်,ကန်လိဝ်းအန်. တေမင်းတတ်းလိဝ်းရှိုဝ်၊ အားဂန်ကန်လိဝ်းဂပ်းဂါ,တင်း ဗေ,သျ,၊
သျ,သအျ,အန်. တေဝံ.ပိန်ပုန်းဗွန်းယာင်,အိုင်; ခွင်လှိုင်ပိုင်လိဝ်းရှိုဝ် ကမ်,ဝံ. ကမ်,အန်
တေပုန်းတင်း; ပိုင်ဗျာင်လှိုင်ပိုင်လိဝ်း; ကန်ကမ်,ယုင်းလွမ်း ဗေ,ဂိုင်းယမ်အန်.ရှိုဝ်၊ လှိုင်အန်.
လွင်းမင်းတတ်း ရှမ်းလတ်းလွမ်းလမ်း ပိန်တင်းဂါန် ငလ; ရှမ်းလတ်းတိုင်,ကန်အန်.
တေယိုန်ယန် လှိုင်တိုင်ဂျ,တီး; ဂါန်ပါးပုလ်,လျ,၊ ဂါန်ရှပ်.လှိုင်ရှုမ်းမိုင်း၊ ဗေ,တတ်းသိန်၊ ဂါန်ပလိဂ်;
လှိုင်.ရှိုဝ် လိမ်လိဝ်းအိ;အိ. ပိန်ခေးထမ် ကန်တိုင်ဂပ်းဂါ,တင်း တိုင်.တိဂ်; ဂျ,ခန်ယဝ်.။
ဂိဂ်,ဂပ်းတင်း ပိုင်ဂျေ,သျင်းလှိုင်ပိုင်လိဝ်း; ပိုင်ခွတ်,ဗွတ်; လှမ်းလှိုင်ပိုင်လိဝ်း; လိမ်လိဝ်းအိ.အိဂျေ; တျ,
တေပန်,ရှုန်းလိ;အန်. တေမင်းတတ်းရှပ်.လေ;မိုင်းဂျ,ရှိုဝ်၊ လှိုင်,တေဝံ.လေ;မိုင်းမာန်းရှိုဝ်
ကမ်,ဝံ. ပိုင်ခွတ်,ဗွတ်; တိန်းဗွင်းယာင်,အိုင် ငလ; လိန်ခိန်းလေ;မိုင်း တေမင်းတတ်းလိဝ်း.ရှိုဝ်၊
ကိဂ်,ပျ လွင်းလိဂ်,မိင်, တတ်းခိန်းအမ်.လိန် အင်းဂေးလေ;မိုင်းလှိုင်;အိုင်;တင်းလှိုင်;အိုင်;
ကန်ရှုန်းလိလိလောင်းခိုင်း ယူ,လှတ်,လိတ်,ခွန်းခပ်းဂန်ဝံ.အန်.လှိုင်၊ လွင်းပန်ခေးရှပ်.ပာဂ်,
အိုင်သုန်,လိ;သုန်,ပိန် ကန်ဂပ်းဂါ, လွင်းတိန်းတိုင်ပါးမိုင်း ငလ;ဗိုင်းယိန်,ငင;၊
ဗေ,သျ,ရှမ်းလတ်း; ခွင်လှိုင်လေ;မိုင်းလှမ်းလောင်းခိုင်းအန်.လှိုင် လိမ်လိဝ်းအိ. ပိန်ခေးထမ်
ကန်လမ်,လွင်းဝံ.ယဝ်.။

ယူ,အင်းဂေးဂါင်ယကန်မီးလွင်းခတ်းခွပ်,လှိုင်; ပိုင်ပိန်တေ.မီးတေ.လှမ်းဂါန်လှိုင်မိုင်းသေ
ပေးတေလှိုင်.တိုင်: Incremetalism သေ ရှိတ်းရှုးဂျေ,သျင်းလိ; ပိုင်ဗျာင်ကန်ငါမ်,မိန်းတင်း
ငင်းလိးတူဂ်,အိလိုင် လမ်,လွင်းအျ,ငတေ. တေလိ;လတ်းပိုင် ရှုးခေးလှတ်းယွမ်း
လှိုင်လောင်းရှိုတ်,မီးမားအိ. လှတ်းယွမ်းဂျ; အင်,ပိုင်ပိန်လိ;အန်.ယဝ်.။ တီးအိ;အိ လှိုင်ခေးတိပ်းတတ်း
ကန်လှိုင်.တီးခပ်.ဂါန်ခိန်,တိမ်းလှိုင်မိုင်း ယုဂ်.ခါ.ဂျ,တီး; အင်းလွင်းကုပ်,ဂုမ်ပါးမိုင်းမိုင်းအျ,အန်.
ယျ,ရှုးလိ;တူဂ်းအိဝ်တီးတုး; ခေးတိပ်းတတ်းလှမ်းရှုန်းအမ်မျ,လိအိ. ပိန်ကန်လမ်,လွင်းခိုဂ်.တွန်း
တျ,လတ်းပိုင်ရှပ်.တီးယဝ်.။ ပိုင်ခိုဂ်.လမ်း ခေးတိပ်းတတ်း လှိုင်ကန်ယုဂ်.ခါ.ဂျ,အိ. ပေး

ခေးရှပ်.ပာဂ်,ဝီ.ဝါး; ပေးတီမ်သိပ်းပီးမား လိုဝ်းလေးမိုင်းဆံ့. မီးသုခ်,ဖေတ်,ကွတ်,တီး; မိုင်းရှုမ်းတုမ်ဆံ့
ဂေးယာ, ပိုင်ပိခ်တေ.သမ်. ဂွပ်;ပိုင်းလုံယ့်,ဂွင်းဂင်,သေ သိမ်းကျ,အျ,ပိတ်;လေး;
ကမ်,ပိခ်မီးမားလွမ်းဆင်, ခွပ်,ပိုင်ပာ်းမိုင်းဆံ့. လီးဝါး; ပိခ်တုင်ယာင်,လွင်း; ရှမ်းလင်ဆိုင် ခေးတုင်းလွင်း
လီးလုံဂခ်ဆခ်. ယာင်,ဆိုင်;ယပ်.။ ဖူးခပ်;ရှုမ်းဂူးဂေး.ဆံ့. ပေးယင်းဝါး; ကမ်,ဆပ်.ယမ်ရိတ်းလွမ်း
ဖိခ်ဂခ်လိုဝ်းဆခ်.သေ၊ ကမ်,မီးလုံခပ်;ဂံ. လေး; လေ,တအျ,လီ ဆံ့လိုင် တိုခ်းတေကမ်,
လင်းဂေးလိတ်;ပခ်ရှာလီး; ရှုံးပေးသင်,ထုဂ်,သေး။ ဆင်,ရိုဂ် လုမ်းလင်းကမ်မီးသုခ်,
တိခ်းတင်ပာ်းမိုင်းဆမ်လုံ၊ လုမ်းလင်းယိပ်;ဂွင်းဂင်,လုံ တေကမ်,လျးလီရှုမ်း,ငမ်း၊လွင်း,ငိုတ်;လီး; ဆိုင်
ခေးတိပ်းတတ်;ဆခ်. လုင်,လီး;ဖေး,သင်; ဂခ်မုခ်.ငမ်းလိတ်;လီး;ဖေ,ဂိတ်,ခေ (Security Sector
Reform) တိတ်;တိတ်;ဆိတ်;ဆိတ်; ကခ်လုင်ပွင်လိုင်းဂူးမိုင်း မီးလွင်းရှုမ်း,ငမ်းဆိုင်တပ်.သိုဂ်း၊
ကမ်ခပ်;ပျး ကမ်တိခ်းတင် လုမ်းလင်းလိုင်းခိုင်းဂူး လိုင်းဖေး,သျ, ပိတ်,ပိုင်းဂခ်ဆခ်.
ဂွင်းဂွင်းခွင်ခွင် ယု,ယပ်.။ လွမ်းလုလ်းရှုမ်းဆပ်.ဂူး လေး;သင်၊ လွမ်းလုလ်းလွင်း;
တိခ်းတင်ပာ်းမိုင်းလေး;သင် လိုင်းလုမ်းလင်း ကိခ်ရှိုင်းဂေး,ဆံ့. တီးဆွဲခပ်.ဂခ်တမ်းဝင်း
ခေးတိပ်းတတ်; ကမ်ယုဂ်.ခါ.ဂျ,ဆခ်. ခေးဂိခ်းကမ်းပာ်းမိုင်းခပ်လုံ၊ လမ်းခမ်ကမ်ခပ်ဝီ.ဆမ်းလုံ
တေတိခ်းတင်လီး၊ တေခပ်;ပျးလီးယု,ဆံ့ ပေးခပ်ကမ်,ယုမ်,ယမ်ယပ်.ငတ. လင်းခိုခ်းဝါး,အျးလူး
သိခ်းတင်ယိပ်;ဂွင်းဂင်,ယု,ယပ်.။ ဆင်,ရိုဂ် သါင်ကမ်လင်းဂျ,လွမ်းသိခ်းတင်လိုင်း.ဆခ် တေ
ဂေး,ယပ်.ဂေး,ထိုင်;ဆံ့. ဆွဲဂေးဂင် ဂူးလိုင်းခပ်;ရှုမ်းပျးလွမ်း ခပ်.ဂခ်မား တင်းခပ်;ယာင်;ဆခ်.
တေလီးဂေး,သင်;လွင်းယုမ်,ယမ်ဂမ်၊ တေလီးဆေးလမ်းထာခ် လွင်းမီးတုခ်းလုံလေ,တအျ,တီးဂခ်ဆံ့.
ပိခ်ဂခ်လမ်,လွင်းသုတ်;သမ်ယပ်.။

တွခ်းလုပ်း

ဆွဲလိုင်းလိုင်းမိုင်း ကမ်တုင်,ပွင်ဂူး ပိတ်,ပိုင်းရိုဂ်;ရှင်,ခပ် ယု,သင်းဆံ့. မိုင်းခိခ်,တိမ်း; ပာ်းပိုင်
လမ်းမိုင်း ကမ်ကျ,အျ,ပေး.ယွခ်;ထိုင် ဂူးဂိုဂ်းမိုင်းတင်းသိုင်; လေး; ပတ်;ပိုခ်.တုင်;မိုင်းဆခ်.
လီးသျ,ပျး ကုပ်,ဂုမ်လွမ်း လွင်းခွင်းခမ်၊ လိုင်,ရှပ်.ဂခ်ပိတ်,ပိုင်း; ဆွဲဂေးရှပ်;ရှာလုံ ယု,ယပ်.။

မိုဝ်းကုပ်ဂန်ထိုင်.အန် မင်ပွန်;မင်လုံ လင်း;ရှိုဉ်အာန်ဂျ၊ ထိုင်တီး;ခဂ်.ဂါန်ခီန်,တိမ်; ပဂ်းပိုင်လဂ်းမိုဝ်း ပေးကမ်,လင်းယာန်;အးလီးသေ ဖိုဝ်,ကထမ်,မတိဂ်းလုံ.သမ်. ပတိဂ်းခတ်; ယိုင်းခိန်လင်းယုံ, မးယဝ်.။ ဆုံးဝင်းလီးအင်,အန် ဖိုဝ်,တေဂေးလိတ်;ဆုံးတူင်,ဝိုင်းပဂ်းပိုင်လဂ်းမိုဝ်း တၢးဂျ၊ ဂေးလိတ်;အိုဝ်ပိုန်ပီးမိုဝ်း ကန်ပုပ်.ဝိလီးငါးတိုဝ်းအန်. တေလင်းထိုင်တီးလှိုင်တွန်းဂွန်,။ လွင်း ဂေးလိတ်;ထိုင်.အန် တေလင်းရှန်လီးတီး လှိုင်းထိုင်;မိုဝ်း ကန်လုံ.တိုဝ်း လွင်းသုတ်.လူးလူလုဂ်း ဝၢ,တလွင်းလိဂ်းလီးဂမ်းလွီးလွီးအန်. ဂမ်းအမ်ယူ,။

ထိုဝ်းပဂ်းပိုင်လဂ်းမိုဝ်း ကန်သုတ်.လူးလူလုဂ်းလီးတင်းအန်.သေ ခီန်,တိမ်;အိ. ပေးဂိဝ်,ဂပ်းတင်း လဂ်းအမ်း၊ တာင်.တိဂ်း ဆုံးလဂ်းမိုဝ်းမး လုံ.လီးတင်း လွင်းသုတ်,ပး ခေးပုပ်ပီး ကန်ငါမ်,ငါးပီးခိုင်းအမ်သေ လူတ်းယွမ်းပိတ်; လွင်းခွင်းခမ်ခီင်းခိင်ဂန်ယဝ်. မိုဝ်းအးလင်, ရှိတ်းလွင်းကုပ်,ကူဝ်း ပုပ်.ဝိအီး,ပီးမိုဝ်းသေ ခတ်းလုံဂေးလိတ်;ဂေး,။ မိုဝ်းဂေးလိတ်;အင်,အန် ခဂ်းဂါန်အီး,ရှိုန်းအိုင်း ထိုင်.ထိုင်လုံ၊ ယွန်.လှိုင်းဂါန် ကန်ကမ်,ပုပ်ပီးဝိ.တိဂ်း,လိင်းသေ ဆုံးဂေးယူင်.ယွင်း လုမ်းလှိုင်ပွင်ထိုင်; လင်,တင်းမီးမးတင်းလင်အန်. ရှိုတ်,ပိန်လင်းတွဂ်းတိဂ်းဂန်လုံ ဂေး လင်းပိန်ယူ,ယဝ်. (Lerner, 2010)။ လှိုင်အန်. ရှိုတ်,ပိန် လွင်းခွင်းခမ်အိုဝ် လွင်းတင်းမင်ဖွင်း ကန်တဂ်းလီးရှပ်.ပဂ်,ပန် သုန်,လီးသုန်,ပိန်ဂူန်း၊ သုန်,လီးသုန်,ပိန်ဂူန်းဂိုဂ်းမိုဝ်း ထိုဝ်းအိ.သေ ပေးယုဂ်.ခါ.လူး တူင်,တင်ပီးမိုဝ်းသမ်. ဂးပိ,လီးခေးတူဂ်းလှိုင်းအိုဝ်လွင်းတင်းထိုဝ်းဝးမးအန်. တေလင်းရှိုတ်းရှို; လွင်းယိုန်းလူး ပိုန်.ထာန်သုန်,လီးသုန်,ပိန်ဂူန်းလုံ၊ သုန်,လီးသုန်,ပိန် ဂူန်းဂိုဂ်းမိုဝ်းလုံ ခိုတ်းထိုင်ယာပ်,ဂျ၊ ကန်ဝးအန်.ဂေး လီလီးဖှိုင်.ထိုင်ယူ,ယဝ်.။

ကိုးကား

- Ashish Giri, R. (2010). The Politics of 'Unplanning' of Languages in Nepal. *Journal of NELTA*, 14(1), pp.32–44. doi:<https://doi.org/10.3126/nelta.v14i1.3089>.
- Curran, J. (1980). *The Birth of the Irish Free State 1921-1923*. Tuscaloosa. The University of Alabama Press.
- Farrell, B. *From First Dail through Irish Free State*. Dublin, Goldenbridge, Gill and Macmillan.
- Hancock, W.K. (1937). *Survey of British Commonwealth Affairs: Volume 1: Problems of Nationality*. Oxford University Press.
- Harkness, D. (1969). *The Restless Dominion: The Irish Free State and the British Commonwealth of Nations, 1921-31*. Dublin, Gill and Macmillan.
- Hutchinson, J. (1987). *The Dynamics of Cultural Nationalism: The Gaelic Revival and the Creation of the Irish Nation State*. London. G.Allen & Unwin Limited.
- Kissane, B. (2005). *The Politics of Irish Civil War*. Oxford University Press.
- Kohn, L. (1932). *The Constitution of The Irish Free State*. G.Allen & Unwin Limited.
- Legislative Assembly Debates (1947). Third Session of the Sixth Legislative Assembly Official Report. India: India Parliament, pp.16–82.
- Landau, D.E. and Lerner, H. (2019). *Comparative Constitution Making*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing.
- Lerner, H. (2010). *Constitution-writing in Deeply Divided societies: the Incrementalist Approach*.

Nations and Nationalism, 16(1), pp.68–88. doi:<https://doi.org/10.1111/j.1469-8129.2010.00435.x>.

Lerner, H. (2011). Making Constitutions in Deeply Divided Societies. Cambridge University Press.

Office of the Registrar General, India (ORGI) (1968). General Report, Part I-A, Vol-XI - Census 1961. Superintendent of Census Operations, Karnataka, pp.560–1307.

Sakunthala Jayamaha (2022). The Ethnic Conflict in Sri Lanka. The Root Causes of Ethnic Conflict in Sri Lanka and How to Resolve It. GRIN Verlag.

Sazzad, R. (2020). Language movements in Sri Lanka and Pakistan: exploring global conflicts of language and cultural rights with other human rights. The International Journal of Human Rights, 25(5), pp.1-17doi:<https://doi.org/10.1080/13642987.2020.1804369>.

Williams, P.R. (2007). Post-Conflict Constitution Drafter's Handbook. [online] DOI: https://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/PostConflictConstitutionDrafterHandbook_PILPG2007.pdf [Accessed 5 Nov. 2021].

နိုင်ငံအားပေးပို့

The Constitution of Belgium (1931)

The Constitution of India (1950)

The Constitution of Ireland (1937)

The State Constitution of the Republic of Indonesia (1945)

The Constitution of the Republic of Iraq (2005)

The Constitution of the Union of Burma (1945)

Anglo - Irish Treaty (1921)

Aung San -Attlee Agreement (1947)

Constitutional
Federalism
Institute

INCREMENTALISM

မူ့စည်းပုံခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် စဉ်းစားနိုင်သောချဉ်းကပ်မှုတစ်ခု/
တဖြည်းဖြည်းချင်းပြောင်းလဲမှုပါနဲ့
